

8

මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ පද්ධති ස්ථායීතාව

8.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

මූල්‍ය අංශයේ කාර්ය සාධනය, 2014 වසරේ දී කිසිදු ප්‍රධාන සාර්ව විකේෂණ ගැටලුවක් රහිතව 2013 වසරේ දී පැවති කාර්යසාධනයට වඩා ඉහළ මධ්‍යස්ථ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරනු ලැබීය. ශේෂ පත්‍රය තුළ සහ ශේෂ පත්‍රයෙන් පිටත ක්‍රියාකාරකම්, ලාභය, අවදානම් දර්ශක, ද්‍රවශීලතාව සහ ප්‍රාග්ධනය යනාදිය මගින් පිළිබිඹු කෙරුණු පරිදි, බැංකු අංශයේ ව්‍යාපාරික ක්‍රියාකාරකම් සහ අවදානම් කළමනාකරණය ආශ්‍රිත කාර්යසාධනය වර්ධනය වුණි. මීට අමතරව, මුදල් සමාගම් හා කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරකරණය සහ මෑත වර්ෂවල දී ආරම්භ වූ මූල්‍ය ක්‍රියාවලියේ යථා තත්ත්වයට පත්වීම හරහා එම අංශය ද වර්ධනය වන කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කරනු ලැබීය. ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හේතුවෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල පහළ යෑමක් පැවතිය ද, ගිවිසුම්ගත ඉතුරුම් ආයතනවල සිදු වූ වර්ධනය, පසුගිය වසරේ පැවති මට්ටමෙන්ම ඒවායේ ප්‍රතිලාභ සහ පොලී ගෙවීම් පවත්වාගෙන යෑමට උපකාරී විය. අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විවිධ වූ ව්‍යාපාරික ආකෘතීන් පවත්වා ගනිමින් මිශ්‍ර කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කරනු ලැබීය. විදේශ සංචිතවල ආධාරයෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රමාණවත් ලෙස මැදිහත්වීම හරහා එ.ජ.ඩොලරයට එරෙහිව රුපියල මත පැවති පීඩනය බොහෝ දුරට අවම වීම නිසා දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ ගනුදෙනු පරිමාවෙහි වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. මූල්‍ය වෙළඳපොළවල් සම්බන්ධයෙන් ගත්කල, මූල්‍ය සහ ගෙවුම් ශේෂ තත්ත්වයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස

පහළ යන පොලී අනුපාතික සමග මුදල් වෙළඳපොළ වඩා ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයෙන් යුක්තව පැවති අතර, කොටස් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණු වර්ධනය මුළුමනින්ම පාහේ කොටස් වෙළඳපොළ ආශ්‍රිත සියලුම දර්ශක මගින් පිළිබිඹු කෙරුණි. ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිය සම්බන්ධයෙන් ගත්කල, එම පද්ධතීන් කිසිදු පද්ධතිමය අවදානමක් රහිතව වැඩි වූ ගනුදෙනු පරිමාවක් සිදුකිරීම සඳහා පහසුකම් සලසනු ලැබීය. කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ දෙවන අදියරෙහි පවත්නා විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයෙහි මූලික වැඩ කටයුතු සම්පූර්ණ කරනු ලැබූ අතර, 2,500 කට වඩා අධික ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ජාලයන් සමග ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවාව සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ සාමාජික බැංකු සංඛ්‍යාව නවය දක්වා වැඩි කෙරුණි. මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය සඳහා මූලික වශයෙන් අඛණ්ඩව පැවති ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සහ වර්ධනය වූ සාර්ව ආර්ථික කාර්ය සාධනය හේතු විය.

2014 වසරේ දී හඳුන්වා දුන් නියාමන ප්‍රතිපත්ති ගණනාවක් නිසා මූල්‍ය අංශයේ අවදානම් කළමනාකරණය සහ මහජන විශ්වාසය තවදුරටත් ශක්තිමත් වුණි. බාසල් II ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා රාමුව යටතේ මෙහෙයුම් අවදානම් සඳහා වන ප්‍රමිතිගත ක්‍රමවේදය, නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීම සඳහා වන නියාමන ආකෘතිය, තොරතුරු සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණය සඳහා වන විධිවිධාන ක්‍රියාවට නැංවීම සහ 2016 වසරේ සිට අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව ඉහළ නැංවීම යනාදිය බැංකු

8.1 සංඛ්‍යා සටහන **ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතනවල සමස්ත වත්කම්**

	2013 (අ)		2014 (ආ)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය
බැංකු අංශය	7,187.5	69.6	8,436.4	70.0
මහ බැංකුව	1,246.0	12.1	1,464.3	12.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	5,022.2	48.7	5,884.6	48.9
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	919.3	8.9	1,087.5	9.0
තැන්පතු භාර ගන්නා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන	756.4	7.3	892.0	7.4
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	653.0	6.3	779.6	6.4
සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු	94.9	0.9	103.5	0.9
සකසුරුවම් හා ණය ගනුදෙනු සමුපකාර සමිති	8.5	0.1	8.9	0.1
විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන	378.0	3.7	439.9	3.7
විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්	64.5	0.6	73.6	0.6
ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	213.6	2.1	191.1	1.6
කොටස් තැරැව්කරුවන්	10.3	0.1	11.3	0.1
ඒකක භාර / ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම්	55.8	0.5	128.6	1.1
වෙළෙඳපොළ අතරමැදියන් (අ ₁)	29.5	0.3	29.1	0.2
ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්	4.4	0.0	6.2	0.1
ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීම් ආයතන	1,998.3	19.4	2,272.9	18.9
රක්ෂණ සමාගම්	360.4	3.5	411.7	3.4
සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	1,300.0	12.6	1,486.9	12.4
සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල	178.5	1.7	199.1	1.7
අනුමත විශ්‍රාම සහ අර්ථසාධක අරමුදල්	123.0	1.2	134.2	1.1
රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල	36.4	0.4	41.0	0.3
එකතුව	10,320.2	100.0	12,041.1	100.0

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) තාවකාලික
 (අ₁) ප්‍රාරක්ෂකයින්, ආයෝජන කළමනාකරුවන් සහ ආන්තික සැපයුම්කරුවන් ඇතුළත් වේ.

අංශය සඳහා හඳුන්වා දුන් ප්‍රධාන නියාමන ප්‍රතිපත්ති විය. සෑම ඒකක භාර අරමුදලක් සඳහාම අවම ඒකක හිමිකරුවන් සංඛ්‍යාවක් සෑම විටම පවත්වාගෙන යෑමටත්, ඕනෑම මහජන නිකුතුවක් සිදු කිරීමේ දී අවම ඒකක හිමිකරුවන් සංඛ්‍යාවක් පවත්වාගෙන යෑමටත් අදාළව සියලුම ඒකක භාරවලට විධානයක් නිකුත් කිරීම, රක්ෂණ අංශය සඳහා වන අවම නියාමන ප්‍රාග්ධනය ඉහළ නැංවීම, අවදානම් මත පදනම් ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා රාමුවක් හඳුන්වා දීමට අවශ්‍ය කටයුතු සුදානම් කිරීම සහ 2016 වන විට සියලුම රක්ෂණ සමාගම් කොටස් වෙළෙඳපොළේ ලැයිස්තුගත වීමේ අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවට අදාළ නියෝග නිකුත් කිරීම යනාදිය අනෙකුත් ප්‍රධාන නියාමන ප්‍රතිපත්ති විය. 2014 වසරේ රාජ්‍ය අයවැයෙහි ප්‍රකාශිත පරිදි, මහ බැංකුව මගින් නියාමනය කරනු ලබන බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල ඒකාබද්ධවීම් හරහා ක්‍රියාවට

නැංවූ මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධකරණ වැඩසටහන, මහ බැංකුව සහ රජය විසින් සාමූහිකව වසර තුළ දී ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ප්‍රධාන නියාමන ප්‍රතිපත්තියක් විය. ඒ අනුව, එහි අපේක්ෂිත සැලසුම වූයේ, නියාමන සහයෝගය සහ බදු සහන සහිතව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සංඛ්‍යාව 58 සිට 20 දක්වා අඩු කිරීමය. 2014 වසර අවසානය වන විට, මෙම සමාගම්වලින් 10 ක් ඒවායේ ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම් සම්පූර්ණ කළ අතර, තවත් සමාගම් 22 ක් එකඟ වූ ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී. කෙසේ වෙතත්, මෙම ඒකාබද්ධකරණ ක්‍රියාදාමය තුළ මතු වී ඇති සමහරක් කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන අදාළ වැඩසටහන නව රජය මගින් පත් කර ඇති ඒකාබද්ධකරණ විමර්ශන කමිටුවේ නිර්දේශ ලැබෙන තුරු නවතා ඇත.

8.2 මූල්‍ය ආයතනවල ක්‍රියාකාරීත්වය

බැංකු අංශය

බැංකු අංශය 2014 වසරේ දී ශක්තිමත්ව පැවති අතර, මූල්‍ය අංශයේ තම ප්‍රධාන භූමිකාව පවත්වා ගනිමින් සිය වත්කම් පදනම අඛණ්ඩව වර්ධනය කර ගනු ලැබීය. බැංකු අංශයේ වත්කම්වල වර්ධනය වසරේ මුල් කාලයේ දී මන්දගාමී වූ අතර, වසරේ අවසාන කාර්තුවේ දී එය ක්‍රමයෙන් වේගවත් වූණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බැංකු පද්ධතියේ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටම වසරේ අවසාන භාගය තුළ දී සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසර මුලදී පසුබෑමට ලක්වූ ණය වර්ධනය, 2014 වසර අවසානය වන විට ස්ථාවර වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. බැංකු අංශය, අඛණ්ඩව එහි ණය අවදානම, වෙළෙඳපොළ අවදානම, කොටස් අවදානම, පොලී අනුපාතික අවදානම, විනිමය අනුපාතික අවදානම සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම විවිධාංගීකෘත කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදී. තවද, බැංකු අංශයේ උකස් ණයවලට අදාළ අක්‍රීය ණය අයකර ගැනීම හේතුවෙන්, සමස්ත අක්‍රීය ණය මට්ටමේ අඩුවීමක් වසරේ අවසාන කාලය තුළ දී දක්නට ලැබුණි.

ව්‍යාපාර වර්ධනය

කාගිල්ස් බැන්ක් ලිමිටඩ් 2014 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කිරීමත් සමග, 2014 වසර අවසානය වන විට බැංකු අංශය බලපත්‍රලාභී බැංකු 34 කින් සමන්විත විය. බැංකු ජාලය, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 25 ක් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 9 කින් සමන්විත වූ අතර, වාණිජ බැංකු වලින් 12 ක් විදේශීය බැංකුවල ශාඛාවන් විය. 2014 වසර තුළදී ද මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය වැඩි කරමින්

8.2 සංඛ්‍යා සටහන		බැංකු සහ බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තිය	
වර්ගීකරණය	2013	2014	
	අවසානයට (අ)	අවසානයට (ආ)	
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු			
i. මුළු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව	24	25	
දේශීය බැංකු	12	13	
විදේශීය බැංකු	12	12	
ii. මුළු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ඒකක	5,667	5,727	
ශාඛා (ඇ)	2,803	2,856	
දේශීය බැංකු ශාඛා	2,582	2,635	
විදේශීය බැංකු ශාඛා	221	221	
ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක	2,864	2,871	
ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර	2,364	2,455	
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු			
i. මුළු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව	9	9	
ජාතික මට්ටමේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු	1	1	
ජාතික මට්ටමේ ඉතිරිකිරීමේ බැංකු	2	2	
දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන	2	2	
නිවාස ණය ආයතන	2	2	
පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීම් සහ සංවර්ධන බැංකු	2	2	
ii. මුළු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ඒකක	820	827	
ශාඛා (ඇ)	645	652	
ජාතික මට්ටමේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු	255	255	
ජාතික මට්ටමේ ඉතිරිකිරීමේ බැංකු	240	240	
දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන	11	11	
නිවාස ණය ආයතන	49	56	
පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීම් සහ සංවර්ධන බැංකු	90	90	
ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක	175	175	
ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර	180	180	
මුළු බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් සේවා සපයන මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	6,487	6,554	
මුළු ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව	2,544	2,635	
විද්‍යුත් අරමුදල් සම්ප්‍රේෂණ සේවා පහසුකම් සපයන මුළු අලෙවි මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	27,955	34,904	
බැංකු සහනවය : ජනගහනයෙන් පුද්ගලයින් 100,000 ක් සඳහා බැංකු ශාඛා ගණන	16.8	17.0	

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික
(ඇ) ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක හැර සියලුම බැංකු ඒකක

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සහ ශාඛා ජාලය දිවයින පුරා ව්‍යාප්ත කර ගනිමින්, බැංකු අංශය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අඛණ්ඩව සහය විය. වසර තුළ දී නව බැංකු ශාඛා 67 ක් (සිසු ඉතුරුම් ඒකක සමග) සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 91 ක් ස්ථාපනය කරන ලදී. බැංකු අංශය, බැංකු ශාඛා 43 ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 43 ක් බස්නාහිර පළාතෙන් පිටත ස්ථාපනය කරමින් ව්‍යාප්ත විය. ඒ අනුව, 2014 වසර අවසානය වන විට බැංකු අංශය, බැංකු ශාඛා 6,554 ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 2,635 ක් සහිතව ක්‍රියාත්මක වුණි.

වත්කම් සහ වගකීම්

වත්කම්: බැංකු අංශයේ සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය රුපියල් ට්‍රිලියන 7 දක්වා සියයට 17.3 ක වාර්ෂික

8.3 සංඛ්‍යා සටහන		බැංකු අංශයෙහි වත්කම් සහ වගකීම් සංයුතිය					
අයිතමය	2013 (අ)		2014 (ආ)		වෙනස (%)		
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය	2013	2014 (ආ)	
වත්කම්							
ණය සහ අත්තිකාරම්	3,427	57.7	3,895	55.9	8.8	13.7	
ආයෝජන	1,695	28.5	1,928	27.6	39.2	13.7	
වෙනත් (ඇ)	819	13.8	1,149	16.5	12.2	40.3	
වගකීම්							
නැත්පතු	4,170	70.2	4,687	67.2	15.0	12.4	
ණය ගැනුම්	1,015	17.1	1,448	20.8	26.2	42.6	
ප්‍රාග්ධන අරමුදල්	490	8.2	569	8.2	12.3	16.2	
වෙනත්	266	4.5	268	3.8	14.8	0.6	
මුළු වත්කම්/වගකීම්	5,941	100.0	6,972	100.0	16.5	17.3	

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික
(ඇ) මුදල් හා බැංකු ශේෂයන්, ස්ථාපනයන්, ප්‍රති චක්‍රණීම් ගිවිසුම් සහ ස්ථාවර වත්කම් ඇතුළත් වේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2013 වසරේ දී එය සියයට 16.5 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය. දේශීය පෞද්ගලික බැංකුවල රුපියල් ණය දීමේ වර්ධනය, 2014 වසරේ දී බැංකු අංශයේ වත්කම්වල වර්ධනයට ප්‍රධාන හේතුව විය. කෙසේ වෙතත්, පාරිභෝගික කටයුතු සඳහා ලබාදුන් උකස් ණයවල පසුබැම, සාංගමික බැඳුම්කර වෙළඳපොළෙහි වැඩිදියුණු වූ කාර්යසාධනය සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් විසින් ලබාගත් ණයවල ප්‍රමාණය පහළ යෑම යනාදිය නිසා ණය වර්ධනය වසරේ මුල් භාගයේ දී සීමිත විය. වසරේ දෙවන භාගයේ දී රාජ්‍ය ව්‍යවසායකයන්ට ලබාදුන් ණයවල වර්ධනය නිසා බැංකු අංශයේ සමස්ත ණය වර්ධනය ඉහළ යන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 8.8 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 13.7 ක ණය වර්ධන වේගයක් පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. 2014 වසර තුළ දී සිදු වූ ණය වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වූයේ, යටිතල පහසුකම් (සියයට 28), වෙළඳාම (සියයට 15) සහ පාරිභෝජන (සියයට 15) යන අංශයන්ය (ණය වර්ධනය සඳහා අදාළ අංශයන්ගේ දායකත්වය වරහන් තුළ දක්වා ඇත). ආයෝජනවල වර්ධනය, 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 39.2 ට සාපේක්ෂව, 2014 වසරේ දී සියයට 13.7 ක් වූ අතර, එම ආයෝජනවල සමස්ත වටිනාකම බැංකු අංශයේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 27.6 ක් විය. කල්පිරෙන තෙක් රඳවාගෙන සිටිය යුතු (Held to Maturity) භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජන, 2014 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 255.7 කින් වර්ධනය වූ අතර, විකිණීම සඳහා පවතින ආයෝජන රුපියල් බිලියන 67.8 කින් පහත වැටුණි. මුදල් සහ බැංකුවලින් ලැබිය යුතු ශේෂයන් රුපියල් බිලියන 346 කින් වර්ධනය වූ අතර,

8.4 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු අංශයේ තැන්පතු සංයුතිය

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)		වෙනස (%)	
	2013	2014 (අ)	2013	2014 (අ)
ඉල්ලුම් තැන්පතු	296.5	381.0	7.1	8.1
ඉතුරුම් තැන්පතු	1,117.8	1,461.6	26.8	31.2
ස්ථාවර තැන්පතු	2,637.8	2,704.3	63.3	57.7
වෙනත් තැන්පතු	117.4	139.7	2.8	3.0
මුළු තැන්පතු	4,169.5	4,686.6	100.0	100.0

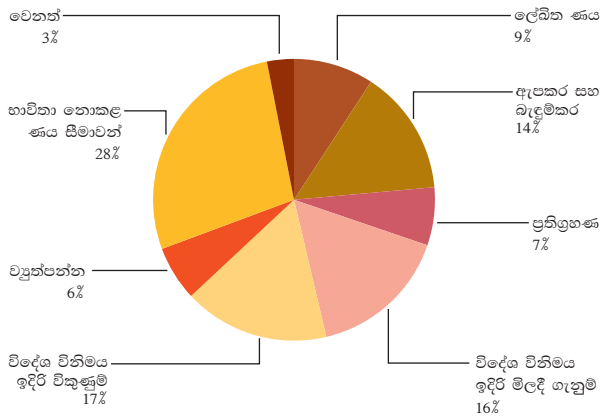
(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඉන් රුපියල් බිලියන 221 ක් බැංකු අංශයේ අතිරික්ත සංචිත නිසා ඇති වූ ප්‍රතිඵලදී ගැනුමය. මේ නිසා, වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ වෙනත් වත්කම් සියයට 40.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය.

වගකීම්: 2014 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ අරමුදල් රැස්කිරීමේ ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රභවයන් වූයේ, තැන්පතු සහ ණය ගැනීම්ය. තැන්පතු විශාලතම තනි මූල්‍ය ප්‍රභවය වූව ද (සියයට 67.2 ක දායකත්වය), එහි වාර්ෂික වර්ධන වේගය 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 15 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 12.4 ක් දක්වා පහත වැටුණි. එසේම, පොලී අනුපාතිකවල වෙනසෙහි සිදු වූ අඩුවීම හේතුවෙන් තැන්පතු කළඹෙහි ස්ථාවර තැන්පතුවලින් ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතුවලට විතැන්වීමක් වසර තුළ දී දක්නට ලැබුණි. 2014 වසර තුළ දී ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සමස්ත තැන්පතුවලින් සියයට 31.2 කට දායකත්වයක් දැක්වූ අතර, සමස්ත තැන්පතුවල වර්ධනයට ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු දැක් වූ දායකත්වය සියයට 66.5 ක් විය. ජංගම ගිණුම් සහ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් අතර අනුපාතය, 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 34.4 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 39.5 ක් දක්වා වර්ධනය විය. ණය ගැනීම්වල වාර්ෂික වර්ධන වේගය 2013 දී වූ සියයට 26.2 සිට 2014 දී සියයට 42.6 ක් දක්වා වර්ධනය වූ අතර, ණය ගැනීම් සමස්ත අරමුදල්කරණයට දැක් වූ දායකත්වය 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 20.8 ක් විය. රුපියල් ණය ගැනීම්, සමස්ත ණය ගැනීම්වල වර්ධනයෙන් සියයට 51.6 කට දායක වූ අතර, එය 2014 වසර අවසානය වන විට සමස්ත ණය ගැනීම්වලින් සියයට 40 ක ප්‍රතිශතයකට සමාන විය.

ශේෂ පත්‍ර නොවන අනාවරණ: ශේෂ පත්‍ර නොවන අනාවරණ වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 3,127.6 ක් දක්වා සියයට 5.2 කින් (රුපියල් බිලියන 153.2 කින්) වර්ධනය වූ අතර, 2013 වසරේ දී එහි වර්ධනය සියයට 12.7 ක් (රුපියල් බිලියන 336 ක්) විය. භාවිතා නොකළ ණය සීමා, ශේෂ පත්‍ර නොවන අනාවරණවල වර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑ අතර, 2014 වසර අවසානයට එහි දායකත්වය සියයට 28 ක් විය. ශේෂපත්‍ර නොවන අනාවරණ තුළ විදේශ විනිමය විකිණීම් (සියයට 17) සහ මිලදී ගැනීම්වල (සියයට 16), ඒකාබද්ධ දායකත්වය

8.1 රූප සටහන බැංකු අංශයේ ශේෂ පත්‍ර නොවන අයිතම (2014 අවසානයට)

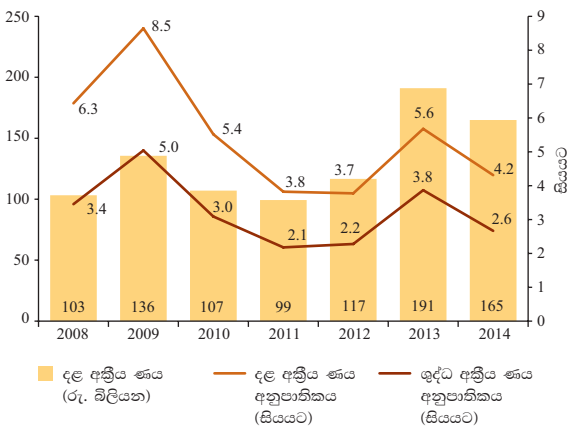

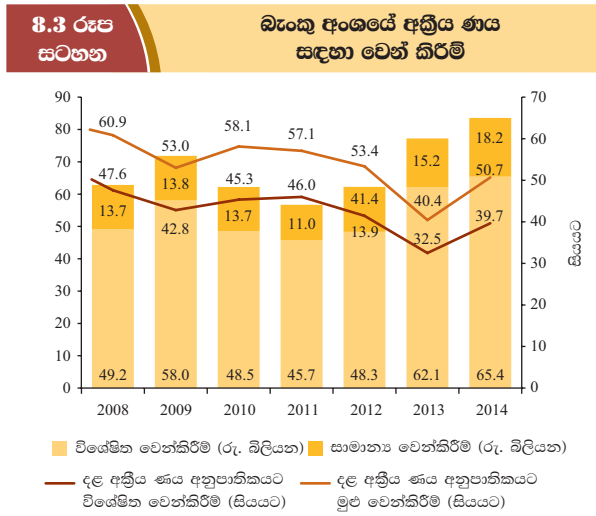
සියයට 33 ක් වූ අතර, ඇපකර හා බැඳුම්කර, ණයවර ලිපි, ප්‍රතිග්‍රහණ සහ ව්‍යුත්පන්න යනාදිය ශේෂ පත්‍ර නොවන අනාවරණවල ඉතිරි ප්‍රමාණය සඳහා දායකත්වය දැක්විය.

බැංකු අංශයේ අවදානම් කළමනාකරණය

ණය අවදානම: ණය අවදානම ප්‍රධාන වශයෙන් ණයවල ගුණාත්මකඛව සහ ණය සංකේතදණය මත පදනම් වූ අතර, එය වසර තුළදී මනාව කළමනාකරණය කරනු ලැබීය. වත්කම්වල ගුණාත්මකඛව වසර තුළ දී වර්ධනය වූ අතර, දළ අක්‍රීය ණය අනුපාතිකය (අවිනිශ්චිත පොලිය රහිතව) 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 5.6 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 4.2 ක් දක්වා පහළ වැටුණි. උකස් ණය වැනි අඩු ගුණාත්මක බවින් යුතු ණයවල පහළ යෑම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. උකස් ණයවල පහළ වැටීම, අක්‍රීය ණයවලට අදාළ

8.2 රූප සටහන බැංකු අංශයේ අක්‍රීය ණය

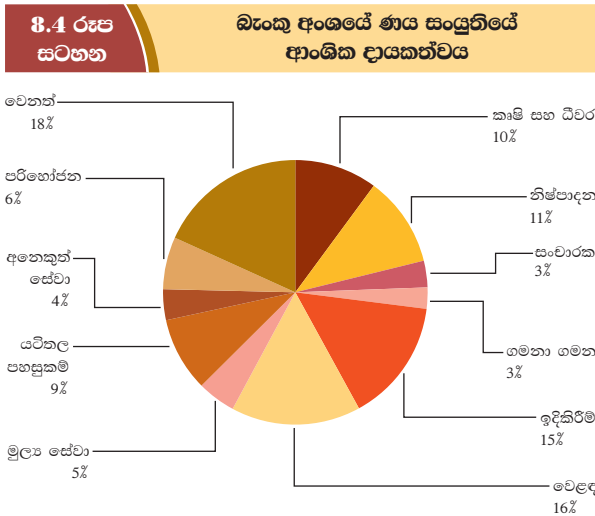

වෙන්කිරීම් ද පහළ වැටීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, අක්‍රීය ණය සම්බන්ධයෙන් වූ විශේෂිත වෙන්කිරීම්වල ප්‍රතිශතය 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 32.5 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 39.7 ක් දක්වා වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙයට හේතු වූයේ, අඩු වූ අක්‍රීය ණයවලට අදාළව සිදු කළ වෙන්කිරීම්වල ආපසු හැරවීම් අඩු වීමයි. එම අක්‍රීය ණයවලට අදාළ මූලික වෙන්කිරීම් අඩු අගයක් ගත් අතර, ඒවාට අදාළ සුරැකුම්වල අගය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම එයට හේතු විය.

2014 වසර අවසානය වන විට වෙළෙඳාම්, ඉදිකිරීම්, නිෂ්පාදන සහ කෘෂි හා ධීවර යන ක්ෂේත්‍රවලට පිළිවෙලින් සියයට 16, සියයට 15, සියයට 11 සහ සියයට 10 ලෙස ලබා දුන් ණයවල ඉහළ යෑමත් සමග බැංකු අංශයේ ණය කළඹ විවිධ ක්ෂේත්‍රවල පැතිර යන ලදී. ඒ අනුව ඉහත ක්ෂේත්‍ර හතර, මුළු ණයවලින් සියයට 52 කට දායක විය.

වෙළඳපොළ අවදානම: 2014 වසර තුළ, වෙළඳපොළ අවදානම සඳහා වන වත්කම් මත බර තැබූ අවදානම ඉහළ ගිය අතර, එයට රත්නුත් සහ විදේශ විනිමය රඳවාගැනීම්වල සිදු වූ වැඩි වීම හේතු විය. එමනිසා, වෙළඳපොළ අවදානමට අදාළ ප්‍රාග්ධන වෙන්කිරීම් 2013 වසර අවසානයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 6.5 සිට 2014 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 10.4 ක් දක්වා වර්ධනය විය. තවද, වෙළඳපොළ අවදානම මත බර තැබූ වත්කම්, සමස්ත අවදානම මත බර තැබූ වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්කල 2013 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 2.3 සිට 2014 වසර අවසානයේ දී සියයට 3.0 දක්වා වර්ධනය විය.

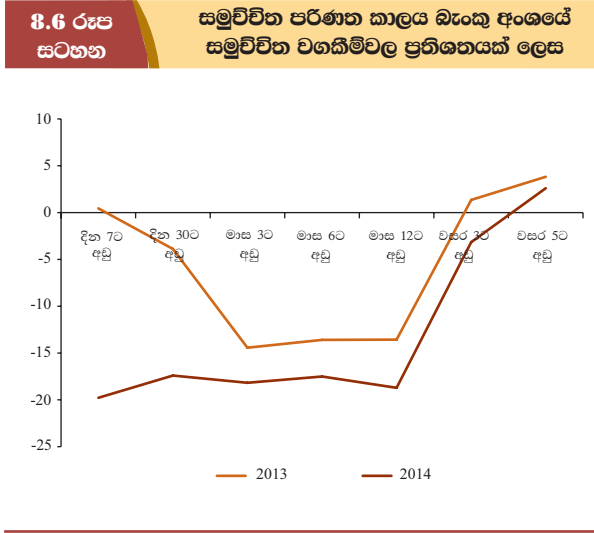
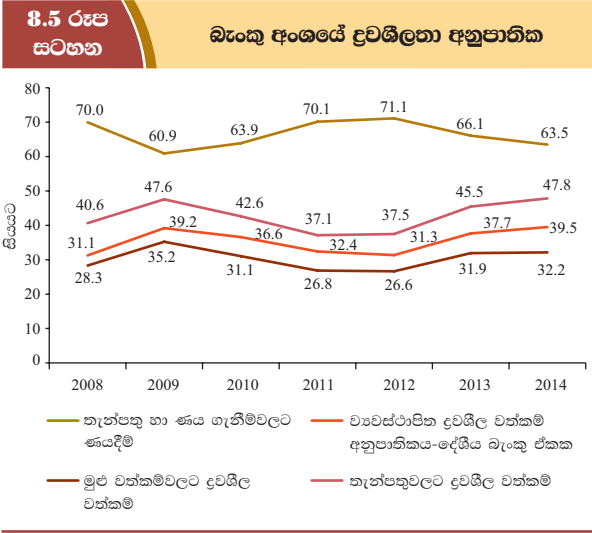
පොලී අනුපාතික: 2013 වසරේ දී පහළ යන උපනතියක් පෙන්නුම් කළ පොලී අනුපාතික, මෙම වසර තුළ දී තවදුරටත් පහළ ගියේය. ලිහිල් මූල්‍ය

ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ අමතර ද්‍රවශීල වත්කම් මෙම පහළ යෑමට ප්‍රධාන හේතු විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වෙළඳාම පිණිස වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආයෝජන, වැඩි වූ විකුණුම් නිසා පහත වැටුණි. තවද, පොලී අනුපාතිකවල පහළ යෑම නිසා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විකිණීම මගින් ඉහළ ප්‍රාග්ධන ලාභයක් ලැබුණු අතර, බැඳුම්කරවල මිල ඉහළ යෑම සඳහා එය හේතු පාදක විය. මෙය බැංකු අංශයේ ප්‍රතිලිකරණ අවදානම අවම කර ගැනීම සඳහා ඉහළ වූණි. තවද, වර්ෂයක් දක්වා සමුච්චිත අනුපාත සංවේදී පරතරය, එනම් වර්ෂයක් දක්වා බැංකු අංශයේ පොලී අනුපාතිකවලට සංවේදී වත්කම් සහ වගකීම් අතර පරතරය පොලී අනුපාතික සංවේදී වත්කම්වලට දක්වන අනුපාතය, 2013 වසරේ දී පැවති සෘණ සියයට 6.59 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සෘණ සියයට 12.01 ක් දක්වා විශාල විය.

කොටස් මිල ගණන්: වසර තුළ දී ලැයිස්තුගත කොටස්වල ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 22.3 ක් වීම නිසා, කොටස් වෙළඳපොළ සඳහා බැංකු අංශයේ නිරාවරණය ඉතා අවම මට්ටමක පැවති අතර, එය බැංකු අංශයේ මුළු ආයෝජනවලින් සියයට 1.16 ක් සහ මුළු වත්කම්වලින් සියයට 0.32 ක් විය.

විනිමය අනුපාතික: බැංකු අංශයේ විදේශීය ණය ගැනීමේ වර්ධනය නිසා, විදේශ විනිමය අවදානම වසර තුළ ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබුණි. සමස්ත වත්කම් වර්ධනයෙන් සියයට 20.3 ක් සඳහා විදේශීය ණය හේතු විය. නියාමන ප්‍රාග්ධනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත ශුද්ධ විවෘත විදේශ විනිමය තත්ත්වය වසර අවසානයේ සියයට 1.4 ක් විය. වසර තුළ දී විදේශ විනිමය ප්‍රතිගණනය කිරීම තුළින් රුපියල් බිලියන 6.3 ක ශුද්ධ ලාභයක් අත්විය.

ද්‍රවශීලතා අවදානම: වසර තුළ දී බැංකු අංශය අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක විය. 2014 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී දේශීය බැංකු අංශයේ සහ අක්වෙරළ බැංකු අංශයේ ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම්වල අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 39.5 ක් සහ සියයට 33.6 ක් වූ අතර, එය ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතිකය වන සියයට 20 කට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. වසර තුළ දී දේශීය බැංකු අංශයේ ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 185 කින් සුළු වශයෙන් වර්ධනය වූ අතර, ඒ අනුව, තැන්පතු සහ ණය ගැනීම්වලට සාපේක්ෂව ණය දීමේ අනුපාතිකය 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 66.1 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 63.5 ක් දක්වා පහත වැටුණි.

සමස්ත වත්කම්වලට සාපේක්ෂව ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 24 කින් ඉහළ ගිය අතර, තැන්පතු වලට සාපේක්ෂව ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතිකය

පදනම් අංක 236 කින් ඉහළ ගියේය. ද්‍රවශීල වත්කම්වල සිදු වූ මෙම සාපේක්ෂ ඉහළ යෑම, බැංකු අංශයේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය තවත් ශක්තිමත් කිරීමට හේතු විය. රජයේ බැඳුම්කරවල පැහැදිලි වර්ධනයක් සමගින් වසර තුළ ද්‍රවශීල වත්කම් රුපියල් බිලියන 2,242 ක් විය.

මාස 6 ට අඩු සියලුම පරිණත කාලයන්හි සමුච්චිත වගකීම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමුච්චිත පරිණත පරතරය 2013 වසරේ දී පැවති සාණ 13.6 සිට 2014 වසරේ දී සාණ 17.5 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර, වසරකට අඩු පරිණත කාලයකට අදාළ අනුපාතය 2013 දී පැවති සාණ 13.6 සිට සාණ 18.7 ක් දක්වා වැඩි විය. මෙමගින් බැංකුවල කෙටිකාලීන වගකීම්වල වැඩි විමක් පෙන්නුම් කෙරේ. මධ්‍ය කාලීන ද්‍රවශීල වත්කම්වල පහළ යාමත් සමඟ වසර 5 ට අඩු සමුච්චිත පරිණත පරතර අනුපාතය සියයට 3.8 සිට සියයට 2.6 දක්වා පහත වැටුණි.

8.5 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු අංශයෙහි ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම්වල සංයුතිය

අයිතමය	2013 (අ)		2014 (ආ)		වෙනස (රුපියල් බිලියන)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය	2013	2014 (ආ)
භාණ්ඩාගර බිල්පත්	577	30.4	578	25.8	292	1
භාණ්ඩාගර බැඳුම්කර	599	31.6	792	35.3	176	193
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර	362	19.1	390	17.4	145	28
මුදල්	84	4.4	97	4.3	10	13
ඉල්ලුම් තැන්පතු	44	2.3	106	4.7	(2)	62
බැංකු ගිණුම්වල ශේෂයන්	148	7.8	188	8.4	(61)	40
වෙනත්	82	4.3	91	4.0	(22)	9
ද්‍රවශීල වත්කම්වල එකතුව	1,896	100.0	2,242	100.0	538	346

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අයිතමය	2013 (අ)		2014 (ආ)	
	වටිනාකම (රු. බිලියන)	සාමාන්‍ය වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස	වටිනාකම (රු. බිලියන)	සාමාන්‍ය වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස
පොලී ආදායම	591.4	10.6	562.0	8.8
පොලී වියදම	394.7	7.1	340.4	5.4
ශුද්ධ පොලී ආදායම	196.4	3.5	221.6	3.5
පොලී නොවන ආදායම	85.8	1.5	98.2	1.5
විදේශීය සුවමාරු ආදායම	16.4	0.3	18.8	0.3
පොලී නොවන වියදම	142.0	2.5	160.2	2.5
සේවක පිරිවැය	70.5	1.3	77.0	1.2
අක්‍රීය ණය මත වෙන් කිරීම්	18.5	0.3	13.5	0.2
බදු පෙර ලාභය (එකතු කළ අගය මත බදු අඩු කළ පසු)	104.5	1.9	126.4	2.0
සාංගමික බදු පසු ලාභය	74.6	1.3	88.0	1.4

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (ආ) තාවකාලික

සමීපත්

ලාභදායීත්වය: පටු ශුද්ධ පොලී ආන්තික මධ්‍යයේ වුවද, බැංකු අංශය, පසුගිය වසරේ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 74.6 ට සාපේක්ෂව 2014 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 88 ක බදුවලට පසු ලාභයක් වාර්තා කළේය. වසරේ මුල් මාස නවය තුළ ලාභදායීත්වය මඳ වශයෙන් පහළ වැටුණු නමුත්, එය වසර අවසානයේ සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ශුද්ධ පොලී ආදායම වසරේ මුල් මාස නවය තුළ සුළු වර්ධනයක් පමණක් වාර්තා කළ ද, 2014 වසර සඳහා එය සියයට 12.8 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙයට හේතු වූයේ, පොලී අනුපාතික වෙනස අඩු වීමෙන් වත්කම්වල ව්‍යුහය ක්‍රමික පරිවර්තනයකට භාජනය වීම නිසා, තැන්පතු වල පිරිවැය පහළ යෑමයි. එමනිසා, ණයදීම වලින් ලැබුණු ආදායම අඩු වුවද, බැංකු අංශයට තම ශුද්ධ පොලී ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා බැංකු අංශයේ

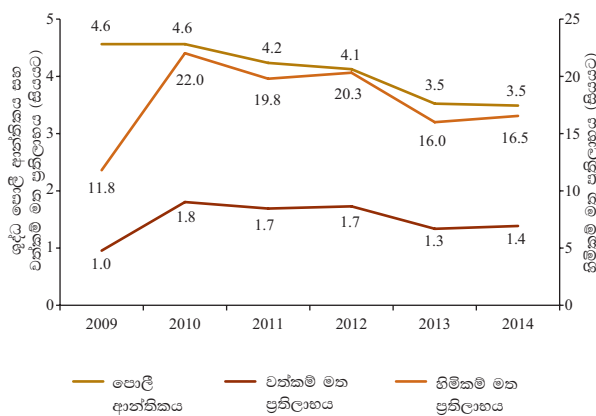
පොලී වියදම වසර තුළ දී සියයට 13.8 කින් පහත වැටීම හේතු විය.

පොලී අනුපාතික පහළ යන ප්‍රවණතාවක් ඇති කරමින් ලිහිල් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක වීම නිසා ශුද්ධ පොලී අනුපාතිකය 2014 වසරේ දී ද 2013 වසරේ පැවති සියයට 3.5 අගයෙහි නොවෙනස්ව පැවතුණි. තවද, ණයවලට ඇති ඉල්ලුම පහළ යෑම නිසා ණයවල මන්දගාමී වර්ධනය සහ අඩු ප්‍රතිලාභ සහිත වත්කම්වල ආයෝජනය බැංකු අංශයේ ශුද්ධ පොලී ආන්තිකයේ අඩු වීමට හේතු විය.

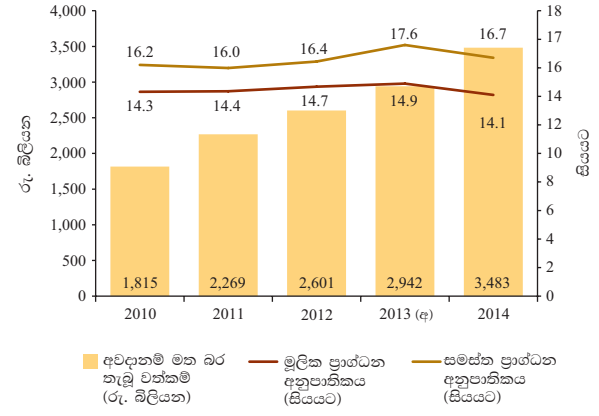
පොලී නොවන ආදායම ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිලාභ සහ කොමිස් හා සේවා ගාස්තුවල ඉහළ යෑමය. තවද, අක්‍රීය ණය මත වෙන්කිරීම් 2014 දී රුපියල් බිලියන 5 කින් පහළ ගිය අතර, අක්‍රීය ණයවල පහළ වැටීම එයට හේතු විය. නමුත් වසර තුළ පරිශ්‍ර සහ උපකරණ සඳහා වියදම් ඉහළ යෑම නිසා පොලී නොවන වියදම් ද වැඩි විය. ඉහත සඳහන් සියලුම හේතූන් නිසා, වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ යන ලාභදායීත්ව දර්ශක පිළිවෙළින් පදනම් අංක 5 කින් සහ පදනම් අංක 55 කින් 2014 වසරේ දී 2013 වසරට සාපේක්ෂව වර්ධනය විය. මේ අතර, වියදම් සහ ආදායම් අතර අනුපාතය 2013 වසරේ දී සියයට 79.3 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 75.8 ක් දක්වා පහත වැටුණි.

ප්‍රාග්ධනය: 2014 වසර තුළ දී බැංකු අංශය එහි ප්‍රාග්ධනය හිතකර මට්ටමක පවත්වා ගනු ලැබීය. කොටස් ප්‍රාග්ධනය, ඇස්තමේන්තු කරන ලද ලාභ සහ පොදු හා අනෙකුත් සංචිතවල වර්ධනය නිසා නියාමන ප්‍රාග්ධනය වසර තුළ දී සියයට 22 කින් වර්ධනය විය. කොටස් ප්‍රාග්ධනය, ලාභ සහ පොදු

8.7 රූප සටහන බැංකු අංශයේ ලාභදායීත්ව දර්ශක

8.8 රූප සටහන බැංකු අංශයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතික

8.7 සංඛ්‍යා සටහන **බැංකු අංශයෙහි නියාමන ප්‍රාග්ධන සංයුතිය**

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)		සංයුතිය (%)	
	2013 (අ)	2014 (ආ)	2013 (අ)	2014 (ආ)
ප්‍රථම ස්ථරය	397.8	492.7	100.0	100.0
කොටස් ප්‍රාග්ධනය	140.8	165.7	35.4	33.6
ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අරමුදල්	25.2	25.9	6.3	5.3
නොබදු ලාභ	114.6	166.5	28.8	33.8
පොදු හා අනෙකුත් සංචිත	129.0	145.6	32.4	29.5
වෙනත්	11.6	14.0	2.9	2.8
නියාමක ගැලපීම්	(23.3)	(24.9)	(5.9)	(5.1)
දෙවන ස්ථරය	76.3	87.4	100.0	100.0
ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත	8.8	12.3	11.6	14.1
උපකාරක ණය	69.7	75.7	91.4	86.6
පොදු වෙන්කිරීම් සහ වෙනත්	13.4	16.6	17.5	19.0
නියාමක ගැලපීම්	(15.7)	(17.2)	(20.6)	(19.7)
සමස්ත ප්‍රාග්ධන පදනම	474.1	580.1	100.0	100.0

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (ආ) තාවකාලික

හා අනෙකුත් සංචිතවල වර්ධනය, එකතු වූ සමස්ත නියාමන ප්‍රාග්ධනයේ වර්ධනයට 2014 වසරේ දී සියයට 85 ක දායකත්වයක් දැක්වීය. වසර තුළ දී බැංකු, කොටස් සහ හිමිකම් නිකුත්වල ක්‍රියාශීලීව නියැලුණු අතර, අභ්‍යන්තරව උත්පාදනය කරන ලද ලාභවලින් කොටසක් ද බැංකු තුළ රඳවාගත් බැවින් ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතිකය, අවම නියාමන අවශ්‍යතාවයට වඩා ඉහළ මට්ටමක රඳවා ගැනීමට හැකි විය. ණයකර නිකුත්ව, පොදු වෙන්කිරීම් සහ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතවල ඉහළ යෑම දෙවන ස්ථර ප්‍රාග්ධනය ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑ හේතු විය.

2014 වසර අවසානයේ යෝජිත සුපිරි ප්‍රතිලාභ බදු සහ අතීත ලාභාංශ ගෙවීම් සිදු කළ ආකාර සැලකිල්ලට ගත් පසු සහ 2014 වසරේ ලාභ එකතු කළ පසු, සමස්ත ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතිකය සහ මූලික ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතිකය සියයට 16.7 ක් සහ සියයට 14.1 ක් වන බව තක්සේරු කළ හැකිය. ශ්‍රී ලංකාව දැනට බාසල් III ප්‍රාග්ධන සම්මුතියට අදාළ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාගෙන ඇති අතර, එහි පොදු කොටස් අනුපාතිකය සියයට 14.14 ක පමණ මට්ටමක පවතින අතර, එය අවම අවශ්‍යතාව වන සියයට 4.5 ට වඩා ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී.

අධීක්ෂණ සහ නියාමන කටයුතුවල සංවර්ධනයන්

2014 වසර තුළ මහ බැංකුව විසින් බැංකු අංශයේ සුරක්ෂිත බව හා ශක්තිමත් බව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විවක්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

ඒ අනුව, බාසල් II ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා රාමුවේ ප්‍රමිතිගත ක්‍රමවේදයට අනුව මෙහෙයුම් අවදානමට අදාළ අවදානම් මත බර තැබූ වත්කම් ගණනය කිරීමට අදාළ උපදෙස් බැංකුවලට නිකුත් කළ අතර, බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂගේ පූර්ව අනුමැතිය ඇතිව, බැංකුවලට මෙම පිවිසුමට යොමුවිය හැකිය.

තවද, ස්වයංක්‍රීය බැංකු කටයුතු සහ තොරතුරු තාක්ෂණයට අදාළව ඇති විය හැකි මෙහෙයුම් අවදානම් සැලකිල්ලට ගනිමින් අන්තර්ජාතිකව පිළිගත් ISO 27000 අන්තර්ජාතික සම්මුතීන්ට අනුව තොරතුරු සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණයට අදාළ ප්‍රාථමික ආරක්ෂණ සම්මුතිය බැංකුවලට නිකුත් කරන ලදී. තවද, ආතති පරීක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ පාඨල මූලධර්ම සහ ආතති පරීක්ෂණ, අවදානම් කළමනාකරණයට සහ ප්‍රාග්ධන සැලසුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලියට එක්කර ගැනීමේ වැදගත්කම ඇතුළත් ආතති පරීක්ෂණවලට අදාළ මාර්ගෝපදේශ බැංකුවලට නිකුත් කරන ලදී.

මේ අතර, නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීමට අදාළ නියාමන රාමුවක් බැංකු වෙත ඉදිරිපත් කළ අතර, එමගින් බැංකු එහි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය මගින් අනුමත කරන ලද නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට නියම කරන ලදී.

2007 වසරේ දී නිකුත් කරන ලද සංස්ථාපිත යහපාලන විධානය නැවත සමාලෝචනය කර අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකිරීමට යෝජනා කිරීම සඳහා බැංකු සභාපතිවරුන්ගේ සහ බැංකු ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ කමිටු දෙකක් පත්කරන ලදී. එම කමිටුවලින් සහ විගණන සමාගමකින් ඉදිරිපත් වූ යෝජනා සහ මෑතකාලීන මූල්‍ය අර්බුදකාරී තත්ත්වයන්ට පසුව ඇති වූ ගෝලීය ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගෙන, බැංකු සිය ක්‍රියාමාර්ග දැනට ක්‍රියාත්මක වන සංස්ථාපිත යහපාලන විධානය ඇතුළත ශක්තිමත් කිරීමට එකඟ විය.

තවද, බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ වෙනස්වීම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, පවත්නා නීතීන් ඒවාට අනුකූල කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, ආයෝජන අරමුදල් ගිණුමෙහි කටයුතු නියමිත වසර 3 ට පසුව නතර කිරීමට අදාළ චක්‍රලේඛය බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලදී. එලෙසම අපනයනකරුවන්ට ලබාදුන් ණය අයකර ගැනීමට අදාළ චක්‍රලේඛය, රටේ විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාවයේ සහ ගෙවුම් ශේෂයේ ඇති වූ ධනාත්මක ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගෙන අත්හිටුවන ලදී. තවද, මුදල් මණ්ඩලය විසින් අවම මූලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා ඉහළ දැමූ අතර, වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු ද නියම කළේය.

මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ පද්ධති ස්ථායීතාව

විශේෂ සටහන 7

මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා බැංකු පිළිබඳ ගෝලීය නියාමන සහ අධීක්ෂණ ප්‍රමිතීන්ට මෘතකාලීන ප්‍රවණතා

2007 - 2008 වර්ෂවලදී ඇතිවූ ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් අනතුරුව, බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ ගෝලීය ප්‍රමිති සම්පාදකයන් සහ නියාමකයන් මූල්‍ය පද්ධතියේ ශක්තිමත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින්, පවතින නියාමන හා අධීක්ෂණ රාමු ශක්තිමත් කිරීමට සහ විවක්ෂණශීලී විධානයන් සහ ප්‍රමිතීන් හඳුන්වාදීමට සක්‍රීය ලෙස දායක විය. මෑත කාලයේදී හඳුන්වා දෙන ලද වැදගත් නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීමේදී ආසියාව ලබා ඇති ප්‍රගතිය පහත සඳහන් කර ඇත.

I. බාසල් III - ද්‍රවශීලතා ප්‍රමිතීන්

අලාභ දරා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධන මට්ටමක් පැවතිය ද, දුර්වල ද්‍රවශීලතා අවදානම් කළමනාකරණයක් පැවති මූල්‍ය ආයතන ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුද සමයේදී දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙන ලදී. එමනිසා, අලාභ දරා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස ප්‍රාග්ධනය ඉහළ නැංවීම පිළිබඳ නියාමන ආයතනවල මතවාදය වෙනස් වූ අතර, ඒ අනුව, දැනට පවතින ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා රාමුවට අනුපූරක ද්‍රවශීලතා ප්‍රමිතීන් 02 ක් බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් නිකුත් කරන ලදී.

(අ) ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය: ද්‍රවශීලතා ආතති තත්ත්වයක් යටතේ බැංකුවක් සතුව දින දර්ශන දින 30 කට ප්‍රමාණවත්, නිදහස් සහ ගුණාත්මකභාවයෙන් ඉහළ ද්‍රවශීල වත්කම් තොගයක් පවතින බව තහවුරු කර ගැනීම ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය මගින් අපේක්ෂිත අතර, එය පහත පරිදි ගණනය කරනු ලබයි.

$$\frac{\text{ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය}}{\text{දින 30 ක කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ පිටතට ගලායන ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය}} = \frac{\text{ගුණාත්මකභාවයෙන් ඉහළ ද්‍රවශීල වත්කම් නොගය}}{\text{දින 30 ක කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ පිටතට ගලායන ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය}} \geq 100\%$$

මේ අනුව, ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය මගින් බැංකුවක ද්‍රවශීලතා අවදානම් ව්‍යුහයෙහි කෙටිකාලීන ශක්තිමත්භාවය ප්‍රවර්ධනය කරන අතර, මූල්‍යමය හා ආර්ථිකමය ආතතීන් හේතුවෙන් ඇතිවන කම්පන දරා ගැනීමට බැංකු අංශය සතු හැකියාව වර්ධනය කිරීමට උපකාරී වේ. මෙමගින්, මූල්‍ය අංශයේ සිට ආර්ථිකයේ මූර්ත අංශය වෙත අවදානම් පැතිරයාමේ අවදානම අවම කෙරේ.

ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය පිළිබඳ අවසාන ප්‍රමිතිය 2013 ජනවාරි මාසයේදී නිකුත් කරන ලද අතර ඒ අනුව, 2015 ජනවාරි මස 01 දින වන විට එහි අවම අවශ්‍යතාවය සියයට 60 ක් විය යුතුය. මෙම අනුපාතය 2019 ජනවාරි මස 01 වැනි දින වනවිට සියයට 100 ක ප්‍රතිශතයක් දක්වා ඉහළ නැංවිය යුතුය.

කලාපීය රටවල් තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම: ඉන්දියාව, චීනය, සිංගප්පූරුව, හොංකොං සහ මැලේසියාව මේ වනවිටත්

තම රටවල ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය ක්‍රියාවට නංවා ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2014 ඔක්තෝබර් මාසයේදී බාසල් III ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය ක්‍රියාවට නැංවීම පිළිබඳ තොරතුරු විමසීමේ පත්‍රිකාව බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට නිකුත් කරන ලද අතර, අවසාන විධානයන් 2015 දෙවැනි කාර්තුවේ සිට ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා නිකුත් කරන ලදී.

(ආ) ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය: බැංකු විසින් ඔවුන්ගේ වත්කම් සහ ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර ක්‍රියාකාරකම්වල සංයුතියට අනුරූපී වූ ස්ථායී අරමුදල් ව්‍යුහයක් පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය මගින් පෙන්වනු ලබයි. අවශ්‍ය ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව පවතින ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණය දැක්වීමක් ලෙස මෙම අනුපාතය නිර්වචනය කළ හැකිය. එය සෑමවිටම අවම වශයෙන් සියයට 100 ප්‍රතිශතයකට සමාන විය යුතු අතර එම අනුපාතය පහත පරිදි ගණනය කළ හැක.

$$\frac{\text{ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය}}{\text{අවශ්‍ය ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණය}} = \frac{\text{පවතින ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණය}}{\text{අවශ්‍ය ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණය}} \geq 100\%$$

අදාළ බැංකුව බිඳවැටීමේ අවධානම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සහ එමගින් පුළුල් පද්ධතිමය ආතති තත්ත්ව ඇතිවීමේ හැකියාව හේතුවෙන් බැංකුවේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිරිහෙන ආකාරයෙන්, එම බැංකුවේ සාමාන්‍ය අරමුදල් මූලාශ්‍රයන්ට බාධා එල්ලවීමේ හැකියාව අවම කිරීම තීරණය අරමුදල් ව්‍යුහයක් මගින් අපේක්ෂා කරයි.

ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය සඳහා සලකා බලන වසරක කාලපරිච්ඡේදය තුළ ස්ථාවරව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිත ප්‍රාග්ධන සහ වගකීම් කොටස, පවතින ස්ථායී අරමුදල් ප්‍රමාණය ලෙස නිර්වචනය කර ඇත. ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය පිළිබඳ අවසන් ප්‍රමිතිය 2014 ඔක්තෝබර් මාසය තුළදී නිකුත් කර ඇති අතර, එය 2018 ජනවාරි 01 වැනි දින සිට අදාළ වේ. කලාපීය රටවල් මේ වනවිටත් ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය ජාත්‍යන්තර කාලරාමුවට අනුව ක්‍රියාවට නැංවීමට කටයුතු කරමින් සිටියි.

2. තෝලන අනුපාත රාමුව

සරල, විනිවිදභාවයකින් යුත්, අවදානම් මත පදනම් නොවූ මෙවලමක් ලෙස, බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව මගින් අවදානම් මත පදනම් වූ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවලට අතිරේකව බාසල් III යටතේ තෝලන අනුපාතය හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙමගින් බැංකු පද්ධතිය තුළ අධිතෝලන තත්ත්වයක් ගොඩනැගීම වැළැක්වීමට සහ බැංකුවල ශේෂ පත්‍රයේ නිරූපිත හා නිරූපණය නොවන මූලාශ්‍ර ඇසුරින් පැන නගින තෝලන තත්ත්ව සලකා බැලීමට අපේක්ෂා කරයි. එය පහත පරිදි ගණනය කරනු ලබයි.

$$\text{තෝලන අනුපාතය} = \frac{\text{ප්‍රථම ස්ථරයෙහි ප්‍රාග්ධනය}}{\text{ශේෂ පත්‍රයේ නිරූපිත හා නිරූපණය නොවන මුළු වත්කම්}} \geq 3\%$$

සලකනු ලබන ප්‍රාග්ධනය (උදා:- ප්‍රථම ස්ථරයෙහි ප්‍රාග්ධනය) සලකනු ලබන නිරාවරණයෙන් (ශේෂ පත්‍රයේ නිරූපිත හා නිරූපණය නොවන වත්කම්) බෙදීම මගින් තෝලන අනුපාතය ගණනය කරනු ලබයි. තෝලන අනුපාතය සඳහා අවම අවශ්‍යතාවය සියයට 03 ක් වන අතර, පූර්ණ ණය වක්‍රයක් සඳහා ද විවිධ ව්‍යාපාර ව්‍යුහයන් සඳහා ද මෙම අනුපාතයේ උචිතභාවය ඇගයීම පිණිස මෙම තෝලන අනුපාත තොරතුරු බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් අඛණ්ඩව නිරීක්ෂණය කරනු ලබයි. අවම තෝලන අනුපාතය තුළින්, විවිධ වත්කම් කාණ්ඩවල සාපේක්ෂ අවධානය නොසලකා වත්කම් ප්‍රසාරණය සීමා කරන බැවින්, බැංකුවලට තම ශේෂ පත්‍රයේ ප්‍රමාණය සහ ව්‍යාපාර ව්‍යාප්ත කිරීම නැවත ඇගයීමට සිදු වී ඇත.

කලාපීය රටවල් තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම: බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තෝලන අනුපාතයට අදාළ අවශ්‍යතාවලට අනුරූපව ඉන්දියාව, සිංගප්පූරුව, හොංකොං සහ මැලේසියාව වැනි කලාපීය රටවල් කිහිපයක් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව තෝලන අනුපාතය ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂා කරයි.

3. ගෝලීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සහ දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සමග කටයුතු කිරීම

ගෝලීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු විසින් නිර්මාණය කරන ජාත්‍යන්තර සෘණ බාහිරතා අඩු කිරීම සහ එවැනි බැංකුවල අඛණ්ඩව අලාභ දරාගැනීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම හරහා එවැනි බැංකුවල අසාර්ථක වීමේ සම්භාවිතාවය අවම කිරීමේ අරමුණින්, 2011 නොවැම්බර් මස බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින්, ගෝලීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය සහ අමතර අලාභ දරාගැනීම පිළිබඳ අවශ්‍යතාවයන් දක්වන නියාමන රාමුවක් නිකුත් කරන ලදී. ගෝලීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය හරහා අදාළ බැංකුවල විශාලත්වය, අන්තර් සම්බන්ධතාවයන්, පහසුවෙන් සොයාගත හැකි ආදේශක සහ මූල්‍ය ආයතන යටිතල පහසුකම්වල හිඟකම, ගෝලීය (රටවල් අතර) ක්‍රියාකාරීත්වය සහ සංකීර්ණත්වය යන කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කර තිබිණි. 2013 ජූලි මසදී බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව ගෝලීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය යාවත්කාලීන කරන ලදී.

ජාත්‍යන්තරව ක්‍රියාකාරී බැංකුවල බලපෑම් ද ඇතුළුව, පද්ධතිමය වැදගත්කම ඇති බැංකු අසාර්ථකභාවයට හෝ ගැටළුකාරී තත්ත්වයකට පත්වීම හේතුවෙන් දේශීය ආර්ථිකයට එල්ලවන බලපෑම් අවධාරණය කරමින් 2012

ඔක්තෝබර් මසදී බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම පිළිබඳ රාමුව ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී. දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය සහ එවැනි බැංකුවල පද්ධතිමය වැදගත්කමට අනුරූපීව ඉහළ අලාභ දරාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයන් ඇති කිරීම පිළිබඳව මෙම රාමුව ඔස්සේ අවධානය යොමුකර ඇත. දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සඳහා ඉහළ අලාභ දරාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයන් ඇති කිරීම සහ වඩා දැඩි අධීක්ෂණයකට යටත් කිරීම පිළිබඳව මෙම ලේඛනයෙහි දක්වා ඇති මූලධර්මවලින් අවධානය යොමුකර ඇත.

කලාපීය රටවල් තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම: ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, මැලේසියාව සහ සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සඳහා විවිධ ප්‍රාග්ධන අධිභාරයන් හඳුන්වා දී ඇත. බැංකුවල විශාලත්වය/වෙළෙඳපොළ කොටස මත පදනම්ව හඳුනාගන්නා සහ ඇගයීමට ලක්කරන දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති බැංකු සඳහා ඉහත රාමුව නිසි පරිදි ක්‍රියාවට නැංවීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බලාපොරොත්තු වේ.

4. බැංකුවල බාහිර විගණනය

විගණනයෙහි ගුණාත්මකභාවය, බාහිර විගණකවරයාගේ කාර්යභාරය සහ බැංකුවේ විගණන කමිටුව වැනි කරුණු පිළිබඳ අධීක්ෂණ අපේක්ෂාවන් විස්තර කරමින් 2014 මාර්තු මසදී බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් බැංකුවක බාහිර විගණනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී. මූලධර්ම ක්‍රියාවට නැංවීම සහ මාර්ගෝපදේශනය මගින් බැංකුවල විගණනයන්හි ගුණාත්මකභාවය සහ විවක්ෂණශීලී අධීක්ෂණයෙහි ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම මින් අපේක්ෂිතය. ඉහත මාර්ගෝපදේශ මූලික වශයෙන් පහත කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමුකර ඇත.

- බාහිර විගණකවරයා සමග ඵලදායී ලෙස සන්නිවේදනය කිරීම සහ බාහිර විගණන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ දැඩි අධීක්ෂණයකින් යුතුව ක්‍රියාකිරීම හරහා බැංකු විගණනයෙහි ගුණාත්මකභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයෙහි විගණන කමිටුවෙහි කාර්යභාරය ශක්තිමත් කිරීම.
- බාහිර විගණකවරයාට සහ බැංකු අධීක්ෂකවරුන්ට පොදුවේ වැදගත් වන ක්ෂේත්‍ර අවධාරණය කිරීම සහ දෙපාර්ශවයට ඵලදායී සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ක්‍රියාකළ හැකි ආකාරය.
- බැංකුවලට අනන්‍ය ගැටළු සහ අවදානම්වලට සරිලන පරිදි ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් විගණන ප්‍රමිතීන් සකස් කරගත යුතු ආකාරය පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් සහ නිර්දේශ විස්තර සහිතව ඉදිරිපත් කිරීම.

කලාපීය රටවල් තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම: මූල්‍ය ආයතන විසින් පත්කළ යුතු බාහිර විගණකවරයකු සතු සුදුසුකම් සහ

විගණන ගිවිසුමෙහි කොන්දේසි, අයදුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් සහ මූල්‍ය ආයතනය විසින් පිළිපැදිය යුතු තොරතුරු වාර්තාකරණය පිළිබඳ වගකීම පිළිබඳ අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා දක්වමින් 2014 අගෝස්තු මසදී මැලේසියාව විසින් ප්‍රතිපත්තිමය ලේඛනයක් නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ඉහත සඳහන් ලේඛනයෙහි දක්වා ඇති මූලධර්ම බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත බැංකු පනත යටතේ නිකුත් කර ඇති ආයතනික යහපාලනය පිළිබඳ විධානයන් මගින් බොහෝදුරට ආවරණය වේ.

5. ආයතනික යහපාලනය

බැංකුවල යහපාලන මූලධර්ම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයන් ගැන තොරතුරු විමසීමේ පත්‍රිකාවක් 2014 ඔක්තෝබර් මසදී බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් නිකුත් කරන ලදී. බැංකු අංශයෙහි සහ සමස්තයක් ලෙස ගත්කල ආර්ථිකයෙහි මනා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා ඵලදායී ආයතනික යහපාලනය ඉතා වැදගත් වේ. මනා ආයතනික යහපාලනය සඳහා එක් ක්‍රමවේදයක් නොමැති වුවද, කමිටුව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති සංශෝධිත මූලධර්ම මගින් සපයා ඇති රාමුව තුළ අවදානම් කළමනාකරණයෙහි සහ කීරණ ගැනීමෙහි ශක්තිමත්භාවය සහ විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා බැංකු හා බැංකු අධීක්ෂකයන් ක්‍රියාකළ යුතු ආකාරය දක්වා ඇති අතර, එසේ කිරීම තුළින් මහජන විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය සහ බැංකු පද්ධතියේ සුරක්ෂිතභාවය සහ ශක්තිමත්භාවය ද ආරක්ෂා කෙරේ. මෙම තොරතුරු විමසීමේ පත්‍රිකාව මගින් මූලික වශයෙන් පහත කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරේ.

- ව්‍යාපාර ඒකක, අවදානම් කළමනාකරණ කණ්ඩායම් සහ අභ්‍යන්තර විගණකවරුන් සහ පාලන ක්‍රියාකාරීත්වයන් විසින් (එනම් ආරක්ෂණ ස්ථර 03) අවදානම් කළමනාකරණයේදී ඉටුකරන කාර්යභාරය ද ඇතුළුව අවදානම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන මාර්ගෝපදේශයන් ශක්තිමත් කිරීම.
- ඵලදායී අවදානම් කළමනාකරණ පද්ධති ක්‍රියාවට නැංවීම අධීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයෙහි කාර්යභාරය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ පුළුල් කිරීම.
- අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සහ තම කාර්යභාරයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් වෙන්කිරීම සම්බන්ධයෙන් එක් එක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයන් සතු වගකීම් අවධාරණය කිරීම.

- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයන් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය තෝරාගැනීම සම්බන්ධයෙන් බැංකු විසින් අනුගමනය කරන ක්‍රියාවලීන් ඇගයීමට ලක්කිරීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂකවරුන්ට මාර්ගෝපදේශ සැපයීම.

ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් අනතුරුව, ආයතනික යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් ඇතිව තිබෙන අන්තර්ජාතික නියාමන වෙනස්කම් සහ යහභාවිතයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින ආයතනික යහපාලනය පිළිබඳ විධානයන් නැවත විමසීම සඳහා බැංකු සභාපතිවරුන්ගෙන් සහ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගෙන් සැලුම්ලත් කමිටු 2 ක් 2014 වසරේදී පත්කරන ලදී.

6. මුදල් විශුද්ධීකරණය සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම සම්බන්ධ අවදානම් මනා ලෙස කළමනාකරණය කිරීම

මුදල් විශුද්ධීකරණයට සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමට සම්බන්ධ අවදානම් බැංකුවල සමස්ත අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවට ඇතුළත් කර ගන්නේ කෙසේ දැයි විස්තර කරමින් 2014 ජනවාරි මසදී බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී. මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ කාර්ය සාධන බලකාය විසින් 2012 වසරේදී නිකුත් කරන ලද අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මෙම මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කර ඇති අතර, එමගින් බලකායෙහි ඉලක්ක සහ අරමුණුවලට තවදුරටත් අගයක් එක් කරයි.

කලාපීය රටවල් තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම: මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ ප්‍රමිතීන් සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය කටයුතු කාර්ය සාධන බලකාය විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්දේශ සැලකිල්ලට ගනිමින්, ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීම පිළිබඳව ඉන්දියාවේ මාර්ගෝපදේශ නැවත සමාලෝචනය කර ඇත. ඒ අනුව, ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීම සහ මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලත් ප්‍රතිපත්තිමය රාමුවක් පිහිටුවන ලෙස බැංකු වෙත උපදෙස් ලබා දී ඇත. මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු විමසීමේ පත්‍රිකාවක් සිංගප්පූරු මුදල් අධිකාරිය විසින් ද 2014 ජූනි මසදී නිකුත් කර ඇත.

මූලාශ්‍ර: බැංකු අධීක්ෂණය පිළිබඳ බාසල් කමිටුව විසින් මෙයට අදාළව ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති ලේඛන.

උපරිම ණය සීමාව සහ මහා පරිමාණ ණයවල සමස්ත සීමාව ගණනය කිරීමේ දී විදේශීය බැංකුවලට සිය ප්‍රධාන කාර්යාලයෙන් සහ/හෝ එහි වෙනත් විදේශීය ශාඛාවකින් ලබාගත් අරමුදල් යොදාගෙන ලබාදුන් ණය, ඉවත් කිරීමට දැනට පවතින උපරිම ණය සීමා විධානය සංශෝධනය කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී ලංකා රජයට ලබාදුන් ණයවලට අමතරව, මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව

බැංකු මගින් උපරිම ණය සීමාව ඉක්මවා ලබාදුන් ණය ද, මහා පරිමාණ ණයවල සමස්ත සීමාව ගණනය කිරීමේ දී ඉවත් කරන ලදී.

තවද, මහ බැංකුව, මුදල් සහ ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ඇතිව 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනතට සහ 2002 අංක 14 දරන එකතු

කළ අගය මත බදු පනත්වලට අදාළ සංශෝධනවලට අනුව මූල්‍ය අංශය ඒකාබද්ධකරණ වැඩපිළිවෙලට පහසුකම් සැලසීමට මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී.

නියාමන රාමුවට අමතරව, ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය, මහජනතාවට මූල්‍ය සේවාවලට අදාළව ලබාගත හැකි සුරක්ෂිත ජාලයේ ප්‍රධාන කොටසක් ලෙස ද ක්‍රියා කරයි. 2014 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට ඉහත යෝජනා ක්‍රමය සාමාජික ආයතන 82 කින් සමන්විත වූ අතර, ඉන් ආයතන 34 ක් බැංකු වූ අතර, ඉතිරි ආයතන 48 මූල්‍ය සමාගම් විය. 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉහත යෝජනා ක්‍රමයේ අරමුදලෙහි වටිනාකම ආසන්න වශයෙන් රුපියල් බිලියන 18 ක් විය. 2015 අයවැය යෝජනාවලියේ තැන්පතු රක්ෂණ ආවරණය සියයට 50 කින් වැඩි කිරීමේ යෝජනාව අනුව, ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමයේ එක් තැන්පතුකරුවකුට එක් ආයතනයකින් හිමිවන රක්ෂණ ආවරණය 2015 ජනවාරි 01 දින සිට රු.200,000/- සිට රු.300,000/- දක්වා වැඩි කෙරිණි.

යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වාදීම සහ විවක්ෂණශීලී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග හේතුකොට ගෙන සඵල අධීක්ෂණයකට ශක්තිමත් අධිකාරමක් දැමීම මගින් බැංකු අංශයේ අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය විය. එලෙසම, අනාගත ප්‍රතිපත්ති මගින් පවත්නා නියාමන ක්‍රියාවලියේ සඵලතාවය අන්තර්ජාතික නියාමන පරිසරයට අනුකූලව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයේ අවශ්‍යතා අනුව තවත් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියෙන් සියයට 7 ක ප්‍රතිශතයක් නියෝජනය කරන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශය, 2014 වසරේ දී මූල්‍ය අංශය තුළ ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් සිදු කරන ලදී. 2014 වසරේ මුල් කාලය තුළ දී ණය පහසුකම් සඳහා පැවති ඉල්ලුම අඩුවීම හේතුවෙන් වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ වත්කම්වල වර්ධනය මන්දගාමී විය. කෙසේ වෙතත්, 2014 වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී ණය පහසුකම් සඳහා වූ ඉල්ලුමෙහි වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. පොලී අනුපාතිකයන් පහල මට්ටමක පැවතීම, ණය පහසුකම් සඳහා වූ ඉල්ලුම වර්ධනය කිරීමටත්, වැඩිවන අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණයන් පාලනය කළ හැකි මට්ටමක පවත්වා ගැනීමටත් උපකාරී විය. වසර තුළ දී සිදු වූ මූල්‍ය ආයතන අතර ඒකාබද්ධවීම්

8.8 සංඛ්‍යා සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල ශාඛා ව්‍යාප්තිය - පළාත් අනුව

පළාත	2013 දෙසැම්බර් අවසානයට	2014 දෙසැම්බර් අවසානයට (අ)	වසර තුළ වෙනස්වීම්
බස්නාහිර	344	369	25
දකුණ	119	125	6
සබරගමුව	78	83	5
වයඹ	112	118	6
මධ්‍යම	118	128	10
උතුර	51	60	9
උතුරුමැද	75	86	11
නැගෙනහිර	87	88	1
උතුර	76	75	(1)
එකතුව	1,060	1,132	72

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සහ අත්පත් කර ගැනීම් මෙම අංශයේ අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට සහ ශක්තිමත් බව වර්ධනය කරගැනීමට උපකාරී විය. තවද, ආර්ථිකයේ සිදු වූ වර්ධනයන්ට සමගාමීව, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ අවදානම් වඩා හොඳින් දරා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා අවදානම් කළමනාකරණය ශක්තිමත් කිරීමට සහ එහි ධාරිතාව ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

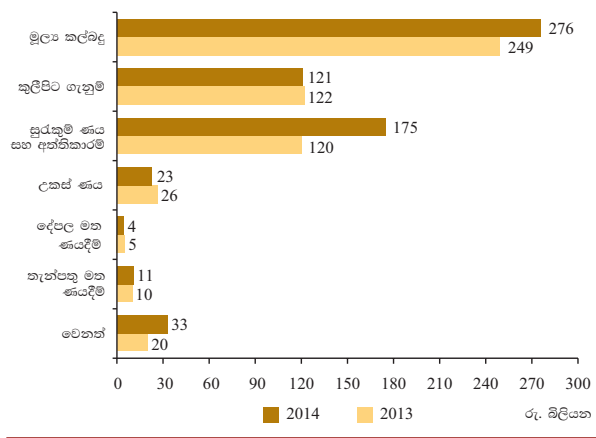
ව්‍යාපාර වර්ධනය

ව්‍යාප්තිය: 2014 වසර අවසානයට මෙම අංශය බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 48 කින් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 8 කින් සමන්විත විය. 2014 වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ ශාඛා ජාලය, ශාඛා 1,132 ක් දක්වා ශාඛා 72 කින් ප්‍රසාරණය වූ අතර, එයින් ශාඛා 47 ක් බස්නාහිර පළාතෙන් පිටත ස්ථාපනය කරන ලදී.

වත්කම් සහ වගකීම්

වත්කම්: 2014 වසරේ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 20.3 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 853 ක් දක්වා සියයට 18.9 කින් වර්ධනය විය. ණය පහසුකම්වල සහ ද්‍රවශීල වත්කම්වල සිදු වූ වර්ධනය, මෙම අංශයේ සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වීම කෙරෙහි බලපෑ ප්‍රධාන සාධකය විය. 2013 වසරේ දී ණය පහසුකම්වල සිදු වූ සියයට 17.3 ක වර්ධනය හා සසඳන කල 2014 වසර අවසානය වන විට සැපයු ණය පහසුකම්වල ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 641 ක් දක්වා සියයට 16 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කල්බදු මූල්‍යකරණ, කුලීපිට ගැණුම් සහ අනෙකුත් සුරක්ෂිත

8.9 රූප සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ සේවාවන් අනුව සපයන ලද සමස්ත ණය පහසුකම්

ණය, මෙම අංශය සැපයූ ණය පහසුකම්වල ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර වූ අතර, ඒවා සමස්ත ණය පහසුකම්වලින් පිළිවෙලින් සියයට 43 ක්, සියයට 27 ක් සහ සියයට 19 ක් විය. ණය පහසුකම් අතර සුරැකුම් ණය සහ කල්බදු මූල්‍යකරණ ණය පිළිවෙලින් සියයට 46 ක සහ සියයට 11 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ උකස් ණය, සමස්ත ණය පහසුකම්වලට දක්වන අනුපාතිකය 2013 වසරේ පැවති සියයට 4.8 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 3.5 දක්වා (රුපියල් බිලියන 22.6) අඩු විය. කොටස් සහ ණය ආයෝජනවලින් සමන්විත මෙම අංශයේ ආයෝජන කළඹ කුඩා අගයක පැවතිය ද, 2014 වසරේ දී කොළඹ

කොටස් හුවමාරුවේ ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි සිදු වූ වර්ධනය හේතුවෙන් එහි ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 42 ක් දක්වා සියයට 39.6 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වශයෙන් තබා ගන්නා ද්‍රවශීල වත්කම්වල වර්ධනය හේතුවෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් ද්‍රවශීල වත්කම්, විකිණීමේ අරමුණින් රැස්කර තබාගත් වත්කම් සහ ස්ථාවර වත්කම්වලින් සමන්විත අනෙකුත් වත්කම්වල ද ශක්තිමත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී.

වගකීම්: මෙම අංශයේ අරමුදල් සපයා ගැනීමේ මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් ණය ගැනීම් වෙනුවට පිරිවැය අඩු කෙටිකාලීන තැන්පතු දෙසට නැඹුරු වීමක් පෙන්නුම් කරමින්, තැන්පතු ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 47 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 48.5 දක්වා වර්ධනය වූ අතර, ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 26.8 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 25.4 දක්වා අඩු විය. 2013 වසරේ දී තැන්පතුවල සිදු වූ සියයට 32.7 ක වර්ධනය හා සසඳන කල, 2014 වසර අවසානය වන විට තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 414 ක් දක්වා සියයට 22.7 කින් වර්ධනය විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ, පැවැති වෙළඳපොළ අඩු පොලී අනුපාත තත්ත්වය යටතේ බැංකු හා සසඳන කල බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සාපේක්ෂව ඉහළ තැන්පතු පොලී අනුපාත ලබා දීමයි. තැන්පතු රැස් කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් කාලීන තැන්පතුවලින් සමන්විත වූ අතර, එය සමස්ත තැන්පතුවලින් සියයට 96 ක් විය. මෙම අංශයේ සමස්ත ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 217 ක් වූ අතර, එය 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට

8.9 සංඛ්‍යා සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයෙහි වත්කම් සහ වගකීම් සංයුතිය

අයිතමය	2013 (අ)		2014 (ආ)		වෙනස (%)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතයක් ලෙස	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතයක් ලෙස	2013	2014 (ආ)
වත්කම්						
අත්තිකාරම්	553.1	77.1	641.4	75.1	17.3	16.0
ආයෝජන	29.8	4.1	41.6	4.9	1.3	39.6
වෙනත්	134.8	18.8	170.3	20.0	41.0	26.4
වගකීම්						
සමස්ත තැන්පතු	337.3	47.0	414.0	48.5	32.7	22.7
සමස්ත ණය ගැනීම්	192.3	26.8	217.1	25.4	9.3	12.9
ප්‍රාග්ධන මූලිකාංග	97.4	13.6	117.2	13.7	2.6	20.3
සමස්ත අරමුදල් වෙනත්	627.0	87.4	748.3	87.7	19.4	19.3
	90.6	12.6	105.0	12.3	26.5	15.9
සමස්ත වත්කම්/වගකීම්	717.6	100.0	853.3	100.0	20.3	18.9

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

9.3 ක වර්ධනය හා සසඳන කල 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 12.9 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම, මෙම අංශය 2014 වසරේ දී වාර්තා කළ ලාභ හේතුවෙන්, ප්‍රාග්ධන මූලිකාංග, 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 2.6 ක සුළු වර්ධනය හා සසඳන කල 2014 වසර අවසානය වන විට එය රුපියල් බිලියන 117 දක්වා සියයට 20.3 කින් වර්ධනය විය.

අවදානම් කළමනාකරණය

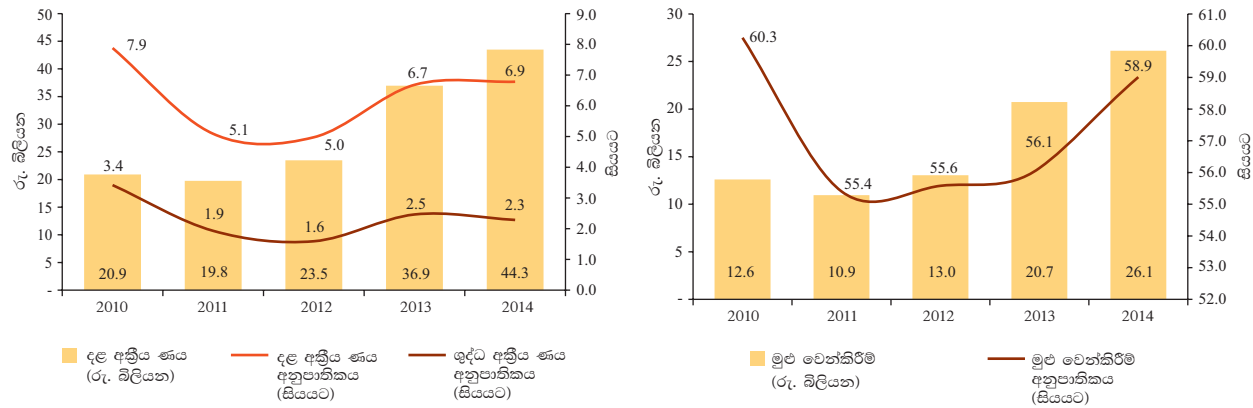
ණය අවදානම: සමස්ත අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණය, 2013 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 36.9 සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 44.3 ක් දක්වා සියයට 19.9 කින් ඉහළ යන ලදී. 2012/2013 කාලය තුළ පැවති ඉහළ ණය පොලී අනුපාතික සහ උකස් ණය ව්‍යාපාරය කෙරෙහි බලපෑ රත්තන් මිලෙහි වෙනස්වීම්, අක්‍රීය ණය ඉහළ යෑම කෙරෙහි බලපාන ලදී. කෙසේ වෙතත්, අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණය සමස්ත ණය පහසුකම්වලට දක්වන අනුපාතය, 2013 වසරේ දී වූ සියයට 6.7 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 6.9 දක්වා සුළු ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය. ණය අලාභ සඳහා සිදු කළ වෙන්කිරීම් සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන කල, ශුද්ධ අක්‍රීය ණය අනුපාතය, 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 2.5 ට සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.3 දක්වා සුළු ප්‍රමාණයකින් අඩු විය. අක්‍රීය ණය සඳහා වූ සමස්ත වෙන්කිරීම් ආවරණ අනුපාතය, 2013 වසරේ පැවති සියයට 56.1 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 58.9 දක්වා වැඩි විය.

වෙළඳපොළ අවදානම: පවත්නා අඩු පොලී අනුපාතික තත්ත්වය තුළ මෙම අංශයේ වත්කම් සහ වගකීම් යළි මිල කිරීමේ ක්‍රියාවලියක නිරතව පවතී. ප්‍රධාන වශයෙන්, අඩු පිරිවැය යටතේ තැන්පතු ලබාගත හැකි බැවින් මෙම යළි මිල කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, මෙම

අංශයේ ශුද්ධ පොලී ආදායම කෙරෙහි ධනාත්මක ලෙස බලපාන ලදී. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ ශුද්ධ පොලී ආදායම, පසුගිය වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 44.1 ක ප්‍රමාණයේ සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 62.2 ක් දක්වා සියයට 40.9 කින් වර්ධනය විය. පොලී ආන්තිකය (ශුද්ධ පොලී ආදායම සමස්ත වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්කල) පසුගිය වසරේ දී පැවති සියයට 6.6 ට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී සියයට 8 දක්වා වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සහ විදේශ මුදල් ගනුදෙනු සඳහා නිරාවරණය වීම අඩු බැවින්, කොටස් මිලෙහි සහ විනිමය අනුපාතිකවල සිදුවන වෙනස්කම් හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් මත ඇති වූ අවදානම ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

ද්‍රවශීලතා අවදානම: බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයෙහි 2014 වසර අවසානයේ දී පැවති සමස්ත ද්‍රවශීල වත්කම් ප්‍රමාණය නියාමන අවම අවශ්‍යතාව වන රුපියල් බිලියන 52.8 ට වඩා රුපියල් බිලියන 29.5 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කරන ලදී. සමස්ත වත්කම්වලට ද්‍රවශීල වත්කම් දක්වන අනුපාතය, 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 8 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 9.6 දක්වා වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ මන්දගාමී ණය වර්ධනයට සාපේක්ෂව තැන්පතුවල සිදු වූ ස්ථාවර වර්ධනය මේ සඳහා සෘජු ලෙස බලපාන ලදී. අතිරික්ත ද්‍රවශීල වත්කම්, අඩු ආදායම් උපයන වත්කම් වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තැන්පතුවල ආයෝජනය කරන ලදී. මෙම අංශයේ ද්‍රවශීල වත්කම් ප්‍රමාණය, පසුගිය වසරේ පැවති වර්ධනයට සමානව 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 25 කින් වර්ධනය විය.

3.10 රූප සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ අක්‍රීය ණය පහසුකම් සහ වෙන්කිරීම් ආවරණයන්

විශේෂ සටහන 8

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා උපායමාර්ගයක් සැකසීම

1. හැඳින්වීම

මූල්‍ය ආයතන සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළවල් සංවර්ධනය කිරීම මෙන්ම මූල්‍ය කටයුතු සඳහා ඉහළ ප්‍රවේශයන් පැවතීම ආර්ථික සංවර්ධනයට, දිරිදුතාව තුරන් කිරීමට සහ ආර්ථික ස්ථායීතාව ඇති කිරීමට ඉහත බලපෑමක් කලහැකි බවට ඉහළ පිළිගැනීමක් පවතී. දිරිදුතාව අඩුකිරීමට, සෞභාග්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම සර්ව සහභාගීත්වයක් සහිත තීරසාර සංවර්ධනයක් ඇතිකරලීමට මූල්‍ය අන්තර්ගත පද්ධතියට හැකියාවක් පවතී. ආර්ථික වර්ධනය සඳහා මූල්‍යකරණය සතු කාර්යභාරය පිළිබඳව වර්ධනය වන සාධක පවතින බව න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රත්‍යක්ෂ මූලික පර්යේෂණ තුළින් සොයාගෙන ඇත. ලෙවින් (Levine) (2005) අනුව, හොඳින් ක්‍රියාත්මක වන මූල්‍ය පද්ධතියක් මගින් කර්මාන්ත සහ ආයතන මුහුණපාන මූල්‍යමය අවහිරතා ඉවත්කරන අතර ආර්ථික වර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය වන මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ඇති ඉඩප්‍රස්ථා වැඩි දියුණු කරයි. ආර්ථික වර්ධනය සඳහා මූල්‍යකරණයේ ඇති වැදගත්කම හඳුනාගනිමින්, බොහෝ රටවල් ඔවුන්ගේ මූල්‍ය ආයතන සහ වෙළඳපොළවල් සංවර්ධනය කිරීමට මෙන්ම ජනගහනයෙන් වැඩි කොටසකට, විශේෂයෙන්ම අඩු ආදායම් ලාභී ජන කොටස් වලට මූල්‍ය සේවාවන් සහ නිමැවුම් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීමට උපාය මාර්ගයන් අනුගමනය කරනු ලබයි.

සාමාන්‍ය සමාජයේ සියලු ජන කොටස් වලට සහ අඩු ආදායම් ලාභී ජන කොටස් වලට විශේෂයෙන්ම විධිමත් මූල්‍ය සේවා වලින් උභය පහසුකම් ලැබූ අය හෝ එම සේවාවන් තුළින් බැහැර කරන ලද අය විසින් දැරිය හැකි පිරිවැයක් යටතේ වඩා සුදුසු මූල්‍ය උපකරණ සහ සේවාවන් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ලෙස පුළුල්ව නිර්වචනය කළ හැක. මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශයක් නොමැති අය සඳහා එම සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශයන් ඇති කිරීමත්, අවම ප්‍රවේශයක් ඇති අය සඳහා එම ප්‍රවේශයන් පුළුල් කිරීමත්, සහ මූල්‍ය උපකරණ ලබා ගන්නා අය සඳහා දැන උගත් තේරීමක් කළ හැකි වන පරිදි මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂණය වැඩි කිරීමත් මූල්‍ය අන්තර්ගතයේ ඉලක්කය වන්නේය.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය මගින්, විවිධ ජන කොටස්වලට විධිමත් මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ ඉහළ සහභාගීත්වය සඳහා පහසුකම් සලසා දෙනු ලබයි. විශාල අවිධිමත් අංශයක් පැවතීම හේතුවෙන් බොහෝ ආර්ථික නියෝජිතයන්ගේ මූල්‍ය තීරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වලට ස්වාධීනව සිදුවන බැවින් එම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණයට බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි. කෙසේ වෙතත්, වඩාත් ඉහළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයක් තුළින්, විධිමත් මූල්‍ය අංශය තුළ කුටුම්භයන්ගේ සහ කුඩා ව්‍යාපාරිකයන්ගේ ආයතනික වැඩිවන අතර එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු වන අතර ස්ඵලතාවය ඉහළ නංවයි.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය මැනීමට ඇති පොදුවේ පිළිගත් දර්ශක සලකා බැලීමේ දී, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ශ්‍රී ලංකාව තුළ වඩාත් හොඳින් ක්‍රියාත්මක වී ඇති බවක් දක්නට ඇත. බැංකු ශාඛා ප්‍රමාණය සහ බැංකු සන්නවය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති අතර ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සහ (ATMs) විකුණුම්පල යන්ත්‍රයන් හි විද්‍යුත් මුදල් හුවමාරු පහසුකම් (EFTPOS) සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී ඇත (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 8.1 බලන්න).

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 8.1 මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය දක්වන තෝරාගත් දර්ශකයන්

	2005	2010	2013
බැංකු ශාඛා ගණන ¹	3,685	4,911	5,522
බැංකු සන්නවය (මිනිසුන් 100,000 කට ඇති බැංකු ශාඛා ගණන)	18.8	23.8	27.0
මුළු ATM ගණන	91.8	2,222	3,122
මිනිසුන් 100,000 කට ඇති ATM ගණන	4.7	10.8	15.2
විකුණුම්පල ගෙවීම් යන්ත්‍ර (EFTPOS)	7,013	27,588	27,955
මුළු ණය පත් ගණන	628,989	769,182	951,625
මිනිසුන් 100,000 කට ඇති ණය පත්	3,202	3,724	4,646

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1/ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ශාඛා, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ශාඛා සහ දිස්ත්‍රික් සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු ශාඛා ඇතුළත් කර ඇති නමුත් ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක ඇතුළත් කර නොමැත.

කෙසේ නමුදු, මූල්‍ය ගැඹුරුකරණය හා සම්බන්ධ දර්ශකයන් වශයෙන්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුදල් සැපයුම සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අනුපාතිකයක් ලෙස පෞද්ගලික අංශයේ ණය පෙන්වාදිය හැකි අතර, වෙනත් නැගී එන රටවල් හා සැසඳීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ගැඹුරත්වය පහළ මට්ටමක පවතී (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 8.2 බලන්න). ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අනුපාතිකයක් ලෙස පුළුල් මුදල් සැපයුම සියයට 40 ක පමණ ප්‍රතිශතයක් ගන්නා අතර එය ඉන්දුනීසියාවේ (සියයට 40 ක ප්‍රතිශතයක්) සහ පිලිපීනයේ (සියයට 59 ක ප්‍රතිශතයක්) මට්ටම හා සමාන වුවත් සිංගප්පූරුව (සියයට 138 ක ප්‍රතිශතයක්) මැලේසියාව (සියයට 142 ක ප්‍රතිශතයක්) තායිලන්තය (සියයට 125 ක ප්‍රතිශතයක්) සහ දකුණු කොරියාවේ (සියයට 144 ක ප්‍රතිශතයක්) මට්ටම හා සලකා බැලූ කල සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පවතී. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට පෞද්ගලික අංශයේ ණය අනුපාතය සමාන නැඹුරුවක් ඇති බව දැකිය හැක. කොටස් වෙළඳපළ ප්‍රාග්ධනීකරණය හා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක්

ලෙස නොපියවූ රාජ්‍ය ණය සහ සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් වැනි මිනුම් මගින් ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළේ තවදුරටත් වර්ධනයන් සිදු වීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්වනු ලබයි. රක්ෂණ සේවාවන් ව්‍යාප්ත වීම මගින් රක්ෂණ ක්‍රියාකාරකම්වල මට්ටම පිළිබඳ මැනීමක් සිදු කරන අතර එය ශ්‍රී ලංකාවේ සියයට 1.2 ක් පමණක් වේ. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයේ ප්‍රමාණය, සහ ආසියාවේ (සියයට 5.2 ක ප්‍රතිශතයක්) සහ ලෝක මට්ටම (සියයට 6.1 ක ප්‍රතිශතයක්) සමඟ සැසඳීමේ දී සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පවතී. තවදුරටත් සලකා බැලීමේ දී, මුළු ජනගහනයට ඇති රක්ෂණ වාරික අනුපාතය, රක්ෂණ සහත්වය ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. එය ආසියාව (ඇ.ඩො. 295) සහ ලෝකයේ (ඇ.ඩො. 645) තත්ත්වයන් සමඟ සැසඳීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ඇ. ඩො. 36 ක් පමණ විය.

සංඛ්‍යා සටහන මූල්‍ය ගැඹුරුකරණය දක්වන තෝරාගත් දර්ශකයන්
වි.ස. 8.2

	2005	2010	2013
ගැඹුර - මූල්‍ය ආයතනයන්			
පුළුල් මුදල් (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	32.2	37.3	39.4
මූල්‍ය අංශය සතු මුළු වත්කම් (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	129.0	119.4	118.9
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශට ලබා දෙන ණය (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	29.0	26.6	29.2
ගැඹුර - මූල්‍ය වෙළඳපොළ			
කොටස් වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	7.1	39.4	28.4
නොපියවූ දේශීය පෞද්ගලික ණය සුරැකුම් (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	අදාළ නොවේ	1.5	0.9
නොපියවූ රාජ්‍ය ණය සුරැකුම් (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	27.0	42.8	41.8
රක්ෂණ සේවාවන් ව්‍යාප්ත වීම			
රක්ෂණ සේවාවන් ව්‍යාප්ත වීම (ද.දේ.නි යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස) ¹	1.59	1.22	1.15
රක්ෂණ සහත්වය (එක පුද්ගල වාරික ඇ.ඩො.) ²	17.9	29.7	36.3

මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව කොළඹ කොටස් හුවමාරුව Swiss Re ආයතනය

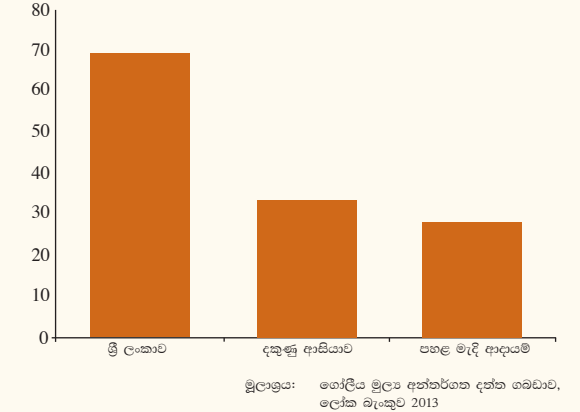
- 1/ මුළු රක්ෂණ වාරික දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස දැක්වීම රක්ෂණ සේවාවන් ව්‍යාප්ත වීම.
- 2/ මුළු ජනගහනයට ඇති රක්ෂණ වාරික අනුපාතය රක්ෂණ සහත්වය වේ.

ගෝලීය මූල්‍ය අන්තර්ගත දත්ත ගබඩාවට¹ (Global Findex Database) අනුව, ශ්‍රී ලංකාව අඩු මැදි ආදායම්ලාභී රටක් ලෙස වර්ග කර තිබියදීත්, දකුණු ආසියාවේ සාමාන්‍යය සහ (සියයට 33 ක ප්‍රතිශතයක්) අඩු මැදි ආදායම් ලාභී

¹ විධිමත් මූල්‍ය ආයතන දත්ත පමණක් යොදා ගනිමින් ලෝක බැංකුව මගින් සිදුකරන ලද සමීක්ෂණය මත පදනම්ව

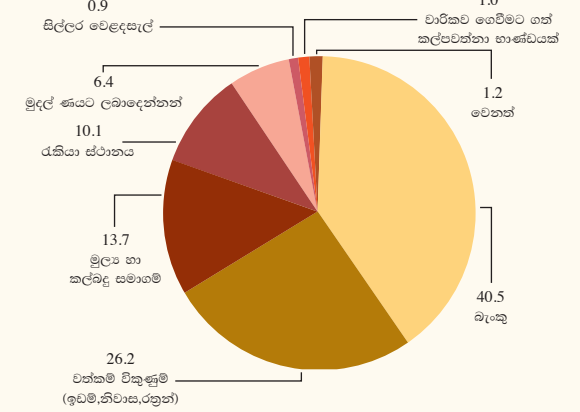
රටවල් (සියයට 28 ක ප්‍රතිශතයක්) සමඟ සංසන්දනය කරන විට, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාපේක්ෂව ඉහළ බැංකු ගිණුම් ග්‍රහණ ප්‍රතිශතයක් (සියයට 69 ක ප්‍රතිශතයක්) (රූප සටහන වි.ස. 8.1 බලන්න) පවතී. ජනලේඛන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සිදු කරන ලද කුටුම්භ ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණය 2009/10 මගින් කුටුම්භ ණයගැතිභාවය පිළිබඳව ලබාගත් දත්ත වලට අනුව, ගෘහ ඒකක සියයට 62ක් අවම වශයෙන් එක ණයක් හෝ ලබාගෙන ඇති

රූප සටහන පුද්ගලයන් විධිමත් ආයතනයක පවත්වාගෙන යනු ලබන ගිණුම් (%)
වි.ස. 8.1

අතර ණය වලින් සියයට 54ක් බැංකු සහ මූල්‍ය හා කල්බදු සමාගම් වෙතින් ලබාගෙන ඇත (රූප සටහන වි.ස. 8.2 බලන්න).

රූප සටහන ණය ලබාගත් මූලාශ්‍රයන් (%)
වි.ස. 8.2

3. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ග

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බැංකු සේවා ව්‍යාප්තවීම මිනිසුන් අතර බැංකු පුරුදු ඉහළ නැංවීමට හේතු වී තිබේ. රටතුල මූල්‍ය සේවාවන් ව්‍යාප්ත කිරීමෙහිලා තාක්ෂණික අංශයේ

සංවර්ධනයද බෙහෙවින් උපකාරී වී ඇත. ඉලෙක්ට්‍රොනික කාඩ්පත් හඳුන්වා දීම, අන්තර්ජාල බැංකු කටයුතු, ජංගම දුරකථන පදනම් වූ බැංකු කටයුතු යනාදී ඉලෙක්ට්‍රොනික බැංකු ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම, බැංකු කටයුතු තව දුරටත් ව්‍යාප්ත කිරීමට හේතු වී ඇත. තොරතුරු තාක්ෂණය සහ ගෙවීම් පද්ධති රට පුරා ලබා ඇති ප්‍රගතිය හේතුවෙන්, බැංකු කටයුතු සේවාවන් හා සම්බන්ධ ගාස්තු හා අයකිරීම් අඩුකර ගැනීමට හැකි වී ඇති අතර විධිමත් බැංකු අංශය හරහා විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේශණ ලැබීමද ඉහළ ගොස් ඇත. මෑතකදී, ජංගම දුරකථන හරහා නියෝජිත බැංකු කටයුතුකරගෙන යාමට වාණිජ බැංකු වලට අවසරය දෙන ලදී. ගෙවීම් කාඩ්පත් සහ ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් ගෙවීම් ක්‍රමවේදයන් වැනි විද්‍යුත් සිල්ලර ගෙවීම් ක්‍රමයන්ගේ භාවිතය මගින්, රටෙහි ඇත ප්‍රදේශවල මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කිරීමට ජංගම දුරකථන ජාලයේ පුළුල් ආවරණය මහත් පිටුබලයක් වී ඇත. රටතුළ මූල්‍ය සේවාවන් ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා දැනට සිදුකර ඇති ආයතනික හා නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණයන් සැලකිය යුතු ලෙස දායක වී තිබේ. මූල්‍ය කටයුතු වලින් බැහැර වීමට ප්‍රධාන හේතු අතරින් එකක් ලෙස මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධයෙන් දැනුම්වත් නොවීම ලෙස හඳුනාගනිමින්, පාසල් ළමුන්, ගොවියන්, කාන්තාවන්, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් සහ ස්වයං රැකියාවල නියුක්ත පුද්ගලයන් සඳහා වූ විවිධ කණ්ඩායම්වලට මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධ තොරතුරු ලබාදීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විවිධ මූල්‍ය සාක්ෂරතා වැඩසටහන් ආරම්භ කර ඇත.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයේ මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු ක්‍රියාමාර්ගයන් ගෙන ඇතත්, රටතුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩිකිරීමට ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගයන් තවදුරටත් අවශ්‍ය වේ.

1. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා විධිමත් ක්‍රමෝපායක් සැකසීම; රට ඊලඟ දශකයට ගෙන යාමට මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමෝපායක් සැකසීම අවශ්‍ය වේ. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයේ පවතින තත්ත්වයන් පිළිබඳව වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීම සඳහා, දත්ත රැස් කිරීමේ සමීක්ෂණ කිරීම, මූල්‍ය අන්තර්ගතය සඳහා වන ක්‍රමෝපායන්ට අන්තර්ගත විය යුතු අතර එය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට හා මූල්‍ය ආයතනයන්ට වඩා හොඳ මූල්‍ය උපකරණ හඳුන්වාදීමට හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් නිර්මාණය කිරීමට සහාය දක්වයි. මෙවැනි ක්‍රමෝපාය ක්‍රියාත්මකවීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම හා නිරීක්ෂණය කිරීමට ජාතික මට්ටමේ කාර්යසාධන බලකායක් පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇත. ක්‍රමෝපායේ ප්‍රගතිය හා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා සකස් කළ ඉලක්ක වල කාර්යසාධනය නිරීක්ෂණය කිරීමට ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීමට ද අවශ්‍ය වේ.
2. ණය ඇප ආවරණ ආයතනයක් පිහිටුවීම; ආර්ථිකය තුළ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සිදු කරන වැදගත්

කාර්යභාර්ය සලකා බලමින්, විධිමත් මූල්‍ය ආයතනයන්ගෙන් ණය ලබා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ඇපකර නොමැති කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් මුහුණපාන මූල්‍ය දුෂ්කරතාවයන් අඩුකිරීමට ණය ඇප ආවරණ ආයතනයක් පිහිටුවිය හැක. බාසල් රෙගුලාසිවලට අනුව, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සඳහා ණය ලබාදීමේ අවදානම් බරතැබීම සියයට 75ක් වේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම ණය පහසුකම් ණය ඇප ආවරණයක් සමඟ ලබා දෙන්නේ නම්, මේ සඳහා වන ණය බරතැබීම අඩු වන අතර, එමගින් මෙම අංශයට ණය සැපයීමට බැංකුව දිරිගැන්වෙනු ඇත.

3. සුදුසු මූල්‍ය උපකරණ හඳුන්වා දීම; අඩු ආදායම්ලාභීන්ගේ අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන මූල්‍ය උපකරණ නිර්මාණය කිරීමට මූල්‍ය ආයතන ධෛර්යයමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. එම උපකරණ, ඉතුරුම් උපකරණ, ණය දීමේ උපකරණ හෝ රක්ෂණ උපකරණ යන ක්‍රමක් වුවත්, ඒවාට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව හා අඩු පිරිවැයක් යටතේ ලබාගත හැකි විය යුතුය.

4. නියාමන පරිසරය ශක්තිමත් කිරීම; අඩු මට්ටමේ ආදායම් හා ඉතුරුම් ඇති පුද්ගලයන්ට මූල්‍ය අස්ථාවරත්වය හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ ආදායම් මත සමානුපාතික නොවන බලපෑමක් සිදුවන බව මෑත කාලීන ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පෙන්වා දෙනු ලබයි. ඒ නිසා, අඩු ආදායම් ලාභී රටවල් ඔවුන්ගේ දේශීය මූල්‍ය අංශය පුළුල් කිරීමට කටයුතු කළත්, ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතියන් සමඟ ඔවුන්ගේ සබඳතා වැඩි කරගන්නා අතරම මූල්‍ය අස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීමට විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීමට අවශ්‍ය වේ. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය තුළ, සමහර ආයතන විවිධ නීති පද්ධතිවලින් නියාමනය කර ඇති නමුත්, විශාල ප්‍රමාණයක ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන නියාමන රාමුවෙන් බැහැරව පවතී. මෙම අංශය වර්ධනය වීමට තවදුරටත් අරමුදල් ලබාදීම සිදුවිය යුතු අතර ඒ සඳහා ආයෝජකයන් සහ ණය ලබාදෙන්නන් අරමුදල් සපයනු ලබන්නේ නියාමනය කරන ලද ආයතන සඳහා පමණි. ඉතිරිකරන්නන්ගේ සහ ණය ලබාගන්නන්ගේ ආරක්ෂණ සඳහා, මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ විශ්වාසනීයත්වය සහතික කිරීම මෙන්ම විධිමත් මූල්‍ය අංශය තුළ වඩා වැඩි සහභාගීත්වයක් වර්ධනය කිරීම වැදගත් වේ. එයට ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය සඳහා නියාමන රාමුවක් ගොඩනැංවීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

5. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණයකරුවන් සඳහා දත්ත ගබඩාවක් ගොඩනැංවීම; දේශීය හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන බොහෝ අවස්ථාවන් වලදී තම සේවලාභීන්ට අසීමාන්තික ලෙස ණය ලබාදීම සිදුකර ඇති බව දැකිය හැක. ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය දෙන ආයතන සහ ණය උපකරණ බහුල වීම හේතුවෙන් මෙම අවදානම ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවල වැඩි වශයෙන් පවතී. මෙම මූල්‍ය ආයතන තව දුරටත් ණය අනුමත කිරීමට පෙර තනි තනි පුද්ගලයන් විසින් පියවිය යුතු හිඟව පවතින ණය පිළිබඳව දැනුම්වත් වීම සඳහා ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන මගින් ලබා දෙන ලද සියලුම ණය පිළිබඳ

තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් ණය තොරතුරු කාර්යාලයට සමාන දත්ත ගබඩාවක් ස්ථාපිත කළ හැක. තනි තනි පුද්ගලයන්ට ප්‍රමාණයන්ට වඩා වැඩිපුර ණය ලබාගැනීමේ හැකියාව වළක්වාලීම සඳහා තනි පුද්ගලයෙකුට ණයක් ලබාගත හැක්කේ උපරිම වශයෙන් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන දෙකකින් පමණක් බව දන්වමින් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා නියෝගයන් නිකුත් කිරීම යෝජනා කළ හැකිය.

6. වංචල දේපළ මත පදනම් වූ සුරක්‍ෂිත ගනුදෙනු (ණය ලබාදීම) ධෛර්යමත් කිරීම; විධිමත් මූල්‍ය අංශයෙන් ණය ලබා ගැනීමේදී කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් මුහුණපාන ප්‍රධාන ගැටළුවලින් එකක් වන්නේ පිළිගත හැකි ඇපකර නොමැති වීමයි. සැලකිය යුතු ලෙස ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම, සහ බලාත්මක කිරීමේ අවධානම, බහුවිධ ණය දෙන්නන්ට එකම වත්කම ඇපකර දෙකක් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ මෙවැනි ආකාරයේ වත්කම් සම්බන්ධව පවතින ඉහළ ගනුදෙනු පිරිවැය යන කරුණු වංචල දේපළ ඇපකර වශයෙන් පිළිගැනීමට බැංකුවලට බාධා පමුණුවා ඇති අතර මෙවැනි වත්කම් වලින් ඇපලත් අරමුදල්වල පිරිවැය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ දමා ඇත. කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සතුව ඇති ප්‍රධාන ඇපකරය වංචල දේපළ බැවින්, වංචල ඇපකර ලියාපදිංචි කිරීමේ ලේඛනයක් ස්ථාපිත කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත. සුරක්‍ෂිත ගනුදෙනු පනත, 2009 වර්ෂයේදී බලාත්මක කළත් දැනට එහි ලියාපදිංචි වීම ස්වේච්ඡා කටයුත්තකි. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය අනුගමනය කර ඇති රටවල්වල අත්දැකීම්වලට අනුව, විධිමත් අංශය හරහා මූල්‍ය කටයුතුවලට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව විශේෂයෙන්ම කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් හට, වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වංචල දේපළවල අනිවාර්ය ලියාපදිංචිය සඵල ක්‍රියාමාර්ගයකි.

7. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වැඩි දියුණු කිරීම; මූල්‍ය පද්ධතිය සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති මූල්‍යමය වශයෙන් අතහැර දමා ඇති අඩු ආදායම්ලාභීන්ගේ සිට මැදි ආදායම් කණ්ඩායම් සහ ඉහළ ආදායම් ඇති පුද්ගලයන් දක්වා වූ මූල්‍ය සේවාවන් භාවිතා කරන සියලුම දෙනා ඔවුන් විවිධ ප්‍රමාණයන්ගෙන් හා විවිධ ආකාරයෙන් වුවත් මූල්‍ය සාක්ෂරතා පිළිබඳ දැනුම්වත් වීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී.

8. තාක්ෂණ භාවිතය උපරිම කිරීම; මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය දියුණු කිරීමේ දී තොරතුරු තාක්ෂණය සතු කාර්යභාරය හොඳින් පිළිගෙන ඇත. ණය ලබාදීම හා එහි මිල තීරණය කිරීම කාර්යක්‍ෂම කිරීමට ඉතා වැදගත් වන පුළුල් සහ විශ්වාසනීය ණය තොරතුරු පද්ධතියක් ඇති කිරීමට තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිත කළ හැකිය. ජනගහනයේ විශේෂිත වූ කොටස්වල සහ උෟත සේවා ප්‍රදේශවල සිටින ජනයාගේ අවශ්‍යතාවයන්ට සරිලන මූල්‍ය සේවාවන් සැපයීමට තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිතා කළ හැක. තොරතුරු ව්‍යාප්ත කිරීමෙන් සේවලාභීන් දැනුවත් කිරීමේදී තොරතුරු තාක්ෂණය සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් සිදු කරයි. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩි දියුණු කිරීමට,

තොරතුරු තාක්ෂණයේ හැකියාව සහ පවතින මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් භාවිතය උපරිම කිරීම අවශ්‍ය වේ.

9. කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් හට ණය ලබාදීමේ කටයුතුවල නිරත වන මූල්‍ය ආයතනයන්ට බැංකු විසින් ලබා දෙන අරමුදල් සැපයීම ධෛර්යමත් කිරීම; වාණිජ බැංකුවලින් ලබාදෙන අරමුදල් ලබා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති නමුත් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතුවල නිරතවන මූල්‍ය ආයතනයන්ට අරමුදල් ලබාදීමට වාණිජ බැංකු ධෛර්යමත් කළ හැකිය. මෙම අරමුදල් සැපයීම තුළින්, දැනට විධිමත් මූල්‍ය අංශයෙන් බැහැර කර ඇති පුද්ගලයන්ට මූල්‍ය අංශයට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව ලබාදෙන අතර කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සඳහා ණය ලබාදෙන මූල්‍ය ආයතනයන්ට අඩු පිරිවැයක් යටතේ අරමුදල් සැපයීමේ හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. මෙලෙස වැඩිපුර අරමුදල් සැපයීමට බැංකුවලට අවස්ථාව ලැබෙන නිසා, තනිආයතනයකට ඇති අවදානම අඩුකරමින් මූල්‍ය ආයතන සමූහයේ දායකත්වයෙන් ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සඳහා ණය ලබා දීමට බැංකු ධෛර්යමත් කළ හැකිය.

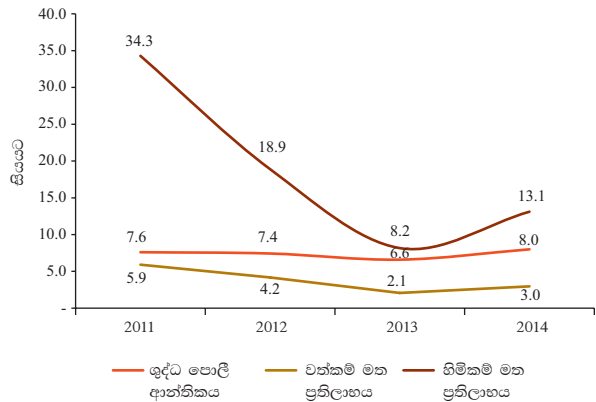
4. නිගමනය

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රගතිය ප්‍රශංසනීයයි. 1950 දශකයේ සිට, මහ බැංකුව හා රජය රටෙහි මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයේ මට්ටම වැඩිදියුණු කිරීමට විවිධ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සිදුකර ඇත. මූල්‍ය ආයතනයන්හි ඇති ගිණුම්වල ගිණිකරුවන් ප්‍රමාණය දක්වන, ගිණුම් ව්‍යාප්තිය වැනි මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සම්බන්ධව සාමාන්‍ය දර්ශකවලට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගත මට්ටම අඩු මැදි ආදායම්ලාභී රටක් ලෙස වර්ග කර ඇති රටක් සමඟ සංසන්දනය කරන විට ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී. කෙසේ වෙතත්, විධිමත් අංශයෙන් ණය ලබා ගැනීම, විද්‍යුත් ගෙවීම් ක්‍රම භාවිතය සහ සෞඛ්‍ය සහ කෘෂිකර්මය සඳහා රක්‍ෂණ උපකරණ භාවිතය වැනි මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයේ දර්ශකයන් තවදුරටත් දියුණු කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැදගත්කම වන්නේ, සමානාත්මතාවය ඇති කිරීම පමණක් නොව සර්ව සහභාගීත්වයක් සහිත වර්ධනයක් ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍යවන දැරිය හැකි පිරිවැයක් යටතේ මූල්‍ය සේවාවන් ලබා දීමයි. රටක තීරසාර සංවර්ධනයටත් දරිද්‍රතාවය අඩු කිරීමටත් සහ සෞභාග්‍ය වැඩිදියුණු කිරීමටත් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය මගින් වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කරනු ලබයි. එබැවින් තවදුරටත් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ගයන් ගැනීම නොකඩවා සිදු කළ යුතුය.

මූලාශ්‍ර:

Demircug-Kunt, Asli and Leora Klapper, (2012), "Measuring Financial Inclusion: The Global Findex Database" Policy Research Working Paper No. 6025, World Bank, Washington D.C.
World Bank, (2012), "Financial Inclusion Strategies Reference Framework", Prepared by the World Bank for the G20 Mexico Presidency.
World Bank, (2014), Global Financial Development Report 2014: Financial Inclusion. Washington, D.C.

8.11 රූප සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ ලාභදායීත්ව දර්ශක

සමීපත්

ලාභදායීත්වය: මෙහෙයුම් වියදම් සහ වෙන්කිරීම් අවශ්‍යතා වැඩි වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ශුද්ධ පොලී ආදායමේ ඉහළ යෑම හේතුකොටගෙන 2014 වසරේ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ ලාභයෙහි වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2013 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 7.7 ක බදු පසු ලාභය හා සසඳන කල, 2014 වසරේ දී මෙම අංශය රුපියල් බිලියන 13.9 ක බදු පසු ලාභයක් වාර්තා කරන ලදී. 2013 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 6.6 හා සසඳන කල, ණය අලාභ සඳහා වූ වෙන්කිරීම් 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 3.7 කින් වැඩි විය. මෙම අංශයේ ලාභදායීත්ව දර්ශක වන වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය සහ හිමිකම් මත

8.11 සංඛ්‍යා සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයෙහි නිසාමත ප්‍රාග්ධන සංයුතිය

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)		සංයුතිය (%)	
	2013 (අ)	2014 (ආ)	2013 (අ)	2014 (ආ)
ප්‍රථම ස්ථරය: මූලික ප්‍රාග්ධනය	76.1	83.4	100	100
නිකුත්කළ සහ ගෙවනීම් සාමාන්‍ය කොටස්/මහජන කොටස් (මුදල්) අසමුච්චිත, නිදහස්කළ නොහැකි වරණීය කොටස් කොටස් අධිමිල ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අරමුදල්	53.8	64.8	71	78
නොහැකි වරණීය කොටස් කොටස් අධිමිල	1.8	0.1	2	0
ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අරමුදල්	0.2	0.2	0	0
සාමාන්‍ය සහ අනෙකුත් නිදහස් සංචිත වෙනත්	8.1	10.8	11	13
	18.0	21.0	24	25
	(5.7)	(13.5)	(8)	(16)
දෙවන ස්ථරය: අතිරේක ප්‍රාග්ධනය	9.4	9.1	100	100
යෝග්‍ය ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත පොදු වෙන් කිරීම්	2.6	2.2	28	24
	0.2	0.2	2	2
යෝග්‍ය අනුමත සුදුකුම් රහිත උපකාරක ණය	5.8	6.5	62	72
වෙනත්	0.8	0.2	8	2
නියාමක ගැලපීම්	(1.6)	(4.6)		
මුළු නිසාමත ප්‍රාග්ධන පදනම	83.7	87.9		

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය පිළිවෙලින් 2013 වසරේ දී පැවති සියයට 2.1 සහ සියයට 8.2 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 3.0 සහ සියයට 13.1 දක්වා ඉහළ ගියේය.

ප්‍රාග්ධනය: අභ්‍යන්තරව ජනනය වූ අරමුදල්, එනම් ලාභ හේතුවෙන් මෙම අංශයේ ප්‍රාග්ධන අරමුදල් 2013 වසරේ දී වූ සියයට 9.6 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 114 ක් දක්වා සියයට 20.9 කින් වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතික,

8.10 සංඛ්‍යා සටහන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයෙහි ආදායම් සහ වියදම් සංයුතිය

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)		වර්ධනය			
	2013 (අ)	2014 (ආ)	2013 (අ)		2014 (ආ)	
			වටිනාකම (රු. බිලියන)	ප්‍රතිශතය	වටිනාකම (රු. බිලියන)	ප්‍රතිශතය
පොලී ආදායම	117.3	131.3	24.5	26.4	14.0	11.9
පොලී වියදම	73.2	69.2	20.7	39.3	(4.1)	(5.5)
ශුද්ධ පොලී ආදායම	44.1	62.2	3.8	9.5	18.1	40.9
පොලී නොවන ආදායම	17.2	20.8	3.9	29.2	3.6	21.2
පොලී නොවන වියදම	39.3	48.2	9.3	30.8	8.8	22.4
සේවක පිරිවැය	13.6	17.5	2.6	23.5	3.9	28.8
අක්‍රීය ණය සඳහා වෙන් කිරීම් (ශුද්ධ)	8.1	11.8	6.6	436.3	3.7	45.3
බදු පෙර ලාභය	13.8	23.0	(8.8)	(38.9)	9.2	66.6
බදු	6.1	9.2	(0.3)	(5.2)	3.1	50.2
බදු පසු ලාභය	7.7	13.9	(7.2)	(48.4)	6.2	79.6

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අවදානම් මත බර තැබූ වත්කම්වල වර්ධනය හේතුවෙන් අඩු වුවද, අවශ්‍ය අවම ප්‍රමාණයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමස්ත ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතිකය (අවදානම් මත බර තැබූ වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස) 2013 වසර අවසානයට පැවති සියයට 14.8 සිට 2014 වසර අවසානයට සියයට 13.5 දක්වා අඩු විය. මූලික ප්‍රාග්ධන අනුපාතිකය ද (අවදානම් මත බර තැබූ වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස) 2013 වසරේ පැවති සියයට 13.5 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 13.0 දක්වා අඩු විය. ඒ හා සමානවම, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්හි ප්‍රාග්ධන අරමුදල් සමස්ත තැන්පතු වලට දක්වන අනුපාතිකය, 2013 වසර අවසානයට වාර්තා වූ සියයට 23.3 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 22.9 දක්වා සුළු ප්‍රමාණයකින් අඩු විය.

අවසර නොමැතිව මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමට එරෙහිව ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග

අවසර නොමැතිව මුදල් ව්‍යාපාරවල නිරත වූ බවට චෝදනා ලද ආයතන සම්බන්ධව මහ බැංකුවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව විමර්ශන කටයුතු සිදු කළ අතර, අධීකරණවල විභාග වෙමින් පවතින නඩු සම්බන්ධයෙන් ද සහාය දක්වන ලදී. 2014 වසර තුළ දී මහ බැංකුව දීප ව්‍යාප්ත සම්මන්ත්‍රණ/වැඩමුළු වැනි මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මගින් අනවසර මුදල් ව්‍යාපාරවල ආයෝජනය කිරීමේ ඇති අවදානම සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම් සිදු කෙරිණි. තවද, ගුවන් විදුලි දැන්වීම්, පෝස්ටර්, දැන්වීම් පත්‍රිකා සහ භාෂා තුනෙන්ම පුවත්පත්වල පළ කරන ලද දැන්වීම් හරහා ද මහජන දැනුවත් කිරීම් සිදු කරන ලදී.

අධීක්ෂණ සහ නියාමන සංවර්ධනයන්

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇති බලතල අනුව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල ප්‍රධාන අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය වශයෙන් අවදානම් මත පදනම් වූ ප්‍රවේශයන් මත එතැන් පරීක්ෂණ සහ විශේෂ එතැන් පරීක්ෂණ පැවැත්වූ අතර, ඒවායේ සොයා ගැනීම් මත පදනම්ව නියම කරන ලද කාලපරිච්ඡේදයන් තුළ නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ සමාගම්වලට උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, කාලානුරූපීව අවදානම් වැළැක්වීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා අවදානම් හඳුනා ගැනීමට අඛණ්ඩ දුරස්ථ පරීක්ෂණ, අභ්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ක්‍රමවේදය සහ අනතුරු කල්තියා හැඟවීමේ පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2014 වසර තුළ දී, අභ්‍යන්තර හා බාහිර කම්පනයන්ට සාර්ථක ලෙස ඔරොත්තු දිය හැකි මහා

පරිමාණ මූල්‍ය ආයතන කුඩා සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත සහ මහ බැංකුවේ නියාමන රාමුවට මුළුමනින්ම අනුකූල වන මූල්‍ය අංශයක් ගොඩනැගීමේ ඉලක්කය පෙරදැරිව මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැඩසටහන සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම කාර්යය සිදු කිරීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරන සාමාජිකයන්ගෙන් යුක්ත “මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධකරණ ඒකකය” නමින් නව අංශයක් ද පිහිටුවන ලදී. අදාළ ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම්වල අඛණ්ඩ ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා සහ සාකච්ඡා කිරීම සඳහා සියලුම බැංකු හා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් එකිනෙක හමු වී රැස්වීම් පවත්වන ලදී. අදාළ තොරතුරු ලියවිලි සැකසීමට සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් පිළිබඳ යථා තත්ත්ව පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට මහ බැංකුව විසින් අනුමත බාහිර විගණන කමිටුවක් ද පත් කරන ලදී. තවද, ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම කඩිනම් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව, කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ සහ සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර් (Company Registrar) සමග අඛණ්ඩ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. ඒකාබද්ධ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ පාර්ශවයන් මෙන්ම සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීමට 2014 වසරේ ජනවාරි මස සිට සෑම මසකම අවසානයේ පුවත්පත් නිවේදන නිකුත් කරන ලදී. මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධකරණය පිළිබඳ අයවැය යෝජනා ක්‍රියාත්මක කරමින්, 2014 අංක 8 දරන දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත සහ 2014 අංක 7 දරන එකතු කළ අගය මත බදු (සංශෝධිත) පනත, පාර්ලිමේන්තුව විසින් නීතිගත කරන ලදී. මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධකිරීමේ කාර්යයේ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 10 ක් ඒවායේ ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම් සම්පූර්ණ කළ අතර, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 22 ක් එකඟ වූ ඒකාබද්ධකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතී. කෙසේ වුව ද, රජය විසින් පත් කරන ලද කමිටුවක් මගින් මෙම ඒකාබද්ධකරණ වැඩසටහන පිළිබඳව දැනට සලකා බලමින් පවතී.

වසර තුළ දී දුර්වල සමාගම්, ඒවායේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල, ඉහළ කළමනාකරණය, කළමනාකාර නියෝජිතයන් හා අනාගත ආයෝජකයන් සමග කාලීනව පවත්වනු ලැබූ රැස්වීම් මගින් ඉතා සැලකිල්ලෙන් පරීක්ෂාවට ලක් විය. ප්‍රතිච්ඡාදන කරන ලද බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගමක් වෙත මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ හා ද්‍රවශීලතා ආධාරක වැඩසටහන හරහා

රුපියල් බිලියන 6 ක ආධාර අරමුදල් ප්‍රදානය කරන ලද අතර, එම සමාගමෙහි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. තවද, තවත් දුර්වල බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගමක් එහි මව් සමාගම විසින් ප්‍රාග්ධනීකරණය කරනු ලැබූ අතර, පසුව එහි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී.

තවද, 2014 වසර තුළ දී මහ බැංකුව විවිධ ප්‍රතික්ෂිප්ත ක්‍රියාමාර්ග සහ රෙගුලාසි හඳුන්වා දෙන ලදී. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් කාලීන තැන්පතු, පැවරිය නොහැකි තැන්පතු සහතිකපත් සහ ණය උපකරණ සඳහා ගෙවිය හැකි උපරිම පොලී අනුපාත සීමාවන් සංශෝධනය කරන ලදී. ලියාපදිංචි කල් බදු මූල්‍යකරණ ආයතනවලට අදාළ අයදුම්පත්, ලියාපදිංචි වීමේ සහ වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු සංශෝධනය කළ අතර, ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම් පවත්වා ගැනීමට තිබූ අවශ්‍යතාව 2014 ඔක්තෝබර් 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අවලංගු කරන ලදී.

රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වූ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්

ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික වෙළඳපොළ කටයුතු සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය සැලකිල්ලට ගත්විට, 2014 වසර තුළ දී විශිෂ්ට සාර්ථකත්වයක් අත්කර ගෙන තිබුණි. 2014 වසරේ පළමු කාර්තු තුළ තුළ දී අඛණ්ඩව උද්ධමනය අඩු මට්ටමකින් පැවතීම සහ විවක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණය හේතුවෙන් 2014 වසරේ හතරවන කාර්තුව තුළ ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය පහළට විතැන් වීමක් වාර්තා විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සලකා බලන වසර තුළ දී ද්විතියික වෙළඳපොළෙහි දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදුවන ගනුදෙනුවල වටිනාකම සහ ප්‍රමාණය යන දෙකම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ඉහත සඳහන් කරන ලද වාසිදායක සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් හට රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් සඳහා වෙළඳපොළ සැකසීමෙහි කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ආකාරයෙන් නිරත වීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අවස්ථා ලබා දීම සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට තමන්ගේ වත්කම් සහ ප්‍රාග්ධන යෙදවීම් කාර්යක්ෂමව වැඩි කර ගනිමින්, ඉතා ඉක්මනින් ඔවුන්ගේ වෙළඳ කළඹ මුදල් කර ගැනීමට හැකි විය. මෙම දිරිගන්වන සුළු වෙළඳපොළ තත්ත්වය තුළ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සිය ආයෝජන කළඹින් කොටසක් ද, වර්ධනය වන වෙළඳ ක්‍රියාකාරකම් මූල්‍යනය කිරීමට භාවිතා කර ඇත. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී සමස්ත රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹ අඩු කරමින් ප්‍රාථමික අලෙවිකරු කර්මාන්තය සැලකිය යුතු ඉහළ ලාභදායීත්වයක් වාර්තා කර තිබේ. රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල එක් එක්

අයිතමය	ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය		රුපියල් මිලියන	
	2013 (අ)	2014 (ආ)	වාර්ෂික වර්ධනය (%)	
			2013 (අ)	2014 (ආ)
සමස්ත වත්කම්	212,765	191,085	32.9	(10.2)
සමස්ත කළඹ	210,950	186,955	32.3	(11.4)
වෙළඳ සුරැකුම්	143,287	115,144	64.6	(19.6)
ආයෝජන සුරැකුම්	48,835	32,748	(1.7)	(32.9)
ප්‍රතිවිකුණුම්	16,755	36,242	(10.9)	116.3
විකිණීම සඳහා පවතින	2,073	2,822	(46.3)	36.1
හිමිකම් සහ වගකීම්	212,765	191,085	32.9	(10.2)
සමස්ත ප්‍රාග්ධනය (ඇ)	6,615	9,500	20.8	43.6
ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	126,411	118,820	21.4	(6.0)
බදු පෙර ලාභය	8,588	8,665	194.8	0.9
බදු පසු ලාභය	8,005	7,877	215.0	(1.6)
වත්කම් ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය (%)	4.0	4.3	2.2	0.3
හිමිකම් ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය (%) (ඈ)	28.4	44.1	10.7	15.7
අවදානම් මත බරපතලු ප්‍රාග්ධන				
අවශ්‍යතා අනුපාතය (%) (ඈ)	18.4	21.8	(3.7)	3.4
තෝලන කාලය (ඈ)	7.4	6.6	(0.1)	(0.8)
ගනුදෙනු	14,554,616	13,165,064	39.9	(9.5)
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ				
ගනුදෙනු	2,252,438	1,982,400	(12.6)	(12.0)
ද්විතියික වෙළඳපොළ				
ගනුදෙනු	12,302,178	12,063,287	57.1	(1.9)

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් පමණි.

ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අතර තරගකාරිත්වය සහ මුළු සහභාගිත්වය ඉහළ නංවා ගැනීමේ අරමුණ තවදුරටත් පවත්වාගෙන යමින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සඳහා රජයේ සුරැකුම්පත්හි ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් බවට පත් වීමට අවස්ථාව ලබා දෙන ලදී. එහිදී බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සඳහා බලපවත්වන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව පවත්වා ගැනීමකින් තොරව කටයුතු කිරීමට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට ඉඩපුස්ථාව ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, සමස්ත ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව 16 දක්වා ඉහළ නංවමින් යුතියන් බැන්ක් ඔෆ් කලම්බු, රජයේ සුරැකුම්පත්හි ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු ලෙස පත් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසර අවසානය වන විට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාථමික අලෙවිකරු ඒකක අටකින් සහ බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අට දෙනෙකුගෙන් ප්‍රාථමික අලෙවිකරු අංශය සමන්විත විය.

වත්කම් සහ වගකීම්: 2014 වසර තුළ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකරු අංශයේ සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය 2013 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 212.8 සමග සැසඳීමේ දී රුපියල් බිලියන 191.1 ක් දක්වා සියයට 10.2 කින් පහත වැටුණි. කෙසේ වුවද, 2013 වසරේ දී සමස්ත වත්කම් ඉහළ යෑම සියයට 32.9 ක් ලෙස

වාර්තා විය. රජයේ සුරැකුම්පත්, ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, ප්‍රාථමික අලෙවිකරු කර්මාන්තයේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 97.8 ක් ලෙස වාර්තා විය. වෙළඳ කළඹ, අලෙවිය සඳහා පවතින කළඹ සහ ආයෝජන කළඹ සමග ප්‍රතිවිකුණුම් සුරැකුම්පත්වලින් සමන්විත ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ සමස්ත රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹ, 2013 වසරේ වූ රුපියල් බිලියන 211 සමග සැසඳීමේ දී 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 187 දක්වා සියයට 11.4 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. වෙළඳාම සඳහා වූ සුරැකුම්පත්වල සිදු වූ අඩු වීම, සමස්ත රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹ අඩු වීම සඳහා බලපෑ ප්‍රධානතම සාධකය විය. 2013 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 143.3 ක් වූ වෙළඳ කළඹ 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 115.1 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 28.1 කින් (සියයට 19.6 කින්) පහත වැටුණි. ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන රජයේ සුරැකුම්පත්වල සමස්ත ප්‍රමාණය පහත වැටීම, රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වෙළඳපොළ සකස් කිරීමේ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් විසින් ඉටු කරන ලද අතරමැදි භූමිකාවෙහි කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ යෑම පිළිබඳ පැහැදිලි දර්ශකයකි. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජන පරිණත වීමෙන් ලද මුදල් ප්‍රතිආයෝජනය නොකිරීම හේතුවෙන් ආයෝජන කළඹ 2013 වසර අවසානයේ දී පැවැති රුපියල් බිලියන 48.8 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 32.7 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 16.1 කින් (සියයට 32.9 කින්) පහත වැටුණි. වෙළඳ සහ ආයෝජන කළඹ අඩු කිරීම තුළින් උත්පාදනය කර ගන්නා ලද අරමුදල්වල භාවිතය, ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු යටතේ ණය දීම රුපියල් බිලියන 16.8 සිට 2014 වසර අවසාන වන විට රුපියල් බිලියන 36.2 දක්වා රුපියල් බිලියන 19.5 කින් (සියයට 116.3 කින්) වැඩි වීමෙන් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ප්‍රධාන මූල්‍යයන මූලාශ්‍රය වන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් පහත වැටීමෙන් නිරූපනය වේ. ප්‍රතිමිලදීගැනුම් යටතේ ණය ගැනීම් 2013 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 126.4 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 118.8 දක්වා සියයට 6 කින් පහත වැටුණි.

ප්‍රාග්ධනය: බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ප්‍රාග්ධන පදනම 2013 වසරේ වූ රුපියල් බිලියන 6.6 සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 9.5 ක් දක්වා වර්ධනය විය. අවදානම මත බර තබන ලද ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා අනුපාතිකය ද ප්‍රාග්ධන පදනමේ වර්ධනයත් සමගම 2013 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 18.4 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 21.8 දක්වා වැඩි විය. 2014 වසර අවසානයේ දී සියලුම බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්

සිය අවම නියාමන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව වන රුපියල් මිලියන 300 හෝ බර තබන ලද අවම නියාමන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා අනුපාතිකය, බර තබන ලද වත්කම්වලින් සියයට 8 ක ප්‍රමාණය යන අවශ්‍යතා දෙකෙන් වඩා වැඩි අගයට ඉහළින් සිය ප්‍රාග්ධනය පවත්වා ගන්නා ලදී. බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ප්‍රාග්ධන තෝලන අනුපාතිකය 2013 වසරේ දී පැවැති වාර 7.4 සමග සැසඳීමේ දී 2014 වසර අවසානයේ දී වාර 6.6 ක් ලෙස මධ්‍යස්ථ අගයක පවත්වා ගන්නා ලදී.

ලාභදායීත්වය: විගණනයට භාජනය නොකළ දත්තවලට අනුව, 2014 වසර තුළ දී මෙම කර්මාන්තයේ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව සහ ප්‍රාග්ධන කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය විය. වත්කම් මත ඉහළ ප්‍රතිලාභය, අඩු මෙහෙයුම් වියදම් සහ වෙළඳ කළඹේ වටිනාකමෙහි සිදු වූ සැලකිය යුතු වැඩි වීම පැහැදිලි ලෙස දක්වමින් මෙම කර්මාන්තයේ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව නිරූපණය කරන තනි ලක්ෂ්‍ය දර්ශකයක් වන වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය 2013 වසරේ දී සියයට 4 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 4.3 දක්වා තවදුරටත් වර්ධනය විය. බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ යොදවන ලද ප්‍රාග්ධනයේ කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ දර්ශකයක් වන හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය 2013 වසරේ දී සියයට 28.4 සිට 2014 වසරේ දී සියයට 44.1 දක්වා වැඩි විය. ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික වෙළඳපොළ ගනුදෙනු පරිමාව ඉහළ යෑම සහ වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකයන්ගේ පහළ වැටීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළඳ කළඹෙහි වටිනාකම වැඩි වීම ද ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ලාභදායීත්වය වර්ධනය වීමට බලපෑ ප්‍රධාන සාධකයන් විය. හිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්, පහළ සහ ස්ථායී උද්ධමන මට්ටම සහ වෙළඳපොළ තුළ වාසිදායක ද්‍රවශීලතා මට්ටම් හේතුවෙන් 2014 වසර පුරා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික අඛණ්ඩව ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණි. එය, කර්මාන්තයේ වෙළඳ කළඹ මත ඉහළ ප්‍රාග්ධන ලාභ උපයා ගැනීමට උපකාරී විය.

අවදානම් සඳහා නිරාවරණය වීම සහ අවදානම් කළමනාකරණය

වෙළඳපොළ අවදානමට නිරාවරණය වීම අඩු වීම: වෙළඳ කළඹෙහි ප්‍රමාණය අඩු වීම සහ රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික 2014 වසර පුරාම ක්‍රමයෙන් අඩු වීම හේතුවෙන් එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් මෙන්ම සමස්ත ප්‍රාථමික අලෙවිකරු කර්මාන්තය ද, වෙළඳපොළ අවදානම සඳහා නිරාවරණය වීම වසර පුරා ක්‍රමයෙන් අඩු විය. එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් ඔවුන්ගේ ප්‍රාග්ධන පදනම මත සැලකිය යුතු බලපෑමකින්

තොරව වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ අහිතකර විචලනයන්ගෙන් පැන නැගිය හැකි ඕනෑම අලාභයකට මුහුණ දීමට ප්‍රමාණවත් සංවිත ගොඩනගා ගෙන ඇත. තවද, මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද ආතති පරීක්ෂාව මගින් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු හට මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද විවක්ෂණ විධාන යටතේ නියම කරන ලද අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවයන්ට ඉහළින් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතිරේක ප්‍රාග්ධනය තුළ එවැනි අලාභයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව නිරූපණය කරනු ලබයි.

ද්‍රවශීලතා අවදානමට නිරාවරණය වීම අඩු වීම: ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ වත්කම් සහ වගකීම්වල කල්පිරීමේ ආකෘතියෙහි සිදු වූ වර්ධනය නිසා 2014 වසර තුළ සමස්ත ද්‍රවශීලතා අවදානමෙහි අඩු වීමක් වාර්තා විය. වත්කම් සහ වගකීම් කල්පිරීමේ ආකෘතියෙහි දිනක් ඇතුළත කල්පිරෙන වත්කම් සහ වගකීම්වල සෘණාත්මක නොගැළපීම් 2013 වසර අවසානයේ දී පැවැති රුපියල් බිලියන 7.4 (රුපියල් මිලියන 7,379.5) හෙවත් සමස්ත සමුච්චිත වගකීම්වලින් සියයට 76.9 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් මිලියන 23.3 හෙවත් සමස්ත සමුච්චිත වගකීම්වලින් සියයට 0.4 දක්වා සුවිශේෂී ලෙස අඩු විය. තවද, ඕනෑම අනපේක්ෂිත ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවකට මුහුණ දීම සඳහා මුළු වත්කම්වලින් සියයට 97.8 ක් ම ඇපකර වශයෙන් ඉදිරිපත් කර අරමුදල් ලබාගත හැකි අවදානම් රහිත ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයකින් යුතු රජයේ සුරැකුම්පත්වලින් සමන්විත විය. ඒ අතරම, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සතුව බැංකු මගින් ලබා දෙන ප්‍රමාණවත් පෙර සූදානම් කරගත් අරමුදල් සැකසුම් මෙන්ම බැංකු ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් වෙත එම බැංකු මගින් ලබා දෙන අවලංගු කළ නොහැකි මූල්‍යන පහසුකම් මගින් අනපේක්ෂිත ද්‍රවශීලතා පරතරයන් පියවා ගැනීමට හැකියාව සහිත විය.

වෙළඳපොළ සහභාගිත්වය

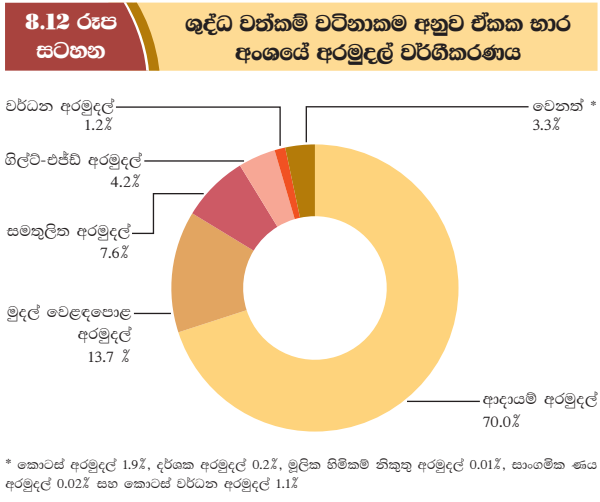
බැංකු ප්‍රාථමික අලෙවිකරු ඒකක අඛණ්ඩව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල ප්‍රධාන සහභාගිකරුවා වූ අතර, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල ප්‍රධාන සහභාගිකරු විය. 2014 වසර තුළ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි සඳහා බැංකු ප්‍රාථමික අලෙවිකරු ඒකකයන් සියයට 67.9 ක සහභාගිත්වයක් දැක් වූ අතර, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සහභාගිත්වය පිළිවෙළින් සියයට 31.9 ක් සහ සියයට 0.2 ක් ලෙස පහළ මට්ටමක පැවැතුණි. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලට බැංකු නොවන ප්‍රාථමික

අලෙවිකරුවන්ගේ සහභාගිත්වය සමස්ත නිකුතුවෙන් සියයට 50.2 ක් විය. රජයේ සුරැකුම්පත්වල ද්විතීයික වෙළඳපොළ ගනුදෙනු 2013 වසර සමග සැසඳීමේ දී 2014 වසර තුළ සියයට 1.9 ක් වැනි සුළු ප්‍රමාණයකින් අඩු වූව ද අවුරුදු 5 ක් සහ ඊට වඩා වැඩි කල්පිරීම් කාල සහිත සුරැකුම්පත් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. 2014 වසරේ දී ප්‍රතිමලදීගැනුම් ගනුදෙනු, සමස්ත ද්විතීයික වෙළඳපොළ ගනුදෙනුවලින් සියයට 68.2 ක් ලෙස සටහන් විය.

ඒකක භාර

මූල්‍ය අංශයේ වත්කම්වලින් සියයට 1.1 ක් වූ ඒකක භාර අංශය, 2014 වසර තුළ දී ඉහළ ගිය කාර්යසාධනයන් සමග අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. නව ඒකක භාර අරමුදල් 10 ක් ස්ථාපිත කිරීමත් සමග මෙම අංශයේ සමස්ත ඒකක භාර සංඛ්‍යාව 63 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම් සංඛ්‍යාව ද 2014 වසර අවසානයට 14 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. 2013 වසරේ දී පැවති ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම් සංඛ්‍යාව 13 ක් විය. මෙම ඒකක භාර 63 අතුරින්, 62 ක් විවෘත අරමුදල් වූ අතර, අනෙක් අරමුදල සංවෘත ලැයිස්තුගත කොටස් වර්ධන අරමුදලක් විය. ඒකක භාරවල ආයෝජන ස්වරූපය අනුව, 2014 වසර අවසානයට ආදායම් අරමුදල් 19 ක් ද, මුදල් වෙළඳපොළ අරමුදල් 10 ක් ද, ගිල්ටි එජ් (Gilt Edged) අරමුදල් 9 ක් ද, සමතුලිත අරමුදල් 7 ක් ද, කොටස් අරමුදල් 6 ක් ද, වර්ධන අරමුදල් 4 ක් ද, දර්ශක අරමුදල් 4 ක් ද, මූලික හිමිකම් නිකුතු (IPO) අරමුදල් 2 ක් ද, සාංගමික ණය අරමුදලක් ද සහ ඩොලර් බැඳුම්කර අරමුදලක් ද වශයෙන් ඒකක භාර අරමුදල් වර්ධ 10 ක් විය.

ව්‍යාපාර වර්ධනය: 2014 දෙසැම්බර් අවසානයට රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන (රුපියල් බිලියන

56.1) සහ කොටස්වල ආයෝජන (රුපියල් බිලියන 13.6) ඇතුළත්ව මෙම අංශය යටතේ පැවති සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 126.5 ක් දක්වා දෙගුණයකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය. 2013 වසර අවසානයට ඒකක භාර අංශයේ වූ සමස්ත වත්කම් වටිනාකම රුපියල් බිලියන 54.3 ක් විය. රජයේ සුරැකුම්පත්, සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් සහ කොටස්වල සැලකිය යුතු ආයෝජනයන් සහිත නව අරමුදල් ස්ථාපිත කිරීම, කොටස් වෙළඳපොළේ පැවති ඉහළ කාර්යසාධනය සහ 2014 අයවැය මගින් ඒකක භාර අංශය වෙත ලබා දුන් සහන සහ දිරිගැන්වීම්, මෙම අංශයේ වත්කම්වල වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් ඉවහල් විය. ඒ අනුව, ඒකකයක ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 2013 දී පැවති රුපියල් 13.27 සිට 2014 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට රුපියල් 13.43 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ යන ලදී. ඒකක භාර අංශයේ සමස්ත ඒකක සංඛ්‍යාව 2013 දෙසැම්බර් අවසානයට පැවති මිලියන 4,103 සිට 2014 දෙසැම්බර් අවසානයට මිලියන 9,382 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ඒකක හිමියන් සංඛ්‍යාව 2013 දෙසැම්බර් අවසානයට වූ 29,940 සිට 2014 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට 32,584 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී.

ආයෝජනය: රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනය (භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රතිවිකුණුම්) සැලකිය යුතු අන්දමින් ඉහළ ගිය අතර, කොටස් වෙළඳපොළේ අඛණ්ඩව සතුටුදායක ක්‍රියාකාරීත්වයක් පැවතිය ද, කොටස්වල සිදු කළ ආයෝජනය 2014 වසර තුළ දී අඛණ්ඩව පහළ යන ලදී. රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනයෙහි වටිනාකම 2013 දෙසැම්බර් අවසානයේ දී වූ සියයට 32.1 සිට 2014 දෙසැම්බර් අවසානයට සියයට 44.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. පහළ යන පොලී අනුපාතික තත්ත්වයක් තුළ ඉහළ ප්‍රාග්ධන ලාභ ලැබීමේ අපේක්ෂාවෙන් අලුතින් එකතු වූ ඒකක භාර වැඩි වශයෙන් රජයේ

සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කෙරෙහි නැඹුරු වී ඇති අතර, එය 2014 වසර තුළ රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත. ආයෝජන කළඹ තුළ ඒකක භාර විසින් කොටස්වල සිදු කළ ආයෝජනය, 2013 වසරේ දී වූ සියයට 17.4 සිට 2014 අවසානයට සියයට 10.8 දක්වා පහළ යන ලදී. සාංගමික ණය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය ද 2013 වසරේ දී වූ සියයට 50.2 සිට 2014 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට සියයට 45.1 දක්වා පහළ යන ලදී.

අධීක්ෂණ සහ නියාමන සංවර්ධනයන්: ඒකක භාර අංශය ප්‍රසාරණය කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් සියලුම ඒකක භාර වෙත සෑම අරමුදලක් සඳහාම අවම ඒකක හිමියන් සංඛ්‍යාව 50 ක් ලෙස පවත්වා ගෙන යෑමට නියෝග කරමින් විධානයක් නිකුත් කරන ලදී. ඊට අමතරව, ඕනෑම මූලික හිමිකම් නිකුතුවක දී අවම වශයෙන් කොටස් හිමියන් 50 ක සංඛ්‍යාවක් ලබා ගැනීම ද අවශ්‍ය බව නියෝග කරන ලදී. 2014 වසරේ ජූලි මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතිය යටතේ ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගමක් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ඩොලර් බැඳුම්කර අරමුදල (Dollar Bond Fund) හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම අරමුදල ශ්‍රී ලංකා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර, බැංකු සහ සාංගමික ඩොලර් බැඳුම්කරවල ආයෝජනය තුළින් එ.ජ.ඩොලර්වලින් ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි විවෘත අරමුදලකි.

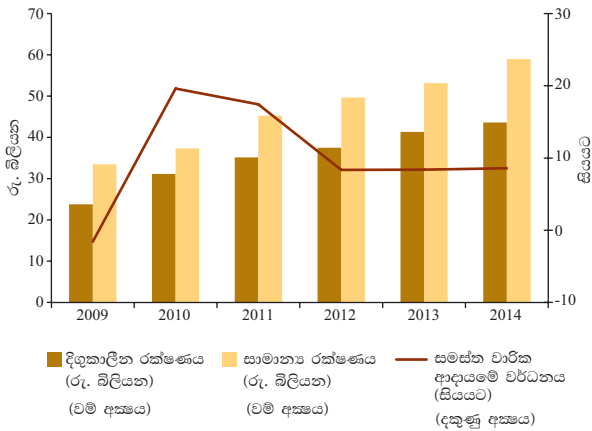
රක්ෂණ සමාගම්

මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 3.4 කට හිමිකම් කියන රක්ෂණ අංශය, එහි මන්දගාමී වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද, 2014 වසර තුළ දී සිය ස්ථායීතාව පවත්වා ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ මණ්ඩලය යටතේ ලියාපදිංචි රක්ෂණ සමාගම් 21 ක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කරනු ලැබීය. මෙම රක්ෂණ සමාගම් 21 අතුරින් සමාගම් 12 ක් දිගුකාලීන සහ සාමාන්‍ය යන රක්ෂණ ව්‍යාපාර දෙකම පවත්වාගෙන ගිය අතර, සමාගම් 6 ක් සාමාන්‍ය රක්ෂණ ව්‍යාපාරවල පමණක් ද, සමාගම් 3 ක් දිගුකාලීන රක්ෂණ ව්‍යාපාරවල පමණක් ද නිරත විය. වසර අවසානය වන විට, රක්ෂණ ව්‍යාපාරයේ නිරතව සිටි රක්ෂණ තැරැව්කාර සමාගම් සංඛ්‍යාව 58 ක් වූ අතර, ඉන් වැඩි පිරිසක් සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතුවල නිරත වන ලදී. තවද, රට තුළ රක්ෂණ ව්‍යාපාරය පුළුල් කිරීමේ කටයුතුවල නිරත වී සිටි රක්ෂණ නියෝජිතයින් සංඛ්‍යාව 2014 අවසානය වන විට 36,518 ක් පමණ විය. රක්ෂණ සමාගම් 7 ක් දැනට කොළඹ කොටස්

අයිතමය		2013 (අ)	2014 (ආ)
ඒකක භාර සංඛ්‍යාව		53	63
සමස්ත ඒකක හිමියන්ගේ සංඛ්‍යාව		29,940	32,584
ඒකක නිකුත් ගණන (මිලියන)		4,103	9,382
සමස්ත වත්කම් (රු. මිලියන)		54,323	126,531
ශුද්ධ වත්කම් අගය (රු. මිලියන)		54,448	125,985
කොටස්වල ආයෝජන (රු. මිලියන)		9,486	13,575
සමස්ත වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)		17	11
රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය (රු. මිලියන)		17,363	56,146
සමස්ත වත්කම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)		32	45

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ඒකකභාර සංගමය

8.13 රූප සටහන රක්ෂණ අංශයේ දළ ලියාහළ වාරික ආදායම

රක්ෂණ නිමැවුම්, විග්‍රාම සහ ප්‍රාග්ධන නිදහස් කිරීම යනාදී විවිධ වර්ගයේ නිෂ්පාදිත උපායමාර්ග හඳුන්වා දීමත් සමග දිගුකාලීන රක්ෂණ ව්‍යාපාර අංශයේ වර්ධනය සඳහා ඉහළ ශක්‍යතාවක් පවතිනු ඇත. මෙම නව රක්ෂණ උපකරණ ආයෝජනය සඳහා රජයේ සහ සාංගමික බැඳුම්කර වැනි දිගුකාලීන ආයෝජන අඛණ්ඩව පවතින බැවින් මෙම රක්ෂණ නිපැයුම් ඉහළ පරාසයක් තුළ වර්ධනය වීම සඳහා එමගින් පහසුකම් සලසනු ලබයි. තවද, 2014 වසර තුළ සමස්ත දළ ලියාහළ වාරික ආදායමින් සියයට 61.3 ක් වන මෝටර් රථ රක්ෂණයේ දළ ලියාහළ වාරික ආදායම සියයට 9.1 කින් ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසර හා සැසඳීමේ දී එය සියයට 4.6 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

ඉපැයුම්: සමස්ත ආයෝජන ආදායමේ මන්දගාමී වර්ධනය සහ ප්‍රාරක්ෂණ ලාභවල පහළ යෑමත් සමග රක්ෂණ අංශයේ ලාභදායීත්වය පහළ යන ලදී. රක්ෂණ අංශයේ බදු පෙර සමස්ත ලාභය, 2014 වසර තුළ දී සියයට 27.9 කින් රුපියල් බිලියන 9.7 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, පසුගිය වසරේ දී එම වටිනාකම රුපියල් බිලියන 13.5 ක් විය. වසර තුළ දී සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශයේ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ (ROE) සහ වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROA) අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 5.2 ක් සහ සියයට 3.2 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, 2013 වසරේ දී එම අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 9.1 ක් සහ සියයට 5.1 ක් විය. දිගුකාලීන රක්ෂණ අංශය සඳහා වූ වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය 2014 වසර තුළ සියයට 2.8 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එම අනුපාතිකය සියයට 3.1 ක් විය. 2014 වසර තුළ දී රක්ෂණ සමාගම්වල සමස්ත ආයෝජන ආදායම රුපියල් බිලියන 33.3 ක් දක්වා සියයට 14.9 කින් ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එය සියයට 23.3 ක වර්ධනයක්

පෙන්වුම් කළේය. කොටස් වෙළඳපොළේ සැලකිය යුතු කාර්යසාධනය සහ සාංගමික ණය සුරැකුම්පත්වල සිදුකළ ඉහළ ආයෝජනය යනාදිය රක්ෂණ අංශයේ ආයෝජන ආදායම කෙරෙහි ධනාත්මකව බලපෑ අතර, රජයේ සුරැකුම්පත් සහ තැන්පතුවල පැවතියා වූ පහළ පොලී අනුපාතික තත්ත්වය ආයෝජන ආදායම කෙරේ ඍණාත්මකව බලපාන ලදී. 2014 වසර තුළ දී සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශයේ ප්‍රාරක්ෂණ ලාභ, 2013 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 8.8 සිට රුපියල් බිලියන 7.4 දක්වා සියයට 15.1 කින් පහළ ගියේය.

ප්‍රාග්ධනය සහ ආයෝජනය: 2014 වසර තුළ දී රක්ෂණ සමාගම් ඒවායේ ශක්තිමත් බව පවත්වාගෙන යන ලදී. 2014 වසර අවසානය වන විට, එක් රක්ෂණ සමාගමක් හැර අනෙක් සියලුම දිගුකාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ සමාගම් ව්‍යවස්ථාපිත නුඛුන්වත් ආන්තික අවශ්‍යතාවන් අවශ්‍ය මට්ටම්වල පවත්වා ගන්නා ලදී. සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශය සඳහා වූ නුඛුන්වත් ආන්තික අනුපාතිකය, 2013 වසර අවසානයට වූ වාර 2.6 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට වාර 2.4 දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ ගිය අතර, දිගුකාලීන රක්ෂණ අංශය සඳහා වූ නුඛුන්වත් ආන්තික අනුපාතිකය, 2013 වසර අවසානයට වූ වාර 8.9 සිට 2014 වසර අවසානයට වාර 9.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. තවද, සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශයට අදාළව එම අංශයේ තාක්ෂණික සංවිතවලින් සියයට 20 ක් ද, දිගුකාලීන රක්ෂණයට අදාළව එම අංශයේ දිගුකාලීන අරමුදල්වලින් සියයට 30 ක් ද වශයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ යුතු ආයෝජන අවශ්‍යතාව සියලුම රක්ෂණ සමාගම් විසින් සපුරා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසර අවසානයට රජයේ සුරැකුම්පත්වල දිගුකාලීන රක්ෂණ අංශයේ වත්කම් සියයට 47 ක් ද, සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශයේ වත්කම් සියයට 22 ක් ද ආයෝජනය කරන ලදී. රක්ෂණ සමාගම්වල සමස්ත ආයෝජන කළඹින් කොටස්වල කරන ලද ආයෝජනය, 2013 වසර අවසානයට වූ සියයට 13 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.5 දක්වා වැඩි වුණි. 2014 වසර අවසානයට රක්ෂණ සමාගම් විසින් සිය ආයෝජනවලින් සාංගමික ණය සුරැකුම්පත්වල සිදු කරන ලද ආයෝජන ප්‍රමාණය සියයට 13.6 ක් වූ අතර, 2013 වසර අවසානයට එය සියයට 12.6 ක් විය. රක්ෂණ අංශයේ වර්ධනය වූ ප්‍රාග්ධන මට්ටම් පිළිබිඹු කරමින්, සමස්ත වත්කම්වලට ප්‍රාග්ධනය දක්වන අනුපාතිකය 2014 වසර අවසානයට සියයට 63 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසර අවසානයට එය සියයට 57 ක් විය.

අධීක්ෂණ සහ නියාමන සංවර්ධනයන්: කාර්යක්ෂම ප්‍රාග්ධන වෙන්කිරීම්, සාංගමික යහපාලනය සහ වඩා හොඳ අවදානම් කළමනාකරණ තත්ත්වයන් ප්‍රවර්ධනය

කිරීම සඳහා රක්ෂණ අංශයේ නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරන ලදී. රක්ෂණ සමාගම්වල අවම නියාමන ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 100 සිට රුපියල් මිලියන 500 දක්වා වැඩි කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, දිගුකාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ ව්‍යාපාර ලෙස වෙන වෙනම සිය ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යෑමට එකඟව අලුතින් අරඹන රක්ෂණ සමාගමක්, එම සමාගම ලියාපදිංචි වන අවස්ථාවේ දී අවම ප්‍රාග්ධනය වශයෙන් රුපියල් මිලියන 100 ක් පවත්වාගෙන ඉන්පසු 2015 පෙබරවාරි මාසය වන විට හෝ ඊට පෙර සිය ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 500 දක්වා වැඩි කර ගත යුතු වේ. දැනට පවත්නා විධිවිධාන මත පදනම් වූ නුඛන්වත් අවශ්‍යතාවන් වෙනුවට යෝජිත අවදානම් මත පදනම් වූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් රාමුවකට 2016 වසර වන විට ප්‍රතිස්ථාපනය වනු ඇත. ඊට අමතරව, මෙම ප්‍රාග්ධන වෙනස්කම් දැනටමත් මෙම අංශයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් වඩා හොඳ විනයක් පවත්වාගෙන යෑම දිරිමත් කිරීමත්, ඒ තුළින් අවදානම් ගැලපුම් පදනම මත ප්‍රාග්ධනය මැනීම ඉහළ නිරවද්‍යතාවයකින් සිදු කිරීමත් සහ වඩා හොඳ අවදානම් කළමනාකරණයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහාත් උපකාරී වනු ඇත. 2016 වසර වන විට සිදු කළ යුතු අනිවාර්ය මහජන ලැයිස්තුගතකිරීම් තුළින් ඉහළ විනිවිදභාවයක් සහ වඩා හොඳ යහපාලනයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම තුළින් රක්ෂණ හිමිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව වැඩි කෙරෙනු ඇත.

විශ්‍රාම අරමුදල්

විශ්‍රාම අරමුදල් අංශය, 2014 වසර තුළ දී සාපේක්ෂව සතුටුදායක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, එම අංශය රටෙහි සමස්ත මූල්‍ය අංශයේ වත්කම්වලින් සියයට 15.5 ක් විය. 2013 වසරේ දී එහි ප්‍රමාණය සියයට 15.9 ක් වූයේය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල සහ රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල යන රාජ්‍ය කළමනාකාරිත්වයෙන් යුතු අරමුදල් තුනකින්ද, පෞද්ගලික කළමනාකාරිත්වයෙන් යුතු අනුමත විශ්‍රාම සහ අර්ථසාධක අරමුදල් 157 කින් ද මෙම අංශය සමන්විත වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පෞද්ගලික අංශය සඳහා පවතින විශාලතම විශ්‍රාම අරමුදල වන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ වත්කම් වටිනාකම 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1,487 ක් වූ අතර, එය පසුගිය වසර හා සැසඳීමේ දී සියයට 14.4 ක වර්ධනයකි. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මෙම වත්කම් ප්‍රමාණය, විශ්‍රාම අරමුදල් අංශයේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 80 කට සමානය. 2013 වසර අවසානයට අරමුදලේ වටිනාකම රුපියල් බිලියන 1,300 ක් වූ අතර, එය විශ්‍රාම අරමුදල් අංශයේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 79 ක් විය.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල කමිකරු කොමසාරිස්වරයා විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන අතර, අරමුදල් කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය සතුව පවතී. සක්‍රීයව දායකත්වයක් නොදක්වන සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව මිලියන 13.0 ක් ද, ක්‍රියාකාරී දායක සාමාජික ගිණුම් මිලියන 2.4 ක් ද ඇතුළුව 2014 වසර අවසානයට අරමුදල සතු සමස්ත සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව මිලියන 15.4 ක් වූ අතර, එය 2013 වසර අවසානයට මිලියන 15.2 ක් විය. 2014 වසරේ දී මෙම අංශය සතුටුදායක මූල්‍ය තත්ත්වයක් වාර්තා කළ අතර, සතුටුදායක මෙහෙයුම් කාර්යසාධනයක් ද පෙන්නුම් කරන ලදී. ඒ අනුව, අරමුදලේ සමස්ත වටිනාකම (පොත් අගය) 2013 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 1,300 සිට 2014 වසර අවසානයට රුපියල් බිලියන 1,486.9 ක් දක්වා සියයට 14.4 කින් ඉහළ යන ලදී. අරමුදලේ සමස්ත දායක ලැබීම්වල වටිනාකම 2013 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 80.2 සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 90 ක් දක්වා සියයට 12.3 කින් මධ්‍යස්ථව වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, සමස්ත ප්‍රතිලාභ ආපසු ගෙවීම් 2013 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 50.2 සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 65.1 දක්වා සියයට 29.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 30.0 ක් වූ අරමුදලේ ශුද්ධ දායකත්ව ලැබීම් 2014 වන විට රුපියල් බිලියන 24.9 ක් දක්වා සියයට 17.0 කින් පහළ යන ලදී. අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජන කළඹ 2013 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 1,257.3 සිට 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1,437.7 දක්වා සියයට 14.3 කින් ඉහළ යන ලදී. ආයෝජන ප්‍රතිලාභ සහ සාමාජිකයින්ගේ දායකත්ව ලැබීම්වල වර්ධනය මෙම අරමුදලේ ආයෝජන කළඹෙහි වර්ධනය කෙරෙහි ධනාත්මකව බලපා ඇත. පසුගිය වසරවල දී මෙන්ම මෙම වසරේ දී ද අඛණ්ඩව මෙම අරමුදලේ ප්‍රධාන ආයෝජන මාර්ගය වූයේ, රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනයයි. සමස්ත ආයෝජන කළඹෙන් රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනය, 2014 අවසානයට සියයට 91.2 ක් වූ අතර, එය පසුගිය වසරේ දී සියයට 92.5 ක් විය. සාමාජිකයන්ට දිගුකාලීනව හිතකර මූර්ත ඵලදා අනුපාතිකයක් ලබා දෙමින් ඔවුන්ගේ ආයෝජනවල සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කරලීම පිණිස සාමාජික ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවක් පවත්වා ගැනීමට හැකි වන පරිදි සමස්ත ආයෝජන කළඹ තුළ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වැඩි නැඹුරුවක් පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. ආයෝජන කළඹින්, සාංගමික ණයකර සහ ලැයිස්තුගත හා ලැයිස්තුගත නොවූ කොටස්වල සිදු කළ ආයෝජනයේ ප්‍රමාණය සමස්ත ආයෝජන කළඹින් පිළිවෙලින් සියයට 1.5 ක්

8.15 සංඛ්‍යා සටහන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සහ සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ ක්‍රියාකාරීත්වය

අයිතමය	සේවක අර්ථසාධක අරමුදල		සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල	
	2013 (අ)	2014 (ආ)	2013 (අ)	2014 (ආ)
සමස්ත වත්කම් (රු. බිලියන)	1,300.0	1,486.9	178.5	199.1
සමස්ත නොපියවූ සාමාජික ගිණුම් ශේෂය (රු. බිලියන)	1,281.9	1,445.5	174.3	193.9
සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව (මිලියන)	15.2	15.4	10.0	12.0
ක්‍රියාකාරී සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව (මිලියන)	2.4	2.4	2.2	2.4
දායකත්වනා වූ සේවාදායකයින් සංඛ්‍යාව	69,148	71,000	72,145	74,276
සමස්ත දායකත්වය (රු. බිලියන)	80.2	90.0	14.4	15.9
සමස්ත ප්‍රතිගෙවුම් (රු. බිලියන)	50.2	65.1	9.6	13.9
සමස්ත ආයෝජන කළඹ (රු. බිලියන)	1,257.3	1,437.7	168.0	185.9
එයින් රජයේ සුරැකුම්පත් (%)	92.5	91.2	88.9	90.4
දළ ආදායම (රු. බිලියන)	136.7	163.9	16.5	18.8
බෙදාහැරීම සඳහා පවත්නා ලාභය (රු. බිලියන)	125.7	150.8	15.8	17.7
ආයෝජනය මත ප්‍රතිලාභය (%)	11.5	12.1	10.1	10.0
සාමාජික ගිණුම් සඳහා ගෙවූ පොලී අනුපාතිකය (%)	11.0	10.5	10.0	10.0

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල

සහ සියයට 6.7 ක් විය. 2013 වසරේ දී එම අගයන් පිළිවෙලින් සියයට 1.2 ක් සහ සියයට 5.8 ක් විය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දළ ආදායම 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 163.9 ක් දක්වා සියයට 19.9 කින් ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එම වටිනාකම රුපියල් බිලියන 136.7 ක් විය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයෙන් ලද පොලී ආදායම සහ ප්‍රාග්ධන ලාභ මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මෙම අරමුදලේ සාමාජික ශේෂ මත වූ ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය 2014 වසරේ දී සියයට 10.5 ක් වූ අතර, 2013 වසරේ දී එය සියයට 11.0 ක් විය.

සේවා යෝජකයින් විසින් දායකත්ව විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සිදු කරන විශ්‍රාම අරමුදලක් වන සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල, 2014 වසර අවසානයට විශ්‍රාම අරමුදල් අංශයෙන් සියයට 10.8 ක් වූ අතර, වසර තුළ දී මෙම අරමුදල සතුටුදායක වර්ධනයක් වාර්තා කරනු ලැබීය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන, ආර්ථික කටයුතු, ළමා, තරුණ හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල් මණ්ඩලය විසින් මෙම අරමුදල පරිපාලනය කරනු ලැබීය. වසර තුළ දී අරමුදලේ ශුද්ධ දායකත්ව ලැබීම්වල සැලකිය යුතු පහළ යෑමක් පැවතියද, සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සමානව සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ ද, වත්කම් පදනම, ආදායම සහ ආයෝජනය යනාදියේ වර්ධනයක් වාර්තා කරමින්, 2014 වසර තුළ දී අරමුදලේ කාර්යයන් සාර්ථකව මෙහෙයවන ලදී. මිලියන 2.4 ක ක්‍රියාකාරී ගිණුම්

ඇතුළත්ව සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල සතුව 2014 වසර අවසානයට සාමාජික ගිණුම් මිලියන 12 ක් පමණ පැවතුණි. සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ නොගෙවූ සාමාජික ශේෂයන්ගේ ප්‍රමාණය, 2013 වසර අවසානයට වූ රුපියල් බිලියන 174.3 ට සාපේක්ෂව 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 193.9 ක් දක්වා සියයට 11.3 කින් වර්ධනය විය. මෙම අරමුදලේ සමස්ත දායකත්ව ලැබීම්, 2013 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 14.4 සිට 2014 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 15.9 ක් දක්වා සියයට 10.1 ක සාපේක්ෂව අඩු අගයකින් ඉහළ ගිය ද, වසර තුළ දී සාමාජිකයන්ට සිදු කරනු ලැබූ ප්‍රතිලාභ ආපසු ගෙවීම්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 13.9 ක් විය. මෙය 2013 වසරේ දී ආපසු ගෙවූ රුපියල් බිලියන 9.6 ක ප්‍රතිලාභ හා සසඳන කළ සියයට 44.8 ක වැඩි වීමකි. ඒ අනුව, අරමුදල සඳහා ශුද්ධ දායකත්ව ගලාපීම් 2013 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 4.83 සිට රුපියල් බිලියන 1.99 ක් දක්වා සියයට 58.7 කින් පහළ යන ලදී. 2014 වසර අවසානය වන විට සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජන කළඹ රුපියල් බිලියන 185.9 ක් දක්වා සියයට 10.6 කින් ඉහළ නැගුණි. අරමුදලේ සමස්ත වත්කම් වටිනාකම 2014 වසර අවසානයට රුපියල් බිලියන 199 ක් දක්වා සියයට 11.5 කින් පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව ඉහළ යන ලදී. සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ ද, රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය (සියයට 90.4) ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමස්ත ආයෝජනයෙන් කොටස්වල සහ සාංගමික ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනය පිළිවෙලින් සියයට 4.8 ක් සහ සියයට 0.7 ක් විය. 2014 වසරේ දී සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ සාමාජික ගිණුම් ශේෂ මත වන ඵලදායී පොලී අනුපාතිකය සියයට 9.97 ක් විය.

විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් කළමනාකරණය කරනු ලබන රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල සතුව 2014 වසරේ අවසානය වන විට ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයන් 230,837 ක් පැවතුණි. අරමුදලේ සමස්ත දායකත්ව අරමුදල් ලැබීම් 2014 වසර තුළ දී සියයට 11.4 කින් රුපියල් මිලියන 1,493 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එම වටිනාකම රුපියල් මිලියන 1,340 ක් විය. 2014 වසර තුළ දී සිදු කරනු ලැබූ සමස්ත ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් රුපියල් මිලියන 381 ක් දක්වා සියයට 13.5 කින් වර්ධනය විය. එමෙන්ම, 2013 වසරේ දී රුපියල් මිලියන 1,003 ක් වූ අරමුදලේ ශුද්ධ දායකත්ව ලැබීම්, රුපියල් මිලියන 1,111 ක් දක්වා සියයට 10.7 කින් ඉහළ යන ලදී. 2013 අවසානයට රුපියල් බිලියන 36.4 ක් වූ අරමුදලේ සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණය, 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 41 ක් දක්වා සියයට 12.5 කින් ඉහළ යන ලදී. ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ

දී, 2014 වසර අවසානය වන විට රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කළ ආයෝජනයේ ප්‍රමාණය සමස්ත ආයෝජන කළඹින් සියයට 99.9 ක් විය.

කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අධීක්ෂණය කරනු ලබන පෞද්ගලික කළමනාකාරිත්වයෙන් යුතු අනුමත අර්ථසාධක හා විශ්‍රාම අරමුදල් සතුව 2014 අවසානය වන විට අරමුදල් 157 ක් සහ මුළු සාමාජිකයින් 170,460 ක් පැවැතියේය. 2014 වසර අවසානයට මෙම විශ්‍රාම අරමුදල්වල වත්කම් ප්‍රමාණය සියයට 9.1 කින් රුපියල් බිලියන 134.2 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ආයෝජන කළඹ සියයට 14.2 කින් රුපියල් බිලියන 120.4 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී.

8.3 මූල්‍ය වෙළඳපොළවල ක්‍රියාකාරිත්වය

මුදල් වෙළඳපොළ

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ 2013 වසරේ දී පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව 2014 වසරේ දී තවදුරටත් දක්නට ලැබුණි. 2013 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයක් අධිකව පැවතුණි. 2014 ජනවාරි මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් යොදා ගැනීම හේතුවෙන් එම වසරේ ආරම්භයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර, 2014 පෙබරවාරි 03 වැනි දින වන විට දේශීය වෙළඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 204 ක් විය. මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලට ගැනීම, වාණිජ බැංකු සමග මහ බැංකුව සිදු කළ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් සහ විනිමය අනුපාතිකයෙහි විචලනය අවම කිරීම අරමුණු කොට ගෙන මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම හේතු කොට ගෙන මෙම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2014 අගෝස්තු වන විට අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 350 ක් දක්වා ඉහළ ගිය

අතර, වසරේ ඉතිරි කාලසීමාව තුළ දී අතිරික්ත සංචිත එම ඉහළ මට්ටමේම පැවතුණි. වෙළඳපොළෙහි පැවති ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත සිදු කරන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම අවම කරමින් 2014 වසරේ මුදල් ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වන පරිදි කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික පවත්වා ගැනීමට හැකි වන ලෙස අන්තර් බැංකු ඒකඡණ පොලී අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යෑම පිණිස මහ බැංකුව විසින් නිරන්තරවම විවට වෙළඳ කටයුතු පවත්වන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී ඒකඡණ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි, කෙටිකාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි හා දිගු කාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි අවශ්‍ය පරිදි පවත්වන ලදී. කෙටිකාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් සහ දිගු කාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසිවල දී අවශෝෂණය කර ගනු ලැබූ සමස්ත මාසික අතිරික්තය, වසරේ බොහෝ අවස්ථාවල දී, වෙළඳපොළෙහි පැවති මුළු අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයෙන් සියයට 80 ඉක්මවීය. කෙසේ වෙතත්, ඒකඡණ වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා හිඟයක් පවතින විට දී වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා ඒකඡණ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. විවට වෙළඳ කටයුතු සඳහා අවම සහ උපරිම සීමා නිර්මාණය කරමින් නිත්‍ය පහසුකම ද දෛනික පදනම මත ලබා දෙන ලදී.

2014 වසරේ දී මුදල් වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. 2014 වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව වෙනුවට නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ස්ථාපනය කරන ලදී. ඒ අනුව, එක් දින ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ එක් දින ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව, පෙර පැවති පදනම් අංක 200 සිට පදනම් අංක 150 දක්වා අඩු කරමින් නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) සියයට 8.50 සිට සියයට 8.00 දක්වා අඩු වූ අතර නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සියයට 6.50 ලෙස නොවෙනස්ව පැවතුණි. 2014 වසරේ පෙබරවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සුරැකුම් රහිත කරන ලදී. කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ විෂමතාවක් ඇති නොවීම සඳහා මෙවැනි තැන්පතුවල පොලිය මත අය කළ රඳවා ගැනීමේ බදු 2014 අප්‍රේල් 24 සිට ඉවත් කරන ලදී. මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය අවම වීම මධ්‍යයේ වෙළඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයෙන් වැඩි කොටසක් අවශෝෂණය කර ගැනීමට භාණ්ඩාගාර

8.16 සංඛ්‍යා සටහන මුදල් වෙළඳපොළ ගනුදෙනු

වෙළඳපොළ	පරිමාව (රුපියල් බිලියන)		බරතැබූ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය (අවම-උපරිම)%	
	2013	2014	2013	2014
ඒකඡණ මුදල්	2,079	2,198	7.61-9.84	5.72-7.68
වෙළඳපොළ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	3,422	2,246	6.97-9.08	5.29-7.02
මහ බැංකු ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	5,677	4,299	6.50-8.55	5.59-7.09
මහ බැංකු ප්‍රතිවිකුණුම්	187	5.8	8.10-9.50	6.72-8.50
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	-	4,340	-	-
නිත්‍ය ණය පහසුකම්	-	7.9	-	-

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සුරැකුම්පත් ණයට ලබා ගැනීමේ වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූණි.

2014 වසර තුළ දී බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතික (AWCMR) පහළ බැසීමේ ප්‍රවණතාවක් පිළිබිඹු කළේය. 2014 ජනවාරි මාසයේ දී සියයට 7.44 ක් ලෙස පැවති මාසික බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය පහළ අගයක් දක්වා අඩු වූ අතර, එය 2014 ජූලි මස මැද භාගය දක්වා සියයට 7.00 කට ආසන්න මට්ටමේ පැවතුණි. වෙළඳපොළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යෑමට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය ඉන් පසුව ක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි පහළ සීමාවේ, එනම් සියයට 6.50 කට ආසන්නව ස්ථායීව පැවතුණි. 2014 සැප්තැම්බර් මස 23 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ණය මැවීම තවදුරටත් දිරිමත් කිරීමට නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සංශෝධනය කළ අතර, ඒ අනුව මහ බැංකුවේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සියයට 6.50 යටතේ ලබා ගැනීම ලීන් මාසයක් තුළ දී උපරිම වශයෙන් අවස්ථා තුනකට සීමා කරන ලද අතර එම අවස්ථා තුන ඉක්මවා යන ඕනෑම තැන්පතුවක් සඳහා එම අනුපාතිකය වසරකට සියයට 5 ක් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය තවදුරටත් අඩු වූ අතර වසරේ ඉතිරි කාලසීමාව තුළ දී සියයට 6.00 කට ආසන්නව පැවතුණි.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ

2014 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ආන්තිකව අවප්‍රමාණය වූ නමුත් ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල් කිහිපයකට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සමස්තයක් ලෙස රුපියල් 130.7530 සිට රුපියල් 131.0486 දක්වා සියයට 0.23 කින් අවප්‍රමාණය විය. විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශය සඳහා වූ විදේශ විනිමය ගලාප්තී, විදේශ සේවා නියුක්තයන්ගේ ප්‍රේෂණ සහ සංචාරක කර්මාන්තයෙහි ඉපැයීම් හේතුවෙන් වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, විදේශිකයින් විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවල සිදු කරනු ලැබූ ආයෝජන ආපසු ගැනීම්, සමාගම් කොටස් සහ උත්සව සමය හා බැඳුණ ආනයන මත සිදු වූ විදේශ විනිමය ගලායාම් හේතුවෙන් අගෝස්තු සිට දෙසැම්බර් දක්වා වූ කාලය තුළ ඉහත ප්‍රවණතාව වෙනස් විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි සමස්ත අවප්‍රමාණය

හා අනුගත වෙමින් වාණිජ බැංකුවල විදුලි පැවරුම් (telegraphic transfers) සඳහා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ සාමාන්‍ය අනුපාතික 2014 වසර තුළ දී පිළිවෙලින් රුපියල් 130.36 ක් සහ රුපියල් 133.37 ලෙස වාර්තා වූ අතර, 2013 වසරේ දී එය පිළිවෙලින් රුපියල් 129.44 ක් සහ රුපියල් 132.34 ක් විය.

2014 වසර තුළ දී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ ගනුදෙනු පරිමාව පසුගිය වසර හා සසඳන කල සියයට 12.93 කින් ඉහළ නැගුණි. දේශීය වෙළඳපොළේ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පරිමාව 2013 වසරේ දී වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 13,705.32 සිට 2014 වසර තුළ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 15,477.74 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. මෙයට සමගාමීව අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ දෛනික ගනුදෙනු පරිමාවේ සාමාන්‍යය ද 2013 වසරේ දී වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 56.40 සිට 2014 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 63.96 ක් දක්වා ඉහළ යාමක් වාර්තා කර ඇත.

2014 වසරේ දී වාණිජ බැංකු මගින් පවත්වා ගත හැකි දෛනික ශුද්ධ විවෘත විදේශ විනිමය තත්ත්වය (Net Open Position) ඉහළ මට්ටමක් දක්වා වැඩි කිරීමට අදාළ සංශෝධනය සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, මෙම දෛනික ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය 2014 වසරේ ජූලි මස 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 120 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 189 ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලද අතර, මෙය සිදු කරන ලද්දේ වර්ධිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් අපේක්ෂාවෙන් සහ වාණිජ බැංකුවලට විදේශ විනිමය ගනුදෙනු වඩාත් නම්‍යශීලී ආකාරයෙන් සිදුකර ගැනීමට ඉඩ සලසා දීම සඳහාය.

රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ

2014 වසරේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල එලදා අනුපාතික පහළ යෑමේ උපනතියක් වාර්තා කරනු ලැබීය. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම, විවික්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ වෙළඳපොළෙහි අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටමක්

අයිතමය	පරිණත කාලය			සමස්ත සාමාන්‍යය
	දින 91	දින 182	දින 364	
2010	7.86	8.42	8.43	8.32
2011	7.28	7.21	7.41	7.31
2012	10.72	12.29	12.14	11.81
2013	7.54	7.85	8.29	8.20
2014	6.58	6.57	6.73	6.68

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

8.18 සංඛ්‍යා සටහන

රජයේ සුරැකුම්පත්වල ඵලදා අනුපාතික

වාර්ෂික ප්‍රතිශතය

අයිතමය	ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ		ද්විතියික වෙළෙඳපොළ	
	2013	2014	2013	2014
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්				
දින 91	7.54 - 9.91	5.74 - 7.42	7.52 - 10.12	5.47 - 7.52
දින 182	7.85 - 10.99	5.83 - 7.53	7.83 - 11.26	5.64 - 7.83
දින 364	8.29 - 11.38	5.89 - 7.95	8.27 - 11.72	5.82 - 8.27
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර				
වසර 2	-	6.15 - 8.70	8.53 - 11.65	5.97 - 8.86
වසර 3	10.87 - 10.98	6.20 - 8.80	9.05 - 11.75	6.45 - 9.05
වසර 4	-	6.40 - 9.06	9.54 - 11.95	6.50 - 9.54
වසර 5	10.64 - 11.17	6.48 - 9.29	10.26 - 12.01	7.09 - 10.29
වසර 6	10.97	6.64 - 9.42	10.37 - 11.99	7.41 - 10.37
වසර 10	11.76 - 11.80	7.78 - 10.15	10.88 - 12.30	7.79 - 10.89
වසර 15	11.90 - 12.21	8.50 - 10.91	11.14 - 12.72	8.28 - 11.60

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් මෙම පොලී අනුපාත පහත වැටීම සිදු විය. එමෙන්ම, දේශීය පොලී අනුපාත මත අනවශ්‍ය පීඩනයක් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා සුදුසු අවස්ථාවන්හි දී අන්තර් ජාතික වෙළෙඳපොළට පිවිසීම, බාහිර සාධක නිසා ඇති විය හැකි අවදානම අවම කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන උපායමාර්ගිකව හැසිරවීම හා එකී ආයෝජනයන් අඩු කිරීම, රාජ්‍ය ණය කළමනාකරු කල්පිරීමට ගතවන සාමාන්‍ය කාලය දීර්ඝ කිරීම තුළින් ප්‍රතිනිකුතු අවදානම අවම කිරීම සහ වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකවල සමස්ත පසුබෑමේ රටාවට හේතු වූ ප්‍රතිනිකුතු අවශ්‍යතාවයෙහි බලපෑම අවම කිරීම සඳහා පූර්ව මූල්‍යකරණ (Pre-funding) සුදානම් කිරීම යනාදිය අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරයක් ඇති කිරීමට සහ ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා වූ විවක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ග ශක්තිමත් කිරීමට සහය විය. තවද, වාණිජ අංශය සඳහා අරමුදල් එක්රැස් කිරීම පිණිස යහපත් පරිසරයක් සැලසීමට, කාර්යක්ෂම මිනුම් දණ්ඩක් (Bench-mark) ලෙස කටයුතු කරමින් අවදානම් රහිත දිගුකාලීන කල්පිරීම්වල ඵලදා වක්‍රය 2014 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව සක්‍රීය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, 2014 වසර අවසානයේ දී දින 364 කල්පිරීම් සහිත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මිණුම් දඩු ඵලදා අනුපාතිකය 2013 වසරට සාපේක්ෂව පාදකාංක 229 කින් පහත වැටිණි. 2014 වසර අවසානයේ දී දින 92, දින 182 හා දින 364 කල්පිරීම් සහිත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ පොලී අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 5.74 ක්, සියයට 5.84 හා සියයට 6.00 ක් විය. 2014 වසර තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි

ආයෝජන සඳහා වූ විදේශීය ආයෝජකයන්ගේ කැමැත්ත බෙහෙවින්ම නොවෙනස්ව පැවතුණි. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දෙසැම්බර් මස අවසානයේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි විදේශ ආයෝජන ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 55.5 ක් ලෙස පැවතුණි.

කාලානුරූපීව යොදා ගන්නා ලද ණය නිකුත්කිරීමේ උපක්‍රමන් සමග කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතයන්ගේ පහළ යෑමට අනුරූපීව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතය ද 2014 වසර තුළ දී පහළ යන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසර අගභාගය වන විට වසර 02 සිට 30 දක්වා වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ ඵලදා අනුපාතිකය, 2013 වසරේ වූ පාදකාංක 231 සිට පාදකාංක 180 තෙක් අඩු වී ඇත.

එ.ජ. ඩොලර්වලින් නාමනය කරන ලද බැඳුම්කර සඳහා ආයෝජකයන්ගේ රුචිකත්වය ඉහළ යෑම හේතු කොට ගෙන 2014 වසර තුළ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 571 වූ කල්පිරීම්වලට එරෙහිව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 731.5 ක ප්‍රමාණයක් රැස්කර ගැනීමට හැකි විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සඳහා වූ මෙම රුචිකත්වය ඉහළ යෑම 2014 වසරේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර සඳහා වූ විදේශ ආයෝජන පහළ දැමීම සඳහා වූ උපායමාර්ග සාර්ථක කර ගැනීමට උපකාරී වූ අතර එය බාහිර සාධකයන්ගෙන් වන අවදානම අවම කර ගැනීමට ද හේතු විය. තවද, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර තුළින් වූ ගලාපීම්, රුපියල්වලින් නාමනය කරන ලද මූල්‍යයන්ගෙන් පදනම්ව රාජ්‍ය ණය ගැනීමේ වැඩසටහන පහසු කරන ලද අතර එය දේශීය

මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර (Real Estate Investment Trusts)

මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරයක් යනු, වෘත්තීමය කළමනාකාරිත්වයකින් යුතු විවිධාංගීකරණය වූ ආයෝජන ශ්‍රේණියක පවත්නා මූර්ත දේපලවලින් සැදුම්ලත් ආයෝජන කළඹක ආයෝජනය කරන සාමූහික ආයෝජන ඒකකයකි. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ප්‍රධාන වශයෙන් කාර්යාල ගොඩනැගිලි, වාණිජ සහ නේවාසික ගොඩනැගිලි සහ මහල් නිවාස, රෝහල්, සාප්පු සංකීර්ණ, හෝටල් සහ නිකේතන, සිනමාශාලා, මල්ට් ජලේක්සස් සහ ගබඩා සංකීර්ණ වැනි වාණිජමය දේපල වෙළඳාම් වත්කම්වල ආයෝජනය කරයි. කොටස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර, උකස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර සහ දෙමුහුම් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වශයෙන් ප්‍රධාන මූර්ත දේපල ආයෝජන වර්ග තුනක් භාවිතයේ පවතී. මේවා අතරින් වඩාත්ම පොදු සහ ජනප්‍රියතම වර්ගය කොටස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වන අතර, ඒවා වාණිජමය දේපලවල සහ පෞද්ගලික දේපලවල ආයෝජනය කරනු ලබයි. කොටස් මූර්ත ආයෝජන භාරවල ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය වන්නේ, බදු කුලී එකතු කිරීම් ආකාරයෙන් ලබා ගන්නා ආදායමයි. උකස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර, මූර්ත දේපල සහ උකස් මත පදනම් වූ සුරැකුම්වල ආයෝජනය කරනු ලබයි. මෙම ආයෝජන භාරවල ආදායම මූලික වශයෙන් උකස් ණයවලින් උපයන පොලී ආදායම මගින් ජනනය කරනු ලබයි. දෙමුහුම් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර, කොටස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර සහ උකස් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර යන දෙවර්ගයේම ආයෝජන උපායමාර්ග ඒකාබද්ධ කරමින්, දේපල සහ උකස් යන දෙවර්ගයෙහිම ආයෝජනය කරනු ලබයි.

මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර මගින් ජනනය කෙරෙන ආදායම තුළින් මූර්ත දේපලවල දිගුකාලීන කාර්යසාධනය පිළිබිඹු කරනු ලබයි. එමෙන්ම, මෙම ආයෝජන භාර උපයන ආදායමෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ආයෝජකයන්ට ලාභාංශ ලෙස සෘජුවම සහ කාලීන පදනමක් මත ගෙවන බැවින් ද ඒවාට නිතරම වාසිදායක බදු සහන ලැබෙන බැවින් ද සාමාන්‍යයෙන් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය කරන්නන්ට එමගින් ඉහළ ඵලදාවක් ලබා දෙනු ඇත. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ඒකක, කොටස් වෙළඳපොළවල කොටස් මෙන් ගනුදෙනු කළ හැකි අතර, මෙම ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය කිරීමෙන් උපයන ලාභාංශ ආදායම සාමාන්‍යයෙන් එහි ඵලදා අනුපාතිකය ලෙස හඳුන්වන බැවින් එය අදාළ ආයෝජන භාරයන්ගේ ඒකකවල වෙළඳපොළ වටිනාකමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සලකනු ලබයි. එසේම, මූර්ත දේපලවල සෘජු ආයෝජනයට සාපේක්ෂව මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල සිදු කරන ආයෝජන ද්‍රවශීල වත්කම් වේ. කෙසේ වුවද, අනෙකුත් ආයෝජන මූලාශ්‍රවලට මෙන්ම මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවලට ද ආවේණික වූ සමහරක් අවදානම්

ඇත. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ඒකක, කොටස් වෙළඳපොළෙහි විචලනයන් හේතුවෙන් යම් කෙටිකාලීන උච්චාවචනවලට මුහුණදිය හැකි අතර, ඒවා ලැයිස්තුගත කොටස් හා සමගාමීව පවත්වා ගන්නේ නම් ඉන් ලැබෙන විවිධාංගීකරණ ප්‍රතිලාභ අඩුය.

මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ආශ්‍රිත ශෝච්‍ය වෙළඳපොළ

තරමක දිගු ඉතිහාසයකට උරුමකම් ඇති මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර, ඒවා ක්‍රියාත්මක වන රටවල්වල මේ දක්වා සාර්ථකත්වයක් ලබා ඇත. 1960 දී ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ දී මුලින්ම ස්ථාපිත වූ මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වර්තමානය වන විට ලොව පුරා රටවල් 30 කට වැඩි ගණනක සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය (ලෝක වෙළඳපොළෙන් සියයට 60 ක කොටසකට හිමිකම් කියන), ඕස්ට්‍රේලියාව (6%), ජපානය (6%), ප්‍රංශය (5.5%) සහ එක්සත් රාජ්‍යය (5%), යන රටවල් ප්‍රමුඛ මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වෙළඳපොළවල් සහිත රටවල් වන අතර සිංගප්පූරුව (1999), ජපානය (2000), දකුණු කොරියාව (2001), මැලේසියාව (2002), හොංකොං (2003), තායිවානය (2003) සහ තායිලන්තය (2007) වැනි ආසියානු රටවල් කිහිපයක ද, මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ස්ථාපිත කර ඇත. තවත් රටවල් කිහිපයකම මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ස්ථාපිත කිරීම සඳහා නීති සම්පාදනය කරමින් සිටින අතර, චීනය සහ ඉන්දියාව ද සිය රටවල මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ස්ථාපිත කිරීම පිළිබඳව සලකා බලමින් සිටී. දැනට ලෝකය පුරා 600 කට අධික මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර පවතින අතර, ඒවායේ සමස්ත වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය ආසන්න වශයෙන් එ.ජ.ඩොලර් ට්‍රිලියන 1.4 ක් පමණ වේ¹. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර 130 කින් පමණ සමන්විත ආසියානු මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වෙළඳපොළ, ලෝක මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වෙළඳපොළෙන් සියයට 12 කට සමාන ප්‍රතිශතයක් හිමිකර ගනී. ඒවා එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 140 කට වැඩි සමස්ත වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයකට හිමිකම් කියයි. ආසියානු රටවල්වල ද මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වෙළඳපොළ සාර්ථකත්වයක් ලබා ඇති අතර, එය සාපේක්ෂව අවදානම අඩු මූර්ත දේපල මත පදනම් වූ වත්කම්වල ආයෝජනය කිරීමේ අවස්ථාව සපයන බැවින් ආයෝජකයන්ට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වී ඇත. තවද, මෙම මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර මගින්, ඒකක හිමියන්ට කාලීනව සහ විශ්වසනීය ආදායම් ප්‍රවාහයක් සැපයෙන අතර, මූර්ත දේපල අංශයට සැලකිය යුතු විදේශීය සෘජු ආයෝජන ප්‍රවාහයක් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ද හැකි වනු ඇත. එමගින්, මුදල් හිඟකමින් පෙළුණු දේපල සංවර්ධනයේ නියැලෙන්නන්ට ද්‍රවශීලතාව සපයනු ලබන අතර, මෙම රටවල දළ ජාතික

1 Global REIT Survey 2014, European Public Real Estate Association.

නිෂ්පාදිතයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දෙනු ඇත. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා ඇතිවන ප්‍රතිලාභ

ද්‍රවශීලතාවය: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර කොටස් වෙළඳපොළවල ලැයිස්තුගත කරනු ලබන අතර, ඒවායේ ඒකක ගනුදෙනු කළ හැකිය. දේපල වෙළඳාම ආශ්‍රිතව සිදු කරන සෘජු ආයෝජන සමග සසඳන කල මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ඒකක මගින් වෙළඳාම කිරීම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු ගනුදෙනු පිරිවැයක් ඇති කරයි. වාණිජමය දේපල වෙළඳාමෙහි ආයෝජනය කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන සුළු පරිමාණ ආයෝජකයින් හට මෙය ඉතා ඵලදායී මූල්‍ය උපකරණයක් වන අතර, ද්‍රවශීලතාවයෙන් තොර වීමේ අමතර අවදානමක් නොමැති වීම ඊට හේතු වේ.

ආකර්ෂණීය ලාභාංශ ඉපැයීම: සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රාග්ධන වර්ධනය කේන්ද්‍ර කරගත් අනෙකුත් කොටස් වර්ගයන්ට සාපේක්ෂව මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජන මගින් වඩා ආකර්ෂණීය ඵලදාවක් උපයනු ලබයි. මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය කිරීමෙන් ආකර්ෂණීය ඵලදාවක් ඉපයීමට තවත් හේතුවක් වනුයේ, එම ආයෝජනවල ඉපැයීම් බෙදාහැරීම අනිවාර්ය බැවිනි.

ඵලදායී ලෙස ආයෝජන කළඹ විවිධාංගීකරණය කිරීමට හැකි වීම: සුළු පරිමාණ ආයෝජකයන්ගේ ආයෝජන උපායමාර්ගයන්හි ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස විවිධාංගීකරණය හඳුන්වා දිය හැකිය. ඒ අනුව, මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය කිරීම මගින් ආයෝජන කළඹ විවිධාංගීකරණය කිරීමේ සැලකිය යුතු ප්‍රතිලාභ ලබා දේ.

ශක්තිමත් සාංගමික යහපාලනය: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර, ඒවා ලැයිස්තුගත කොටස් වෙළඳපොළ විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව සාංගමික යහපාලනය හා මූල්‍ය වාර්තාකරණයට අදාළ ප්‍රමිතීන් පවත්වාගෙන යා යුතුය. සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ ආශ්‍රිත නියාමකයින් මගින් අනුමත කරනු ලැබූ ආයෝජන වර්ගයක් වීම, මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර පිළිබඳ සුළු පරිමාණ ආයෝජකයන් තුළ විශ්වාසයක් ඇති කිරීමට උපකාරී වේ.

ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු වාණිජමය මූර්ත දේපල වත්කම්වලට ඇති ප්‍රවේශය: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු ආදායම් උපදවන විවිධ මූර්ත අංශයන්හි ආයෝජනය කරනු ලබයි. මේ නිසා සුළු පරිමාණ ආයෝජකයින්ට දේපල වෙළඳාම් වත්කම්හි ආයෝජනය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබෙන අතරම, දේපල වෙළඳාම් අංශයන්හි ඔවුන්ගේ ආදායම් විවිධාංගීකරණයට එමගින් හැකියාවක් පවතී.

බදු විනිවිදභාවය: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවලට අදාළව ගෙවිය යුතු ඕනෑම බද්දක් සාමාන්‍යයෙන් තනි පුද්ගල මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර කොටස්කරුවන් මට්ටමින් ගෙවිය යුතු බැවින්, එය බදු ගෙවීම ආශ්‍රිතව විනිවිදභාවයක් ඇති කරයි.

අඩු ණය මට්ටම: ලැයිස්තුගත මූර්ත දේපල සමාගම්වල සහ කොටස් වෙළඳපොළේ අනෙකුත් අංශවල ආයෝජනය කිරීමේ දී දැරීමට සිදුවන ණය බරට වඩා සාපේක්ෂව අඩු ණය මට්ටමක් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය කිරීම තුළින් ඇති වේ.

මූර්ත වෙළඳාම් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළව පවත්නා අවදානම සාපේක්ෂව අඩු කරයි: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර වෙළඳපොළවලට අදාළව නීතිමය සීමාවන් ඇති බැවින් ලැයිස්තුගත මූර්ත දේපල වෙළඳාම් සමාගම්වල මෙම දේපල වෙළඳාම් ආශ්‍රිත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්හි සෘජුවම ආයෝජනය කිරීම නිසා ඇතිවන සාපේක්ෂව ඉහළ අවදානම මෙමගින් සීමා කරනු ලබයි.

වෘත්තීමය දේපල වෙළඳාම් කළමනාකරුවන්: සාමාන්‍යයෙන් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාර ආශ්‍රිත ගනුදෙනුවල නියැලෙනුයේ අරමුදල් කළමනාකරණය, ආයෝජන කළඹ කළමනාකරණය, වත්කම් කළමනාකරණය හා දේපල කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂඥ දැනුමක් ඇති පුද්ගලයින් වේ.

අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ: මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ආයෝජනය සඳහා ප්‍රවේශ වීමේ දී අඩු පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වීම, ඒවායේ ඇති විභේද්‍යතාව, මූර්ත දේපලවල මිල ගණන්හි සිදුවන විචලනය කොටස් වෙළඳපොළවල් මගින් කාලානුරූපීව අනාවරණය කිරීම, වත්කම් මත පදනම් සුරැකුම්වලට සමාන අයුරින් මූර්ත දේපල ආයෝජන භාරවල ඒකක උද්ධමනයට එරෙහිව ඵලදායී ඉදිරි රැකුමක් ලෙස භාවිතා කිරීමට හැකි වීම සහ රැකියා උත්පාදනයට ඉවහල් වීම යනාදිය මූර්ත දේපල භාර ආශ්‍රිතව පවත්නා අනෙකුත් ප්‍රධාන ප්‍රතිලාභ වේ.

මූලාශ්‍ර:

Newell. G, (2012), The Investment Characteristics and Benefits of Asian REITs for Retail Investors, Asia Pacific Real Estate Association (APREA).
Asia Pacific REITs: A Comparative Regulatory & Tax Study, (2014), Asia Pacific Real Estate Association (APREA).
Stevenson. S, (2013), The Global Real Estate Investment Trust Market: Development and Growth, School of Real Estate & Planning, Henley Business School, University of Reading.
Moss. A & Annisa Dian Prim.A, (2014), Asia Pacific Listed Real Estate: A Contextual Performance Analysis, Asia Pacific Real Estate Association (APREA).
Atchison. K & Yeung. V. S, (2014), The Impact of REITs on Asian Economies, Asia Pacific Real Estate Association (APREA).
Global REIT Survey 2014, European Public Real Estate Association.

වෙළඳපොළෙහි පොලී අනුපාතය ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යෑමට මහත් රුකුලක් විය.

2014 වසරේ දී සමස්ත දේශීය රාජ්‍ය ණය කළඹෙහි කල් පිරීමට ගත වන සාමාන්‍ය කාලය තවදුරටත් ඉහළ ගිය අතර, එය 2013 වසරේ වූ වසර 4.82 ට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී වසර 5.75 ක් විය. 2014 වසර අග වන විට නොපියවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල කල් පිරීමට ගත වන සාමාන්‍ය කාලය 2013 වසරේ වූ වසර 5.97 සිට 2014 වසරේ දී වසර 6.98 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. 2014 වසරේ ඉහළ කල් පිරීමේ කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විශාල ප්‍රමාණයකින් නිකුත් කිරීම, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කළඹෙහි කල් පිරීමට ගත වන සාමාන්‍ය කාලය මෙසේ ඉහළ යෑමට හේතු විය.

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ

වාණිජ පත්‍ර

වාණිජ පත්‍ර වෙළඳපොළ පසුගිය වසර සමග සසඳන කල 2014 වසර තුළ දී සාපේක්ෂ වශයෙන් උදාසීන ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. බැංකුවල සහාය ඇතිව 2014 වසර තුළ දී නිකුත් කරන ලද වාණිජ පත්‍රවල සමස්ත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 8.2 ක් වූ අතර, 2013 වසරේ දී නිකුත් කළ එකී වාණිජ පත්‍රවල සමස්ත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 28.3 ක් විය. 2013 වසරේ දී සියයට 8.5 - 22.0 ත් අතර වූ වාණිජ පත්‍රවලට අදාළ පොලී අනුපාතික පරාස, 2014 වසරේ දී සියයට 6.4 - 12.5 ත් අතර පරාසයක විචලනය විය. මාස 3 කින් කල්පිරෙන වාණිජ පත්‍රවල වටිනාකම එම වෙළඳපොළේ සමස්ත වටිනාකමෙන් සියයට 65.5 ක් වූ අතර, මාස 6 කින් සහ මාස 12 කින් කල්පිරෙන වාණිජ පත්‍රවල වටිනාකම පිළිවෙලින් සියයට 19.4 ක් සහ සියයට 15.1 ක් විය. 2014 වසර අවසානයට නොපියවූ සමස්ත වාණිජ පත්‍ර වටිනාකම රුපියල් බිලියන 3.5 ක් වූ අතර, 2013 දෙසැම්බර් අවසානයට එම වටිනාකම රුපියල් බිලියන 10.6 ක් විය.

සාංගමික බැඳුම්කර

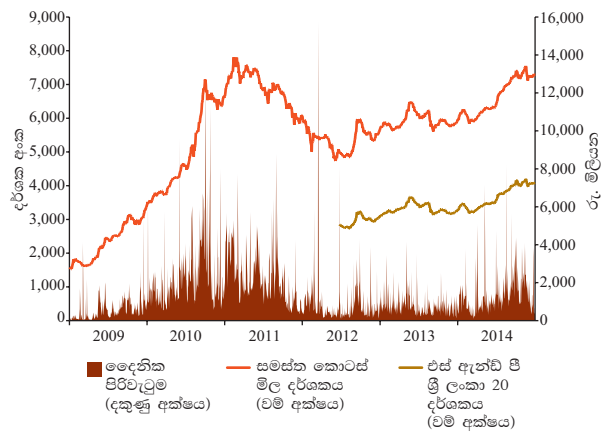
සාංගමික අංශයේ අරමුදල් රැස්කිරීමේ ක්‍රියාකාරී විකල්ප මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් සාංගමික ණය වෙළඳපොළ අඛණ්ඩව වර්ධනය වුණි. 2013 වසරේ දී රජය විසින් සාංගමික ණය සුරැකුම්පත්වලට අදාළ පොලී ආදායම් මත අය කරනු ලැබූ රැඳවුම් බදු ඉවත් කිරීමත් සමග 2013 සහ 2014 වසරවල දී සාංගමික බැඳුම්කර වෙළඳපොළ තුළින් සිදු කළ අරමුදල් රැස්කිරීම ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ යන ලදී. අනෙක් අතට, මෙම

බදු ඉවත් කිරීම දේශීය හා ආයතනික ආයෝජකයන් අතර සාංගමික බැඳුම්කර කෙරෙහි ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යෑමට බලපාන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාගම් 20 ක් විසින් 2014 වසරේ නිකුත් කළ සාංගමික ණයකර නිකුතුවන් 46 ක් මගින් රැස්කර ගන්නා ලද අරමුදල්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 54.2 ක් වූ අතර, 2013 වසරේ දී ණයකර නිකුතුවන් 83 ක් මගින් රැස්කර ගන්නා ලද අරමුදල්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 69.1 ක් විය. 2014 වසරේ නිකුත් කළ ණයකර සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, සමාගම් 15 ක් බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන වූ අතර, ඒවා විසින් රැස්කර ගත් අරමුදල්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 45.7 ක් විය. ස්ථාවර සහ පාවෙන පොලී අනුපාතික යන දෙයාකාරයෙන්ම සමන්විත මෙම ණයකරවල පොලී අනුපාත පරාසය සියයට 7.75 ත් සියයට 15.5 ත් අතර විය. කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ ස්වයංක්‍රීය වෙළඳාම් පද්ධතියේ ලැයිස්තුගත ණයකරවල වෙළඳ පිරිවැටුම 2014 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 7.1 ක් වූ අතර, 2013 වසරේ දී එම වටිනාකම රුපියල් බිලියන 2.2 ක් විය.

කොටස් වෙළඳපොළ

කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ සමහරක් පසුගිය වාර්තා අභිබවා යමින් 2014 වසරේ දී ද අඛණ්ඩ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. 2014 වසර අවසානයට සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය, දර්ශකාංක 7,299 දක්වා සියයට 23.4 කින් ද, එස් ඇන්ඩ් පී ශ්‍රී ලංකා 20 දර්ශකය දර්ශකාංක 4,089 දක්වා සියයට 25.3 කින් ද ඉහළ ගියේය. මෙම අඛණ්ඩ වර්ධනය, 2013 වසරේ දී සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකයේ වූ සියයට 4.8 ක හා එස් ඇන්ඩ් පී ශ්‍රී ලංකා 20 දර්ශකයේ වූ සියයට

8.14 රූප සටහන කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළේ සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය, එස් ඇන්ඩ් පී ශ්‍රී ලංකා 20 දර්ශකය සහ දෛනික පිරිවැටුම

8.19 සංඛ්‍යා සටහන කොටස් වෙළඳපොළේ ක්‍රියාකාරීත්වය

	2013	2014
සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය (1985=100) (අ)	5,912.8	7,299.0
වාර්ෂික වෙනස (%)	4.8	23.4
එස් ඇන්ඩ් පී ශ්‍රී ලංකා 20 දර්ශකය (17.12.2004=1000) (අ)	3,263.9	4,089.1
වාර්ෂික වෙනස (%)	5.8	25.3
වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය (රු. බිලියන) (අ)	2,459.9	3,104.9
ද.ජා.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)	28.4	31.7
වෙළඳපොළ මිල ඉපැයීම් අනුපාතිකය (අ)	15.9	19.7
වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය හා පිරිවැටුම අතර අනුපාතය (%)	8.7	12.3
දෛනික සාමාන්‍ය පිරිවැටුම (රු. මිලියන)	828.0	1,415.0
වෙළඳාම් කළ කොටස් වටිනාකම (රු. බිලියන)	200.5	341.0
වෙළඳාම් කළ කොටස් ගණන (මිලියන)	9,054	16,722
ලැයිස්තුගත කළ සමාගම් ගණන	289	294
කොටස් හඳුන්වාදීම් (අ)	1	2
ආරම්භක මහජන අර්පණයන්/විකිණීම සඳහා වන අර්පණයන් සංඛ්‍යාව (අ)	1	5
හිමිකම් නිකුත් ගණන	9	13
හිමිකම් නිකුත්ගෙන් සහ මූලික මහජන නිකුත්ගෙන් රැස්කරගත් අරමුදල් ප්‍රමාණය (රු. බිලියන)	26.0	14.4

මූලාශ්‍රය: කොළඹ කොටස් හුවමාරුව (අ) වසර අවසානයට (ආ) සමාගම් ලැයිස්තුගත කිරීමේදී ක්‍රම 3 ක් ඇත. මහජන නිකුතුවක් අවශ්‍ය නොවන හඳුන්වා දීමක්, දැනටමත් තිබෙන කොටස් නිකුත් කිරීම සඳහා මහජනයාට කරන අර්පණයක් සහ මහජනයාට ආයතනිකව සඳහා නව කොටස් නිකුත් කිරීමක් වශයෙනි.

5.8 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව සිදු වූවකි. වෙළඳපොළ තුළ පැවති අඩු පොලී අනුපාතික තත්ත්වය ඇතුළු සාපේක්ෂව හිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වය, වැඩි දියුණු වූ වර්ධන අපේක්ෂා, අඛණ්ඩව සිදු වූ විදේශීය මිලදී ගැනුම්, සාපේක්ෂව හිතකර සාංගමික ඉපැයීම් සහ විදේශීය ආයෝජකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ගත් බොහොමයක් ක්‍රියාමාර්ග යනාදිය කොටස් වෙළඳපොළේ වූ සැලකිය යුතු වර්ධනය සඳහා ඉවහල් විය. 2014 වසර තුළ දී එක් උප අංශයක් හැර අනෙක් සියලුම උප අංශවල මිල දර්ශක ඉහළ යන ලදී. විශාලතම උප අංශ වන බැංකු, මූල්‍ය සහ රක්ෂණ (සියයට 40), සන්නිවේදන (සියයට 42), විවිධාංගීකරණ (සියයට 19.7), හෝටල් සහ ගමනාගමන (සියයට 9) සහ පාන වර්ග, ආහාර හා දුම්කොළ (සියයට 5) යනාදියේ මිල දර්ශක 2014 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

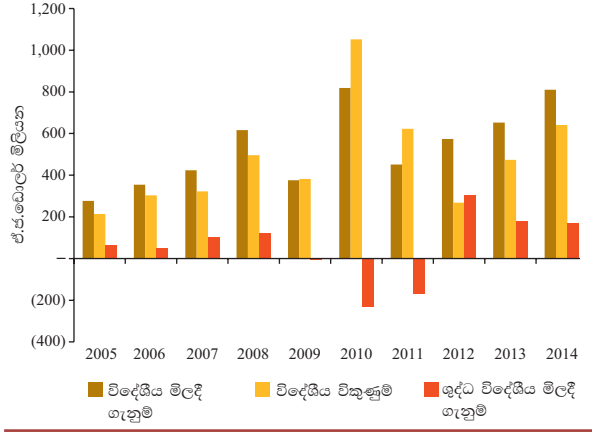
කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය 2014 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යන ලදී. වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය 2014 වසර අවසානය වන විට රුපියල් ට්‍රිලියන 3.1 ක් දක්වා සියයට 26.2 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 31.7 ක් විය. වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයට අදාළව විශාලතම අංශ වන බැංකු, මූල්‍ය හා රක්ෂණ,

විවිධාංගීකරණ සහ පාන වර්ග, ආහාර හා දුම්කොළ යන අංශවල ප්‍රාග්ධනීකරණය සමස්ත වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙළින් සියයට 24.3 ක්, සියයට 18.8 ක් සහ සියයට 17.4 ක් විය. මේ අතර, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලියාපදිංචි විශාලතම සමාගම් දහයේ වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය සියයට 38 ක් විය.

2014 වසර තුළ දී සමස්ත වෙළඳපොළ පිරිවැටුම ඉහළ ගිය ආයෝජන සහභාගිත්වය පිළිබිඹු කරමින්, රුපියල් බිලියන 341.0 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එය රුපියල් බිලියන 200.4 ක් විය. සමස්ත පිරිවැටුමෙන් සියයට 31 ක් විදේශීය ආයෝජකයන් වූ අතර, ඉතිරිය දේශීය ආයෝජකයන්ගෙන් සමන්විත විය. 2013 වසරේ රුපියල් බිලියන 828 ක් වූ දෛනික සාමාන්‍ය පිරිවැටුමට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී එය රුපියල් බිලියන 1,415 ක් දක්වා සියයට 71 කින් ඉහළ ගියේය. 2014 වසර තුළ දී පිරිවැටුම් ප්‍රවේගතා අනුපාතිකය (සමස්ත පිරිවැටුම සහ සාමාන්‍ය වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය අතර අනුපාතය) සියයට 12.2 ට ඉහළ ගිය අතර, 2013 වසරේ දී එම අනුපාතය සියයට 8.6 ක් විය. ඉහළ පිරිවැටුම් ප්‍රවේගතා අනුපාතය මගින් වෙළඳපොළ ආශ්‍රිතව සිදුවන අඩු ගැටුම් පිරිවැය (Low Impact Cost), ඉහළ ආයෝජන සහභාගිත්වය හා ඉහළ ද්‍රවශීලතාවය පිළිබිඹු කරනු ලබයි.

කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ වඩාත් සැලකිය යුතු වර්ධනය වූයේ, 2014 වසර තුළ දී විදේශීය ගලාපීම් අඛණ්ඩව සිදු වීමයි. ඉතිහාසයේ ඉහළම අගය වාර්තා කරමින් සමුච්චිත විදේශීය මිලදී ගැනුම් 2014 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 105.8 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 799) වූ අතර, වසර තුළ දී සිදු වූ සමුච්චිත විදේශීය විකුණුම් රුපියල් බිලියන 83.7 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 638) විය. රටෙහි වර්ධනය වූ සාර්ව ආර්ථික

8.15 රූප සටහන කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි විදේශීය සහභාගිත්වය

මූලිකාංග, අනෙකුත් වෙළඳපොළ සහභාගිකරුවන් සමග කොටස් වෙළඳපොළ නියාමක වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් විදේශීය ආයෝජන සැසි ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය මූලික කටයුතු කිරීම සහ ඉහළ වත්කම්වලින් යුත් විදේශීය ආයෝජකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට අඛණ්ඩව උපායමාර්ග ගැනීම යනාදිය, 2014 වසරේ විදේශීය ආයෝජන සහභාගිත්වය ඉහළ යෑම කෙරෙහි බලපෑ ප්‍රධානම කරුණු විය. තවද, වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා හිතකර ලෙස බලපානු ලබන ලැයිස්තුගත සමාගම්වල අවම මහජන රඳවා ගැනීම් නිර්ණායක හඳුන්වා දීම තුළින් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ නංවා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව පියවර ගන්නා ලදී. වසර තුළ දී බැංකු, මූල්‍ය හා රක්ෂණ, පාන වර්ග, ආහාර හා දුම්කොළ සහ විවිධාංගීකරණ අංශ විසින් විදේශීය සහභාගිත්වය සැලකිය යුතු ලෙස අඛණ්ඩව ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සමත් වී ඇත.

මූලික මහජන කොටස් නිකුතු, හිමිකම් නිකුතු සහ මහජන ස්ථාපනයන් මාර්ගයෙන් රුපියල් බිලියන 3.3 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් අරමුදල් රැස්කර ගැනීමත් සමග 2014 වසර තුළ දී ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තවදුරටත් ක්‍රියාකාරීව පැවතුණි. 2014 වසර තුළ දී, හිමිකම් නිකුතු 13 ක් සහ මූලික මහජන නිකුතු 5 ක් මගින් රැස්කර ගන්නා ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 14.4 ක් විය.

ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව සහ කොළඹ කොටස් හුවමාරුව විසින් කොටස් වෙළඳපොළ සංවර්ධනයට සහ වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට දායක වන ක්‍රියාමාර්ග සමූහයක් ආරම්භ කරන ලදී. කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ සමාගම් ලැයිස්තුගත කිරීම තුළින් අරමුදල් ප්‍රමාණය ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් සමාගම් ලැයිස්තුගත වීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩමුළු පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලදී. අදාළ පාර්ශවයන්ට සම්බන්ධ ගනුදෙනු, ලැයිස්තුගත සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ හා ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සම්බන්ධ ගනුදෙනු හා අවම මහජන වලිත අවශ්‍යතාවයන්ට අදාළව කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීති සංශෝධනය කරන ලදී. ආයෝජන විශ්වාසය තවදුරටත් වැඩි කිරීම සඳහා ඉවහල් වන මූලික උපායමාර්ග 10 ක් ඇතුළත් ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සංවර්ධන මූලික සැලැස්ම ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළේ නියාමන පද්ධතිය වඩාත් ශක්තිමත් කිරීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව විසින් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

8.4 සංවර්ධන මූල්‍යකරණ සහ මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා

2014 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා සහනදායී සංවර්ධන ණය ලබා දීමේ වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන් යටතේ කෘෂි හා පශු සම්පත් අංශයේ සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශයෙහි ප්‍රතිලාභීන් 162,222 කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් සඳහා රුපියල් මිලියන 15,946 ක ණය ප්‍රමාණයක් ලබා දෙන ලදී. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම මගින් මූල්‍ය ප්‍රවේශය වැඩි කිරීම තුළින් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට සහ රට තුළ සමතුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට අපේක්ෂා කෙරිණි. ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් සලකා බලන විට, මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රමයන්හි පොලී අනුපාතික දැනට පවතින අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණයට අනුකූලව අඩු කිරීම තුළින් එහි ප්‍රතිලාභ ණය මුදල් ලබාගන්නන් වෙත ගලායෑමට අවස්ථාව සලසන ලදී. ඊට අමතරව, සමහර ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ එකිනෙක ණය සඳහා දෙනුලබන ණය මුදල් ප්‍රමාණය ද ඉහළ නංවන ලදී.

පසුගිය වසර කිහිපයේ දී මෙන්ම මෙම වසරේ දී ද කෘෂිකාර්මික හා පශු සම්පත් අංශය, සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සපයන ලද සහනදායී ණය පහසුකම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයකට හිමිකම් කියනු ලැබීය. මෙම අංශ වෙත වැඩි අවධානයක් ලබාදීම මගින් රටෙහි ආහාර සුරක්ෂිතතා අවශ්‍යතාවයන් සහ ගොවිජන ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගාසිටුවීම යන අරමුණු ළඟා කර ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී කෘෂිකාර්මික හා පශු සම්පත් අංශයෙහි ප්‍රතිලාභීන් 86,815 දෙනෙක් වෙත රුපියල් මිලියන 7,714 ක ණය මුදලක් ලබා දෙන ලදී. කෘෂිකාර්මික අංශය සඳහා සහනදායී ණය ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රමුඛ සහනදායී ණය යෝජනා ක්‍රමයක් වන නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ගොවීන් 86,143 දෙනෙක් සඳහා කෙටි කාලීන බෝග 32 ක් නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය කාරක ප්‍රාග්ධනය සපයා ගැනීම වෙනුවෙන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 87 ක් නැතහොත් රුපියල් මිලියන 6,749 ක ණය ප්‍රමාණයක් ප්‍රදානය කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2013 වසරේ අග භාගයේදීත්, 2014 වසරේ මුල් භාගයේදීත්, රට තුළ පැවති දරුණු නියඟ තත්ත්වය හේතු කොට ගෙන කෘෂි ණය සඳහා වූ අඩු ඉල්ලුම හේතුවෙන් වසර තුළ නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, 2013 වසරට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී ලබාදුන් ණයවල වටිනාකම

හා ණය නිකුතු සංඛ්‍යාව පිළිවෙළින් සියයට 17 කින් සහ සියයට 11 කින් පහත වැටුණි. යාපන දිස්ත්‍රික්කය පසුගිය වසර තුනේ දී මෙන්ම මෙම වසරේ දී ද නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වැඩිම ණය ප්‍රමාණය වන සියයට 19 ක ප්‍රතිශතයකට හිමිකම්පාන ලදී. එසේම, අනුරාධපුර, හම්බන්තොට, අම්පාර සහ පොළොන්නරුව යන දිස්ත්‍රික්ක පිළිවෙළින් සියයට 14 ක්, සියයට 10 ක්, සියයට 10 ක් සහ සියයට 9 ක් වූ ප්‍රමාණයන්ට හිමිකම්පාන ලදී. විශේෂයෙන්ම අධිතාක්ෂණික කිරි ගව පාලනය සඳහා ආයෝජනය කළ හැකි ව්‍යවසායකයින් ආකර්ෂණය කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාව කිරිවලින් ස්වයංපෝෂිත කිරීමේ අරමුණ ඇතිව මහා පරිමාණ කිරි නිෂ්පාදන සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2014 වසරේ දී මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ කිරි ගොවිපල සංවර්ධනය, පිරි සැකසුම, ප්‍රවාහනය, ගබඩා කිරීම හා අලෙවිකරණය යන අංශ යටතේ සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා කිරි ගොවීන් සහ ව්‍යවසායකයන් 604 දෙනෙකු සඳහා රුපියල් මිලියන 951 ක ණය ප්‍රමාණයක් මුදාහැර තිබේ. එසේ වුවද, 2014 වසර මුළු සිට දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයකම ගවයන් අතර පැතිරුණු කුර හා මුඛ රෝගය හේතුවෙන් කිරි නිෂ්පාදන අංශයෙහි ණය සඳහා වූ ඉල්ලුම පහත වැටිණි.

මහ බැංකුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශය සඳහා ද සහනදායී මූල්‍ය පහසුකම් ලබාදීමෙහි තවදුරටත් නිරත විය. 2014 වසර තුළ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය සඳහා සහනදායී පොලී අනුපාතික යටතේ රුපියල් මිලියන 5,254 ක මුදලක් මුදාහැර තිබේ. මෙම ණය, භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය, කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගත් කර්මාන්ත සහ සේවා කටයුතුවල නියුතු ප්‍රතිලාභීන් 27,675 දෙනෙක් සඳහා ලබා දී ඇත. 2014 වසර තුළ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශය සඳහා ණය ලබා දෙන ප්‍රමුඛතම ණය යෝජනා ක්‍රමය වන “සෞභාග්‍යා” ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ නිෂ්පාදන හා සේවා සම්බන්ධ කටයුතු සඳහා රුපියල් මිලියන 3,280 ක ණය ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිලාභීන් 13,590 දෙනෙකු අතර මුදා හරින ලදී. “සෞභාග්‍යා” ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශය මගින් ලබා දෙන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 62 ක ප්‍රතිශතයක් වූ අතර 2013 වසරට සාපේක්ෂව 2014 වසරේ දී එය සුළු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කර ඇත. “පිබ්දෙන උතුර” ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර II යටතේ රුපියල් මිලියන 719 ක ණය මුදලක්, ප්‍රතිලාභීන් 6,520 ක් අතරේ මුදාහැර ඇති අතර, නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා වන ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර III, 2014 නොවැම්බර් මස එහි කටයුතු අවසන්

කිරීමට පෙර රුපියල් මිලියන 1,000 ක ණය ප්‍රමාණයක් ණය ප්‍රතිලාභීන් 5,026 ක් අතරේ මුදාහරින ලදී. තවද, ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන ආරම්භක ණය යෝජනා ක්‍රමය, කුඩා පරිමාණ වතු ව්‍යවසාය සංවර්ධන වැඩසටහන, විශාල කලාපීය ජීවනෝපායන් සඳහා සහාය වීමේ හා හවුල් වීමේ වැඩසටහන යටතේ රුපියල් මිලියන 255 ක මුළු ණය ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිලාභීන් 2,539 දෙනෙකු සඳහා ලබා දී ඇත.

අඩු ආදායම්ලාභීන්ගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ නැංවීම සඳහා ණය යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ආදායම් උත්පාදන කටයුතුවලට අවශ්‍ය ණය පහසුකම් ප්‍රදානය කර ඇත. මෙම අරමුණ සඳහා ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛ ණය යෝජනා ක්‍රම වන්නේ දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය වක්‍රීය අරමුදල් ණය යෝජනා ක්‍රමය, දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර II, දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර II සහ සුළු ගොවීන් හා ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන වක්‍රීය අරමුදල් ණය යෝජනා ක්‍රමය යනාදී ණය යෝජනා ක්‍රමයන්ය. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය වන රුපියල් මිලියන 2,674 ක් ප්‍රතිලාභීන් 44,744 ක් අතර මුදා හරින ලදී. උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල විනාශ වූ නිවාස අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා වන විශේෂ ණය යෝජනා ක්‍රමය මගින් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල සිදු වූ ගැටුම් හේතුවෙන් විනාශ වූ නිවාස අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා රුපියල් මිලියන 304 ක ණය මුදලක් ප්‍රතිලාභීන් 2,988 දෙනෙක් අතර මුදා හරින ලදී.

2014 ජුනි මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලද උකස් ණය අත්තිකාරම් සඳහා වන ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය 2014 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාලය තුළ සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කෙරිණි. ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි පවතින ප්‍රවණතාවයන්ට අනුව රත්තන් මිල ශීඝ්‍ර ලෙස පහත යෑම නිසා සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන කෙරෙහි ඇතිවන අවදානම අවම කිරීමට සහ ආර්ථිකයේ ණය වර්ධනය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑ උකස් අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීමට මෙම ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී. 2014 වසර අවසානය දක්වා මෙම ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන විසින් රුපියල් මිලියන 11,290 ක උකස් අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයක් ලබා දී ඇත. 2015 වසරේ ජනවාරි මස සිට මෙම ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමයේ මෙහෙයුම් කටයුතු 2015 වසරේ ජුනි මස අග දක්වා තවත් මාස 06 ක කාලයකින් දීර්ඝ කරන ලද අතර, බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතන සඳහා ද මෙම යෝජනා ක්‍රමය විවෘත කරන ලදී.

2014 වසරේ දී මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙන ලදී. ස්වයං උපකාරක කණ්ඩායම් පිහිටුවීම, ඔවුන් මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම මෙන්ම ණය ලබා දෙමින් ආදායම් උත්පාදන කටයුතු සඳහා ඔවුන් යොමු කිරීම මගින් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කටයුතු කරන ලදී. එසේම, මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය, ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනය, පසු අස්වනු තාක්ෂණය, පුහුණු කරන්නන් පුහුණු කිරීම සහ ණය ප්‍රතිලාභීන් හා අදාළ පාර්ශව සඳහා වූ වැඩමුළු හා වැඩසටහන් රැසක් තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, විශේෂ අංශවලට අදාළව සහනදායී ණය පහසුකම් සම්බන්ධ තොරතුරු මහජනතාව වෙත මුද්‍රිත හා ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය ඔස්සේ ලබා දීමට කටයුතු කර ඇත.

8.5 මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්

ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති

පුද්ගලික හා ආයතනික ගෙවීම් අවශ්‍යතා ඵලදායී ලෙස සපුරාලමින් රටෙහි ආර්ථික කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම 2014 වසරේ දී ද ජාතික ගෙවීම් යටිතල පහසුකම් මගින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. වසර තුළ දී විශාල වටිනාකම් සහිත සහ සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධති සුමට ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ අතර, ජාතික ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියෙහි කාර්යක්ෂමතාව සහ ශක්තිමත් බව වර්ධනය කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් පද්ධති නවීකරණයන් සහ නියාමන වැඩිදියුණු කිරීම් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ දී දැකගත හැකි වූ නැඹුරුව තවදුරටත් විදහා දැක්වමින්, මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන ආයතන විසින් නව්‍ය සුළු පරිමාණ ඉලෙක්ට්‍රොනික ගෙවීම් ක්‍රම සහ අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු කරනු ලබන නිෂ්කාශන සහ පියවීම් ක්‍රමවේද හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙවැනි පසුබිමක් තුළ, රටෙහි ක්‍රියාත්මක වන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති නියාමනය කරන්නා සහ එම පද්ධතීන්ට පහසුකම් සලසන්නා ලෙස මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති වගකීම් ක්‍රියාවට නැංවීමේ අංශයක් වශයෙන් ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියෙහි වැඩිදියුණු කිරීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ එම පද්ධතිය හා බැඳුණු අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම උදෙසා ප්‍රතිපත්තිමය සහ නියාමන පියවර කිහිපයක් මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මූල්‍ය පද්ධතියෙහි ස්ථායීතාව පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා පද්ධතීන්හි ඇති වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකාවේ පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් ගෙවීම් පද්ධති ලෙස නම් කර ඇති ලංකාසෙට්ල්

පද්ධතිය සහ වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය 2014 වසර තුළ දී මුදල් භාවිතයෙන් තොරව සිදු කළ ගනුදෙනුවලින් විශාලතම මුළු ගනුදෙනු වටිනාකමට සහ වැඩිම ගනුදෙනු ප්‍රමාණයට පිළිවෙළින් දායකත්වය දැක්වන ලදී. ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි ප්‍රධාන කොටස් දෙක වන තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය සහ ලංකාසෙකපු පද්ධතිය ඉහළ යමින් පවතින ගනුදෙනු ප්‍රමාණයන්ට පහසුකම් සැලසීම බාධාවකින් තොරව සිදු කරන ලදී. 2014 වසරේ දී රටෙහි එකම විශාල වටිනාකම් සහිත විද්‍යුත් ගෙවීම් පද්ධතිය වන තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය මගින් රුපියල් බිලියන 59,551 ක සමස්ත වටිනාකමකින් යුතු ගනුදෙනු 317,940 ක් පියවන ලදී. පසුගිය වසර සමග සැසඳීමේ දී, මෙම වසර තුළ දී තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය හරහා සිදු කළ සමස්ත ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සහ එම ගනුදෙනුවල වටිනාකම පිළිවෙළින් සියයට 3.6 කින් සහ සියයට 10.1 කින් වර්ධනය විය. ගනුදෙනුවල සමස්ත වටිනාකම සලකා බැලීමේ දී, 2014 වසරේ දී තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය හරහා සිදු කළ ගනුදෙනුවල වටිනාකම මුදල් භාවිතයෙන් තොරව සිදු කළ ගනුදෙනුවල වටිනාකමින් සියයට 86 ක් විය. සහභාගිත්ව ආයතනවල ද්‍රවශීලතා ගැටලු හේතුවෙන් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි කටයුතුවලට අහිතකර බලපෑමක් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා පද්ධතියෙහි ක්‍රියාකරු

8.20 සංඛ්‍යා සටහන ගෙවීම් පද්ධති මගින් සිදු වූ ගනුදෙනු

ගෙවීම් පද්ධති	2013		2014 (අ)	
	ප්‍රමාණය ('000)	වටිනාකම (රු.බිලියන)	ප්‍රමාණය ('000)	වටිනාකම (රු.බිලියන)
විශාල පරිමාණයේ ගෙවීම් පද්ධති				
තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය	307	54,070	318	59,551
සුළු පරිමාණයේ ගෙවීම් පද්ධති				
ප්‍රධාන වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය	47,876	7,049	48,052	7,640
රුපියල් අණකර නිෂ්කාශන පද්ධතිය	2	0.3	1 (ආ)	0.1 (ආ)
ශ්‍රී ලංකා අන්තර්බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය (SLIPS)	17,122	702	20,421	894
ණය කාඩ්පත්	21,623	121	23,632	135
හර කාඩ්පත්	16,292	46	22,693	62
අන්තර්ජාල බැංකු කටයුතු	8,942	772	10,818	961
දුරකථන බැංකු කටයුතු	300	6	732	9
තැපැල් උපකරණ	-	7	-	7
එකතුව	112,464	62,773	126,667	69,259
එක්සත් ජනපද ඩොලර් නිෂ්කාශන පද්ධතිය	58	30	60	33

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) රුපියල් අණකර නිෂ්කාශනය 2014 ජූලි සිට ප්‍රධාන වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය හරහා සිදු කරනු ලැබේ.

ලෙස මහ බැංකුව දෛනිකව ලබාදෙන ලද පොලී රහිත ද්‍රවශීලතා පහසුකම තවදුරටත් ලබා දුන් අතර, සහභාගිකරුවන් විසින් භාවිතා කළ එම පහසුකමෙහි දෛනික සාමාන්‍ය වටිනාකම රුපියල් බිලියන 21.3 ක් විය.

2014 වසර අවසානයේ දී ලංකා සෞඛ්‍ය පද්ධතියෙහි පැවැති නිර්ලේඛණ සුරැකුම්පත්වල මුහුණත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 4,092 ක් වූ අතර, එය වටිනාකම රුපියල් බිලියන 750.3 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් ද, වටිනාකම රුපියල් බිලියන 3,341.7 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරුවලින් ද සමන්විත විය. 2014 වසර අවසානයේ දී ලංකා සෞඛ්‍ය පද්ධතිය විසින් සමාගම් මෙන්ම පුද්ගල පාරිභෝගිකයන් ආවරණය කරමින් සෘජු අලෙවිකාර සහභාගිකරුවන් හරහා ලියාපදිංචි ගිණුම් 86,944 ක් පවත්වා ගෙන යන ලදී.

සලකා බලන වසර තුළ දී, ලංකාක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මෙහෙයවනු ලබන වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය, පසුගිය වසර සමග සැසඳීමේ දී සියයට 0.4 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මිලියන 48 ක මුළු වෙක්පත් ප්‍රමාණයක් නිෂ්කාශනය කරන ලද අතර, නිෂ්කාශනය කරන ලද වෙක්පත්වල සමස්ත වටිනාකම සියයට 8.4 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කරන ලදී. සුළු පරිමාණ ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා වෙක්පත්වලට පවත්නා අඛණ්ඩ ජනප්‍රියතාව විදහා දක්වමින් ගනුදෙනු ප්‍රමාණය අනුව, 2014 වසරේ දී මුදල් භාවිතයෙන් තොරව සිදු කරන ලද ගනුදෙනුවලින් වෙක්පත් මගින් සිදු කළ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සියයට 38 ක් ලෙස වාර්තා විය. රුපියල් අණකර භාවිතයෙහි පහළ යන උපනතිය සැලකිල්ලට ගනිමින් සහ ලංකාක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මෙහෙයවනු ලබන නිෂ්කාශන පද්ධතීන්හි මෙහෙයුම් කටයුතු විධිමත් කිරීමේ අරමුණින් 2014 වසරේ ජූලි මාසයේ දී රුපියල් අණකර නිෂ්කාශන පද්ධතිය, වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය සමග ඒකාබද්ධ කරන ලද අතර, එමගින් රුපියල් අණකර ප්‍රධාන වෙක්පත් නිෂ්කාශන පද්ධතිය හරහා නිෂ්කාශනය වීම ආරම්භ විය.

ලංකාක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම විසින් ක්‍රියා කරවනු ලබන අන්තර් බැංකු සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිය වන ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීමේ සිට ක්‍රමික වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. බැර පැවරුම් (Credit Transfers) සහ සෘජු හර පැවරුම් (Direct Debit Transfers) යන ස්වරූපයෙන් වන අඩු වටිනාකම් සහිත මුදල් පැවරුම් සිදු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය පහසුකම්

සලසනු ලැබේ. පසුගිය වසර සමග සැසඳීමේ දී, 2014 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය හරහා සිදු කළ සමස්ත ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සියයට 19.3 කින් වර්ධනය වී මිලියන 20 ක ගනුදෙනු ප්‍රමාණයක් වාර්තා කරන ලද අතර, ගනුදෙනුවල සමස්ත වටිනාකම සියයට 27.2 කින් වර්ධනය වී රුපියල් බිලියන 894 ක අගයක් වාර්තා කරන ලදී.

2013 අංක 1 දරන ගෙවීම් කාඩ්පත් සහ ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් පද්ධති සඳහා වන නියෝග මගින් නියම කර ඇති බලපත්‍ර ලබාදීමේ ක්‍රියාපටිපාටියට අනුකූලව 2014 වසරේ දී මහ බැංකුව විසින් ගෙවීම් කාඩ්පත් කර්මාන්තයෙහි නිරත වීම සඳහා ආයතන හයකට බලපත්‍ර නිකුත් කරන ලදී. තවද, වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී සේවා සැපයුම්කරුවන් විසින් නව්‍ය ගෙවීම් ක්‍රම හඳුන්වා දීමටත්, ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් කිරීමටත් දැඩි උනන්දුවක් දක්වන ලදී. ඒ අනුව, ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධතීන්හි සේවා ලබා ගැනීම සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ජංගම දුරකථන පදනම් කර ගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධතියක ක්‍රියාකරුවෙකුට එම පද්ධතියෙහි සේවා වෙනත් ජංගම දුරකථන ජාලයන්හි ග්‍රහකයින්ට ද ලබා දීමට අනුමැතිය දෙන ලද අතර, බස්නාහිර පළාත තුළ හඳුන්වා දෙන ලද තනි කාර්ය අගය රාශිගත ප්‍රවාහන කාඩ්පත සහ ගාස්තු එක්දස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය අනෙකුත් පොදු ප්‍රවාහන සේවා සැපයුම්කරුවන් වෙත ලබාදීම සඳහා ද අවසර ලබා දෙන ලදී. මෙම වැඩිදියුණු වීම් හේතුවෙන් සුළු පරිමාණ විද්‍යුත් ගෙවීම් ක්‍රමවල පහසුව සහ කාර්යක්ෂමතා ප්‍රතිලාභ වැඩි පිරිසකට අත්කර ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

ගෙවීම් කාඩ්පත් භාවිතා කරන්නන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම සඳහා කාඩ්පත් ආශ්‍රිත ගෙවීම් හා බැඳුණු ආරක්ෂිත අවදානම අවම කිරීමේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින්, ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ගෙවීම් කාඩ්පත්, මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් විසින් ලබා දී ඇති විකුණුම්පොළ ගෙවීම් යන්ත්‍රවල (Point of Sale Terminals) හැර වෙනත් දත්ත ග්‍රහණය කරනු ලබන උපකරණවල වෙළඳුන් විසින් භාවිතා කිරීම වැළැක්වීම සඳහා සුදුසු පියවර ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස මූල්‍ය අත්පත්කරුවන්ට මහ බැංකුව විසින් උපදෙස් දෙන ලදී. ගෙවීම් කාඩ්පත්, විකුණුම්පොළ ගෙවීම් යන්ත්‍ර හැර වෙනත් දත්ත ග්‍රහණය කරනු ලබන උපකරණවල භාවිතා කිරීම බොහෝ විට ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වියදම් රටා පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා සිදු කරන අතර, එලෙස ලබා ගන්නා ගෙවීම් කාඩ්පත් පිළිබඳ තොරතුරු අනාරක්ෂිතව තබා ගැනීම නිසා ගෙවීම්

කාඩ්පත් වංචාවන් සඳහා යොදා ගැනීමේ අවදානමට ලක්වන බැවින් 2014 වසර තුළ දී මෙම ක්‍රියාව නැවැත්වීම සඳහා මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් හා වෙළෙඳුන් සාමූහිකව පියවර ගන්නා ලදී.

පද්ධති ක්‍රියාකරු ලෙස ලංකාක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගමත්, නියාමනය කරන්නා ලෙස මහ බැංකුවත් සාමූහිකව විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ මූලික කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමත් සමග ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් සහ පියවීම් යටිතල පහසුකම් විකාශනයේ සන්ධිස්ථානයක ආරම්භය 2014 වසරේ දී වාර්තා විය. විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය, ‘ලංකාපේ’ යන සන්නම් නාමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන රටෙහි ජාතික ගෙවීම් යාන්ත්‍රණය වන කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ (Common Card and Payment Switch) දෙවැනි අදියර වේ. මෙම යාන්ත්‍රණය භාවිතා කරන්නන්ට තත්කාලීනව අරමුදල් පැවරීමේ හැකියාව ලබා දෙමින්, විවිධ විද්‍යුත් ගෙවීම් මාධ්‍යයන් (උදා. ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර, ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් බැංකුකරණය, අන්තර්ජාලය පදනම් කරගත් බැංකුකරණය) මගින් සිදු කරනු ලබන දේශීය අන්තර් බැංකු අරමුදල් පැවරීම් යොමු කිරීම හා නිෂ්කාශනය කිරීම සඳහා පොදු යටිතල පහසුකමක් මෙම යාන්ත්‍රණය මගින් සපයනු ලැබේ. විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයෙහි කටයුතු 2015 වසරේ දී ආරම්භ කෙරෙන අතර, විවිධ ගෙවීම් මාධ්‍යයන් අතර අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු වීම සහ පියවීම් කටයුතු වේගවත් වීම තුළින් විද්‍යුත් ගෙවීම් ක්‍රම භාවිතය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම යාන්ත්‍රණය විශාල දායකත්වයක් ලබා දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. තවද, කාඩ්පත් සහ අනෙකුත් ගෙවීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ පළමු අදියර ලෙස හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය සමග වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හයක් ඒකාබද්ධ වීම මගින් එම යාන්ත්‍රණයේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ඒ අනුව මෙම යාන්ත්‍රණයේ මුළු සාමාජික සංඛ්‍යාව නවය දක්වා වර්ධනය විය. ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු ජාලය දැනට 2,500 කට වඩා වැඩි වූ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත වේ.

ණය තොරතුරු

බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන දෙවර්ග යේම ණය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රසාරණය පිළිබිඹු කරමින්, 2014 වසර තුළ දී ණය තොරතුරු කාර්යාංශය මගින් සපයන ණය වාර්තා සඳහා වූ ඉල්ලුමේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2014 වසර තුළ දී ණය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින් සමාගම් සහ පෞද්ගලික ණයකරුවන් පිළිබඳ වාර්තා 4,756,418 ක් නිකුත් කරනු ලැබූ අතර, 2013 වසර තුළ දී නිකුත් කරනු ලැබූ එම ණය වාර්තා ප්‍රමාණය 3,117,316 ක් විය. මෙම ණය වාර්තා අතුරින් සියයට 96 ක් ම පාරිභෝගිකයන් සම්බන්ධ ණය වාර්තා වන අතර, පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව එය සියයට 37 ක වර්ධනයකි. 2014 වසර අවසානයට ණය තොරතුරු කාර්යාංශය සතුව ණය වාර්තාකරණ සාමාජික ආයතන 90 ක් පැවතුණි.

ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යොදා ගන්නා ප්‍රධාන තාක්ෂණික යටිතල පහසුකමක් වන ණය තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියට (Credit Information Management System) වසර තුළ දී ණය තොරතුරු සේවා සඳහා පැවැති වැඩිවන ඉල්ලුම සාර්ථකව සපුරාලීමට හැකි විය. එමගින්, වැඩිදියුණු වූ ශක්‍යතාව, නැගී එන වෙළඳපොළ අවශ්‍යතා සහ ණය තොරතුරු සේවා සඳහා වන අනාගත ඉල්ලුම සමග පවත්නා මෙහෙයුම් ආකෘතීන් ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම්වල සිදුවන වර්ධනීය ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ ඇගයීමක් පිළිබිඹු කරයි. තවද, අලුතින් ස්ථාපනය කරනු ලැබූ සුරක්ෂිත ගනුදෙනු යටතේ වන වංචල දේපල සඳහා වන පද්ධතියට (Secured Transaction Registry System) අදාළව නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින් පියවර ගන්නා ලදී. මෙම පද්ධතිය තුළ දැනට ක්‍රියාත්මක වන සාමාජික ආයතන මගින් වාර්තා කරනු ලැබූ ගනුදෙනු 4,853 ක් හඳුනා ගන්නා ලදී. ණය වෙළඳපොළ තුළ ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ කාර්යභාරය වඩාත් හොඳින් අවබෝධ කරදීම සහ අවදානම් කළමනාකරණ අභිප්‍රායන් සඳහා ණය වාර්තා විවක්ෂණශීලීව අර්ථකථනය කිරීමට බලය පැවරීම සඳහා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින් ණය දීමේ ආයතන වාර්තාකරණයෙහි නිරත ණය නිලධාරීන් සහ අනෙකුත් කාර්යමණ්ඩලය අතර මෙන්ම මහජනතාව අතර ද, දැනුවත් කිරීමේ සහ අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.